

STUDIJSKA KNJIŽNICA V MARIBORU

16355

Travaj
Polboz

J. STALIN

**O VELIKI
DOMOVINSKI VOJNI
SOVJETSKE ZVEZE**

OV

12

J. STALIN

O VELIKI DOMOVINSKI VOJNI
SOVJETSKE ZVEZE

1944

IZDALA PROPAGANDNA KOMISIJA IOOF

Tiskala „Partizanska tiskarna“

J. V. Stalin

16355

W 24.12.1960/3729

Govor na radiu dne 3. julija 1941

Tovariši, državljani, bratje in sestre, borci naše vojske in naše mornarice!

Obračam se k vam, prijatelji moji!

Zahrbtnen napad, ki ga je hitlerjevska Nemčija začela proti naši domovini dne 22. junija, se nadaljuje. Kljub junaškemu odporu Rdeče Armade, kljub temu, da so najboljše sovražnikove divizije in najboljše formacije njegovega letalstva bile uničene in našle grob na bojnem polju, sovražnik še vedno leze naprej in meče nove sile na bojišče. Hitlerjevskim četam je uspelo zasesti Litvo, precejšen kos Letonije, zapadni del Belorusije, del zapadne Ukrajine. Fašistično letalstvo razširja akcijski radij svojih bombnikov in bombardira Murmansk, Oršo, Mogilev, Smolensk, Kijev, Odeso, Sevastopol. Naši domovini grozi velika nevarnost.

Kako se je moglo zgoditi, da je naša slavna Rdeča Armada prepustila fašističnim četam vrsto naših mest in pokrajin? Mar je res, da so nemško-fašistične čete resnično nepremagljive, kakor neutrudljivo grmijo fašistični propagandni bahači?

Prav gotovo ne! Zgodovina nas uči, da ni in da ni nikdar bilo nepremagljivih vojska. Napoleonovo vojsko so imeli za nepremagljivo, toda premagale so jo za povrstjo ruske, angleške in nemške čete. Med prvo imperialistično vojno so imeli Vilhelmovo nemško voj-

sko prav tako za nepremagljivo, toda večkrat so jo premagale ruske in angleško-francoske čete in na kraju so jo razbile angleško-francoske čete. Isto moramo reči o sedanji Hitlerjevi nemško-fašistični vojski. Ta vojska do danes še ni naletela na resen odpor na evropski celini. Na resen odpor je naletela šele na naši zemlji. In če je zaradi tega odpora naša Rdeča Armada uničila najboljše divizije nemške fašistične vojske, tedaj to pomeni, da je mogoče tudi hitlerjevsko fašistično vojsko premagati in da bo premagana, kakor sta bili premagani Napoleonova in Vilhelmova vojska.

Kar pa se tiče dejstva, da je del našega ozemlja še vedno v rokah nemških fašističnih čet, si moramo to razlagati zlasti s tem, ker se je vojska fašistične Nemčije proti SSSR začela v ugodnih pogojih za nemške čete in v neugodnih pogojih za sovjetske čete. Dejstvo je, da so bile čete Nemčije, ki je začela vojno, že popolnoma mobilizirane; da je bilo 170 divizij, ki jih je Nemčija vrgla proti SSSR in usmerila proti mejam SSSR, že povsem pripravljenih ter so čakale samo znak za napad, medtem ko so morale sovjetske čete biti šele mobilizirane in poslane na mejo. In tudi ni prav malo vplivalo, da je fašistična Nemčija nenadoma in zahrbtno prelomila pogodbo o nenapadanju, ki jo je leta 1939. sklenila s Sovjetsko Zvezo, ne da bi pri tem pomislila, da jo bo ves svet imel za napadalca. Jasno je, da naša miroljubna dežela ni hotela vzeti pobude in prelomiti pogodbe, ker ni hotela na pot podlosti.

Lahko se vprašamo: kako se je moglo zgoditi, da je sovjetska vlada pristala in sklenila pogodbo o nenapadanju s tako podlimi ljudmi, s takimi pošastmi, kakor sta Hitler in Ribbentrop? Mar ni sovjetska vlada

s tem napravila napake? Prav gotovo ne! Pogodba o nenapadanju je pogodba za mir med dvema državama. In prav podobno pogodbo nam je Nemčija ponudila 1939. Ali bi sovjetska vlada lahko odbila tako ponudbo? Mislim, da nobena miroljubna država ne more odbiti pogodbe o miru s sosedno silo, čeprav so na čelu te sile take pošasti in ljudožrci, kakor sta Hitler in Ribbentrop. To pa seveda pod absolutnim pogojem, da pogodba o miru niti posredno niti neposredno ne krši nedotakljivosti ozemlja, neodvisnosti in časti miroljubne države. Kakor je znano, je bila pogodba med Nemčijo in SSSR prav pogodba te vrste.

Kaj pa smo pridobili s tem, da smo sklenili pogodbo o nenapadanju z Nemčijo? Zagotovili smo naši deželi poldrugo leto miru in možnost, da smo pripravili naše sile, da bi lahko odgovorili, če bi se fašistična Nemčija drznila kljub pogodbi napasti našo deželo. To je za nas čisti dobiček in izguba za fašistično Nemčijo.

Kaj je fašistična Nemčija dobila in kaj je izgubila s tem, da je izdajalsko raztrgala pogodbo o nenapadanju z SSSR? Dosegla je za kratko dobo določen položaj, ki ji je bil v prid, toda izgubila je politično, ker se je razkrinkala pred očmi vsega sveta kot krvoločni napadalec. Ni dvoma, da bo ta vojaški dobiček samo epizoda, medtem ko je ogromni politični dobiček za SSSR resnega in trajnega pomena, na katerem se morajo razviti odločilni vojaški uspehi Rdeče Armade v vojni proti fašistični Nemčiji.

Zato vsa naša junaška vojska, vsa naša hrabra vojna mornarica, vsi naši neustrašni letalci, vsi narodi naše dežele, vsi najboljši ljudje Evrope, Amerike in Azije, in nazadnje tudi vsi najboljši ljudje Nemčije,

ostro obsojajo podla in zahrbtna dejanja nemških fašistov in so prežeti s simpatijami za sovjetsko vlado, odobravajo vedenje sovjetske vlade in vidijo, da je naša stvar pravična, da bo sovražnik premagan, da moramo zmagati.

V tej vojni, v katero smo bili prisiljeni, je naša dežela vstopila v borbo na življenje in smrt proti svojemu najhujšemu in najbolj izdajalskemu sovražniku — nemškemu fašizmu. Naše čete se junaško borijo proti sovražniku, ki je oborožen do zob s tanki in letalstvom. Rdeča Armada in Rdeča Mornarica premagujeta številne težave ter se borita z vso predanostjo za vsako ped sovjetske zemlje. V bitko stopa glavnina Rdeče Armade, oborožena s tisoči tankov in letal. Junaštvo naših borcev je brez primere. Naš odpor proti sovražniku je vsak dan močnejši in se širi. Skupno z Rdečo Armado vstaja v obrambo svoje domovine vse sovjetsko ljudstvo.

Kaj je potrebno, da zavrnamo nevarnost, ki grozi naši domovini in kaj moramo ukreniti, da zmeljemo sovražnika?

Predvsem je potrebno, da se vsi naši ljudje, vsi sovjetski ljudje, zavedo vse teže nevarnosti, ki grozi naši deželi, in prenehajo z dobrodušnostjo, z brezskrbnostjo, s tistim duševnim stanjem, ki je vladalo v dobi mirne izgradnje in ki je bilo popolnoma razumljivo pred vojno, toda ki je škodljivo v tem trenutku, ker je vojna do temeljev spremenila prilike. Sovražnik je divji in neusmiljen. Njegov namen je, pograbit našo zemljo prepojeno z našim znojem, polastiti se našega žita in našega petroleja, ki smo si ju zaslužili z našim delom. Njegov namen je, obnoviti oblast veleposestnikov, obnoviti carizem, uničiti

ljudsko kulturo in državno narodno organizacijo Rusov, Ukrajincev, Belorusov, Litvancev, Letoncev, Estoncev, Uzbekov, Tatarov, Moldavcev, Georgijcev, Armencev, Azerbejdžanov in drugih svobodnih narodov Sovjetske Zveze jih germanizirati, ter jih spremeniti v sužnje nemških knezov in baronov. Gre torej za življenje in smrt sovjetske države, za življenje in smrt narodov SSSR, gre za to, da narodi Sovjetske Zveze ostanejo svobodni ali pa da pridejo v sužnost. Zato je potrebno, da sovjetski ljudje to razumejo, da prenehajo biti lahkomišelní, da mobilizirajo sebe in vse svoje delo na nov način, na vojaški način, brez usmiljenja za sovražnika.

Potrebno je poleg tega, da v naših vrstah ni več prostora za cmeravce in strahopetce, za sejavce zmešnjave in za dezerterje, potrebno je, da naši ljudje ne poznajo bojazni v borbi in da gredo z vso predanostjo v našo domovinsko osvobodilno vojno proti fašističnim zatiralcem. Veliki Lenin, ki je ustvaril našo državo, je rekel, da morajo biti osnovne lastnosti sovjetskih mož pogum, drznost, neustrašenost v borbi, odločnost, boriti se skupaj z našim narodom proti sovražnikom naše domovine. Potrebno je, da te učinkovite lastnosti boljševika postanejo last milijonov in milijonov mož Rdeče Armade, Rdeče Mornarice in vseh narodov Sovjetske Zveze.

Takoj moramo preurediti vse naše delo na vojaški način, podrediti vse interesom vojne in nalogi, organizirati sovražnikov poraz. Narodi Sovjetske Zveze sedaj vidijo, da je fašizem neukrotljiv v svojem besu in sovraštvu do naše domovine, ki je vsem delavcem zagotovila svobodno delo in blagostanje. Narodi Sov-

jetske Zveze se morajo dvigniti proti sovražniku v obrambi svojih pravic in svoje zemlje.

Rdeča Armada, Rdeča Mornarica in vsi državljani Sovjetske Zveze morajo braniti vsako ped sovjetske zemlje, boriti se do zadnje kaplje krvi za naša mesta in naše vasi, kazati pogum, vzpodbudo in vztrajnost, ki so lastni našemu ljudstvu.

Organizirati moramo največjo pomoč Rdeči Armadi, zagotoviti vztrajno izpopolnjevanje njenih vrst, preskrbeti ji vse, kar potrebuje, organizirati nagle prevoze čet in vojnih sredstev, dajati veliko pomoč ranjencem.

Okrepiti moramo zaledje Rdeče Armade in podrediti temu interesu vse naše delo; zagotoviti vztrajno delo v vseh tovarnah in izdelati več pušk, strojnic, topov, nabojev, streliva in letal; organizirati zaščito tovarn, električnih central, telefonskih in telegrafskih mrež; organizirati krajevno protiletalsko obrambo.

Organizirati moramo neusmiljeno borbo proti vsakovrstnim dezorganizatorjem, dezerterjem, razširjevalcem zmešnjave, uničiti vohune, diverzantske agente, sovražnikove padalce in to s tem, da damo vso pomoč našim lovskim odredom. Zavedati se moramo, da je sovražnik zahrbtnen, zvit, izkušen v prevarah in v razširjanju lažnih vesti. Vsega tega se moramo zavedati in ne smemo nasedati izzivanju. Takoj je treba naznaniti vojnemu sodišču brez vsakega obzira vse, ki s svojim preplahom in s svojo strahopetnostjo ovirajo obrambo.

Kadar so enote Rdeče Armade prisiljene umakniti se, je treba odpeljati vsa železniška prevozna sredstva; sovražniku ne smemo pustiti niti ene lokomotive, niti enega vagona, ne smemo mu pustiti niti enega kilograma kruha, niti enega litra goriva. Kolhozniki morajo

odgnati vso živino in izročiti žito v varstvo državnim organom, da ga odpeljejo v zaledje. Vse vrednosti, ki jih ni mogoče evakuirati, vključivši neželezne kovine, žito in gorivo pa je treba brezpogojno uničiti.

V pokrajinah, ki jih je sovražnik zasedel, je treba organizirati partizanske konjeniške in pehotne odrede, formirati diverzantske skupine ter se boriti proti enotam sovražnikove vojske, treba je razplametati partizansko vojno vsepovsod, rušiti mostove, ceste, poškodovati telefonske in telegrafske zveze, zažigati gozdove, skladišča in vagone. V zasedenih pokrajinah je treba ustvariti neznosne prilike za sovražnika in za vse njegove pomagače, preganjati jih in uničevati jih povsod ter izpodbiti vse njihove načrte.

Vojno proti fašistični Nemčiji ne moremo smatrati za navadno vojno. To ni samo vojna med dvema vojskama. To je istočasno velika vojna vsega sovjetskega ljudstva proti nemškim fašističnim četam. Namen te domovinske vojne vsega ljudstva proti fašističnim zatiralcem ni samo odgnati nevarnosti, ki grozi naši deželi, temveč tudi pomagati vsem narodom Evrope, ki ječijo pod jarmom nemškega fašizma. V tej osvobodilni vojni ne bomo sami. V tej vojni bomo imeli zveste zaveznike v narodih Evrope in Amerike, vključivši nemški narod, ki so ga zaslužnili hitlerjevski poglavarji. Naša vojna za svobodo naše domovine se bo zlila z borbo narodov Evrope in Amerike za njihovo neodvisnost in za demokratske svoboščine. To bo enotna fronta vseh narodov, ki so za svobodo proti zatiranju in nevarnosti zatiranja od nemških Hitlerjevih fašističnih čet. V tem smislu sta govor gospoda Churchilla, ministrskega predsednika Velike Britanije o pomoči Sovjetski Zvezi, in izjava vlade Združenih Držav

Amerike, da je pripravljena pomagati naši deželi, pomembna in značilna ter vzbujata občutek hvaležnosti v srcih narodov Sovjetske Zveze.

Tovariši naše sile so neizčrpne. Nesramni sovražnik se bo moral o tem kaj kmalu prepričati. Skupaj z Rdečo Armado se dvigajo v vojno mnogi tisoči delavcev, kolhoznikov, intelektualcev. Dvignile se bodo milijonske množice našega ljudstva. Moskovski in leningrajski so že začeli pripravljati ljudsko milico več tisoč mož v podporo Rdeči Armadi. V vsakem mestu, ki mu preti nevarnost, da bi ga sovražnik zasedel, moramo organizirati podobno ljudsko milico, dvigniti v borbo vse delavce, da bodo s svojimi lastnimi prsi v naši domovinski vojni proti nemškemu fašizmu branili svojo svobodo, svojo čast in svojo domovino.

Z namenom, da naglo mobilizira vse sile narodov SSSR, zato da odbije sovražnika, ki je podlo napadel našo domovino, se je ustanovil Odbor državne obrambe, ki ima sedaj v svojih rokah vso državno oblast. Odbor za obrambo države je začel s svojim delom in kliče vse ljudstvo, da se združi okrog stranke Lenina-Stalina, okrog sovjetske vlade in da s predanostjo podpira Rdečo Armado in Rdečo Mornarico, da porazimo sovražnika, za zmago.

Vse naše sile v pomoč naši junaški Rdeči Armadi, naši slavni Rdeči Mornarici!

Vse ljudske sile, da zmeljemo sovražnika!

Naprej, za našo zmago!

Govor na svečani seji Moskovskega Sveta 6. novembra 1941

Tovariši!

Preteklo je 24 let od dneva, ko je pri nas zmagala Socialistična Oktobrska Revolucija in ko je bil pri nas uveden socialistični red.

Danes je prvi dan 25. leta. Na proslavi tega dne želimo prikazati pregled našega dela v preteklem letu, bilanco naših uspehov ter si ogledati naše naloge za leto, ki prihaja. Pregled našega dela nam bo toliko lažji, ker smo od meseca do meseca spremljali njegov potek in razvoj.

V tem letu je našo deželo napadel sovražnik in smo se zaradi tega lahko samo prvih 6 mesecev posvetili mirnemu delu, v ostalih mesecih pa smo morali delati za vojne potrebe. To leto pomeni prelom v izgradnji naše dežele. Mirno delo je v nekaterih krajih naše dežele popolnoma prenehalo, v drugih pa se je spremenilo v vojno službo Rdeči Armadi in Rdeči Mornarici. Namesto mirne izgradnje moramo ustvarjati moči za našo hrabro vojsko. Zaradi tega je zaključena mirna doba izgradnje in začela se je doba osvobodilne vojne. Osvobodilna vojna traja že štiri mesece in vsa dežela se je poglobila vanjo. Preučiti moramo, kakšne naloge nas čakajo v novem letu osvobodilne vojne. Že v začetku vojne sem bil naglasil, da preti naši deželi velika nevarnost. Razumeti je

treba resnost te nevarnosti in urediti delo po vojnem načinu. Ta nevarnost je po štirih mesecih še večja. Sovražnik je začasno zasedel večji del Ukrajine, Belorusije, Moldavije, Litvo, Letonsko, Estonijo in razna druga področja; prodril je v pokrajino Donjeca, grozi Leningradu in Moskvi, naši slavni prestolnici. Sovražnik ropa in požiga naše vasi in mesta, sad našega požrtvovalnega dela; hitlerjevske horde pobijajo in posiljujejo naše ženske, otroke, starce, vse mirne prebivalce naših krajev. Naši bratje ječijo pod fašističnim jarmom.

Borci naše Rdeče Armade in Rdeče Mornarice so v obrambi časti in svobode prelili reke sovražnikove krvi in pokazali izredno junaštvo. Toda sovražnik neprestano meče v borbo nove moči in mu ni žal izgub. Sovražnik je napadel z vsemi svojimi močmi, da bi osvojil Leningrad in Moskvo še pred zimo. V štirih mesecih vojne smo izgubili 350.000 mrtvih, 378.000 pogrešanih in 1.020.000 ranjenih. V istem času je sovražnik izgubil več kot štiri in pol milijone mrtvih, ranjenih in ujetih. Nobenega dvoma ni, da je Nemčija, ki že občuti pomanjkanje ljudi, v tem času mnogo bolj oslabela kakor mi, ki imamo nepregledne rezerve.

Ko so nas napadli, so nemški strategji računali, da se bodo v poldrugem mesecu ali dveh mesecih dokopali do Urala. Kako to, da se to ni zgodilo? Njihov načrt je doživel popolen polom. Bliskovita vojna pri nas ni uspela kakor na zapadu. Nemški strategji so verovali, da bodo v poldrugem mesecu ali dveh mesecih prišli do Urala, toda s pomočjo Anglije in Amerike, ki so ju strašili z nevarnostjo revolucije. Hitler je hotel skovati proti nam veliko zvezo v ka-

tero je hotel pritegniti tudi Anglijo in Ameriko. Strašenje z revolucijo je uspelo v Franciji, kjer je bojazen pred revolucijo pripeljala do izdaje in poloma dežele. Hess je odpotoval v Anglijo zato, da bi organiziral križarsko vojno proti nam. Toda Nemci so se hudo prevarali. Anglija in Amerika sta se priključili nam in ustanovili močno zvezo za uničenje hitlerizma. Anglija, Amerika in zasedene dežele so postale naše zaveznice. Strašenje z revolucijo ni več koristno, temveč ravno narobe: škoduje Nemčiji sami. Nemčija je igrala na karto nesporazuma med temi državami in nami, toda izgubila je. Sovjetska Zveza ne samo da ni osamljena, temveč ima močne in dobre zaveznike. Hitlerju ni uspelo, da bi izvedel svoj načrt osamljenosti; ravno narobe, uspelo mu je, da so se vsi narodi zedinili proti njemu.

Sovražnik je upal, da smo notranje slabi in se bo sovjetski red razpadel kakor hitro bo doživel najmanjši udarec. To je njegova največja pomota. Računal je na spor med delavci in kmeti. Toda borba Rdeče Armade ne samo da ni oslabila zveze med delavci in kmeti naše dežele, pač pa je to zvezo učvrstila, kakor je učvrstila edinost naših narodov. Nikdar ni bilo sovjetsko zaledje tako močno kakor je danes. Mirno lahko trdimo, da nobena druga država, ki bi bila prisiljena, umikati se, ne bi tega zdržala. Za to se moramo zahvaliti moči našega zaledja.

Sovražnik je mislil, da sta naša Rdeča Armada in naša Rdeča Mornarica slabi in da ju bo uničil. V tem je prav toliko precenjeval svoje sile kot je naše podcenjeval. Res je, naša vojska je mlada, v borbi je šele štiri mesece; kadrov ni mogla zgraditi kakor vojska, ki stoji pred nami in ki se bije že dve leti. Toda

naš duh je čvrst, naša vojska se bori za pravično stvar in v svojo stvar veruje. Duh naše vojske, ki sloni na obrambi domovine, ji daje moči v borbi proti napadalcu, kajti ni dvoma, da obramba naše zemlje daje moč, medtem ko ropanje in razbojništvo izpodjedata temelje vojske. In nemška osvajaška vojska ne more niti trenutek verjeti, da bi bila njena stvar pravična, kajti razbojniški in osvajaški značaj nemške vojske izpodkopava njene temelje. Nemška vojska je vsak dan v težjem položaju, čim globlje prodira v našo deželo. Za hrbet smo ji vrgli naše partizane, ki ovirajo njen dovoz, dozorganizirajo njeno zaledje ter se borijo proti njej z drugačno vojno. Nemška vojska se bori na tuji zemlji, medtem ko se naša vojska bori na svoji zemlji, ki ji pomaga, jo oskrbuje s strelivom, orožjem, prehrano in rezervami. Zaradi teh razlogov je naša vojska močnejša od nemške. Pri obrambi Leningrada in Moskve, kjer smo uničili tri ducate nemških divizij, smo ustvarili in ojeklenili nove armade naše dežele, ki se bodo jutri kakor nevihta zagnale na nemške fašiste.

Bliskovita vojna je torej popolnoma propadla.

Vse to je točno, toda točno je tudi, da so poleg stvari, ki koristijo naši vojski, tudi stvari, ki delajo proti njej. Kaj je to, kar nam koristi? Kje so razlogi, ki so privedli Rdečo Armado do začasnih neuspehov ter jo prisilili k umiku? Prvi je v tem, ker na celini še ni druge fronte. Ker ni na celini angleških in ameriških vojska, sovražnik misli, da je na zapadu zavarovan in meče vse svoje sile proti nam. Tako naša domovina vodi osvobodilno vojno proti vsem silam fašizma brez zunanje vojne pomoči. Da je moč nemške vojske fanfaronada, ki jo samo razširjajo, vidimo po

tem, ker se Hitler ni naslanjal samo na svojo vojsko, temveč je poslal proti nam tudi vse svoje vazale: Italijane, Madžare, Romune in Fince. Ker ni druge fronte na celini, je položaj nemške vojske lažji. Toda ni dvoma, da bo druga fronta, do katere mora v najkrajšem času priti, olajšala položaj naše vojske in privedla do poraza Nemcev.

Drugi razlog je to, ker nimamo dovoljno število tankov in letal. Naša letala so boljša kakor nemška, naši letalci se borijo izvanredno, toda številčno smo slabši. Naši tanki so boljši in naši tankisti se silno borijo, toda tudi tu smo številčno podrejeni. To so razlogi, da so Nemci dosegli začasne uspehe. Ne bi mogli reči, da naša industrija slabo dela; proizvaja dobre tanke in letala. Toda za Nemčijo danes delajo tovarne na Čehoslovaškem, v Belgiji, Nizozemski in Franciji. Če ne bi bilo tega, bi Rdeča Armada že do sedaj premagala fašiste, ki se ne morejo kretati brez zaščite oklopov. Treba je torej povečati število tankov in povečati moramo proizvodnjo tankov in protitankovskega orožja. V tem je naša naloga, ki jo bomo za vsako ceno izpolnili.

Nemške napadalce navadno imenujemo fašiste. Oni trdijo, da je to nepravilno in da jih moramo imenovati nacionalsocialiste. Ljudje, ki so okradli in zaslužnili Evropo, ljudje, ki so nas napadli in ki na naši zemlji uganjajo taka grozodejstva naj bi se šteli, za predstavnike neke socialistične stranke! Ali je to mogoče? Kaj pa je skupnega med socialistom in razbojnikom? Toda same sebe imenujejo tudi nacionaliste. Dokler so govorili, da bodo Nemčiji vrnili vsa nemška ozemlja, se jih je nemara še dalo šteti za nacionaliste, toda ko so zaslužnili Poljsko, Francijo, Belgijo, Ho-

landijo, Norveška, Dansko, Čehoslovaško, Jugoslavijo in Grčijo, ko so začeli težiti za gospodstvom sveta, tedaj so tiranska, roparska, imperialistična sodrga. Njih stranka je najbolj grabežljiva in najslabša od vseh imperializmov sveta. Ta stranka je največji sovražnik socializma. Ta stranka je obenem najbolj nazadnjaška stranka, ki je zaslužnija vso Evropo in uprizorila po vsej Evropi srednjeveške pogrome. Anglijo in Ameriko imenujejo plutokratski državi, toda ti državi imata svobodne delavske organizacije, imata parlament. Nemški režim ki je zaslužnil ne samo nemške, temveč vse evropske delavce, uničil njihove organizacije in podjarmil njihove narode, je kopija ruskega carskega režima. Nemški režim je prav tako krvav kakor je bil ruski carski režim, prav tako preganja delavce, kakor jih je preganjal ruski carski režim in prav tako prireja pogrome, kakor so jih prirejali ruski carski sluge. In kadar ti nesramni imperialisti govorijo o nacionalizmu in socializmu, govore samo zato, da bi zavedli svoje narode, jih obsenčili ter povedli v klavnico za svoje imperialistične cilje.

Hitler je rekel: „Če hočemo ustvariti naš veliki Reich, potem je potrebno, da pobijemo vse Slovane. Človek je to, kar iz njega naredita vzgoja in vzgled. Če politika zahteva, se mora lagati, in če je treba, tudi klati. Zato koljite, koljite, koljite, odgovornost ne pada na vas, temveč name.“ Po takih načelih vzgajajo nemško mladino in tako so iz nje napravili zveri. Poveljnik 489. pehotne divizije je 25. septembra dal svojim oficirjem ukaz, v katerem pravi: „Ukazujem, da streljate na vsakega Rusa, ki se pojavi v oddaljenosti 600 metrov. Rusi morajo vedeti koga imajo pred seboj in da ne bomo imeli usmiljenja.“

Pri nekem nemškem častniku smo našli navodila, v katerih je rečeno: „Uničiti vsakega Rusa, žensko in otroka, mladeniča in starca; misli na usodo svoje domovine in družine in ne poznaj usmiljenja. To je potrebno za tvojo zmago.“

Vidite, takšna so načela te imperialistične bande. Toda ni ga, ki bi uničil narod Lenina in Černiševskega, Gorkega in Tolstoja, Timirjazeva in Pavlova. Če napadalec hoče vojno do iztrebljenja, jo bo imel. Naša naloga je sedaj, naloga našega naroda, naloga vsakega vojaka in komandirja Rdeče Armade in Rdeče Mornarice, uničiti sovražnika do zadnjega moža na našem ozemlju. Ne bomo poznali nikakršnega usmiljenja.

Dejstvo, da je morala nemške fašistične vojske omajana zaradi odpora Rdeče Armade in zaradi velikih izgub, zadostuje in nas prepričuje da bo fašizem kmalu uničen. Toda tu sta še dva razloga.

Prvi razlog je položaj v nemškem zaledju. Tako zvani novi red v Evropi, ki se lomi od notranjih sporov in v katerega lahko verjamejo samo fašistični zanešenjaki, je red zaslužnjevanja in iztrebljevanja Čehov, Poljakov, Srbov in drugih narodov. Kakšen red pa je to, ki predstavlja klanje narodov in v katerem se vsi narodi borijo proti osvajalcu in zaslužnjevalcu?! To je red suženjstva, ki se ga narodi hočejo otresti.

Hitlerja večkrat primerjajo z Napoleonom, toda Napoleon je prinašal svobodomiselstvo, medtem ko Hitler prinaša najbolj mračno nazadnjaštvo.

Vse dokler bodo nemški fašisti osvajali, bo moral nemški narod umirati, trpeti pomanjkanje, glad in šteti milijone mrtvih. Zato se bo proti Hitlerju dvignilo ne samo evropsko, temveč tudi nemško zaledje z edino težnjo — uničiti ga, osvoboditi se.

Drugi razlog je močna zveza Anglije, Amerike in SSSR. Ta zveza je naperjena proti imperializmu fašistične Nemčije.

Moderna vojna je vojna motorjev. Zmagal bo tisti, ki ima boljše motorje. V tem angleška, ameriška in sovjetska proizvodnja lahko dajo mnogo več kakor Nemčija. Na nedavni konferenci treh velesil v Moskvi sta nam predsednik ameriškega in predsednik angleškega odposlanstva obljubila pomoč v tankih in letalih. Letala in tanke smo že prejeli. Amerika nam je dala kredit v višini ene milijarde dolarjev. Anglija nas je založila z aluminijem, kalajem, kositrom in drugimi neobhodno potrebnimi surovinami. Tako je anglo-ameriška pomoč realna stvar. Ta pomoč raste in bo še naraščala v interesu skupne stvari.

Lenin je napisal, da imamo dvoje vrst vojn: osvajalno, razbojniška vojna za ropanje tujih ozemelj, kakršno danes vodijo Nemci, in drugo vojno, to je osvobodilno vojno, kakršno vodimo mi. V tej vojni je naloga Rdeče Armade in našega ljudstva, uničiti fašistično sodrigo. Naš cilj ni osvajanje ozemelj. Mi hočemo najprej osvoboditi svojo deželo, a nato hočemo osvoboditi evropske zaslužnjene narode, da bi lahko samostojno odločali o svoji usodi. Mi ne želimo, vsiliti drugim narodom naš režim.

Ce hočemo to doseči, moramo uničiti sovražnika, nemški fašizem. Zato je potrebno, da sta naša Rdeča Armada in Rdeča Mornarica dobro založeni, da naši delavci ustvarjajo in delajo še več, da naši kolhozniiki in kolhoznice dajo več žita, še več surovin za industrijo; našo deželo je treba spremeniti v vojno taborišče, kjer bo vse podrejeno interesom borbe za čast

naše dežele, za svobodo našega ljudstva. Sovražnika moramo uničiti, če hočemo imeti trajen mir.

Vse za svobodo dežele!

Vse za svobodo narodov, ki jih je Hitler zaslužnil!

Naj živi nerazrušljivo edinstvo narodov v borbi proti fašizmu!

Naj živita naša junaška Rdeča Armada in Rdeča Mornarica!

Naj živi naša slavna domovina!

Naša stvar je pravična, zmagali bomo!

Govor pri paradi Rdeče Armade

7. novembra 1941. na Rdečem trgu v Moskvi

Tovariši rdečearmejei in rdeči mornarji, kamandanti in politični delavci, delavci in delavke, kolhozniki in kolhoznice, delavci umstvenega dela, bratje in sestre v zaledju našega sovražnika, ki ste začasno prišli pod jarem nemških razbojnikov, naši slavni partizani in partizanke, ki rušite zaledje nemških zavojevalcev!

V imenu sovjetske vlade in naše boljševiške Partije Vas pozdravljam ob štiriindvajseti obletnici Velike Oktobrske Socialistične Revolucije.

Tovariši! V težkih okoliščinah moramo praznovati danes štiriindvajseto obletnico Oktobrske revolucije. Verolomni napad nemških razbojnikov in vojna, ki nam je bila vsiljena, sta spravila našo deželo v nevarnost. Začasno smo izgubili celo vrsto pokrajin, sovražnik se je znašel pred vrati Leningrada in Moskve. Sovražnik je računal, da bo naša armada že po prvem udarcu razkrojljena in da bomo morali klekniti na kolena. Toda sovražnik se je temeljito uračunal. Ne glede na začasne neuspehe odbijata naša armada in naša mornarica napade sovražnika v dolžini cele fronte junaško in mu zadajata težke izgube, naša dežela pa — vsa naša dežela — se je organizirala v enotno vojno taborišče, da bi skupno z našo armado in z našo mornarico razbila nemške zavojevalce.

Bili so časi, ko je bila naša dežela v še težjem položaju. Spomnite se leta 1918, ko smo praznovali

prvo obletnico Oktobrske revolucije. Tri četrtine naše dežele so imeli tedaj v rokah tuji intervencionisti. Ukrajina, Kavkaz, Srednja Azija, Ural, Sibirija in Dalnji Vzhod so bili začasno izgubljeni za nas. Zaveznikov nismo imeli, nismo imeli Rdeče Armade, — šele pričeli smo jo graditi, — manjkalo je kruha, manjkalo je orožja, manjkalo je opreme. Štirinajst držav je tedaj navalilo na nas. Toda mi nismo obupali nismo izgubili vere. V vojni vihri smo organizirali Rdečo Armado in spremenili našo deželo v vojno taborišče. Duh velikega Lenina nas je navdihoval za vojno proti intervencionistom. In kaj se je zgodilo? Razbili smo intervencioniste, izgubljena ozemlja smo dobili nazaj in zmagali smo.

Danes je položaj naše dežele neprimerno boljši nego pred tri in dvajsetimi leti. Naša dežela je danes nekajkrat bolj bogata na industriji, živežu in surovinah, nego je bila pred tri in dvajsetimi leti. Danes imamo zaveznike, ki stoje z nami v enotni fronti proti nemškim zavojevalcem. Danes uživamo simpatije in podporo vseh narodov Evrope, ki so jih hitlerjevci podjarmili. Danes imamo odlično armado in odlično mornarico, ki branita s svojimi prsmi svobodo in neodvisnost naše domovine. Ne čutimo znatnega pomanjkanja niti v živežu, niti v orožju niti v opremi. Vsa naša dežela, vsi narodi naše dežele podpirajo našo armado, našo mornarico in ji pomagajo razbijati zavojevalske trume nemških fašistov. Naše rezerve žive sile so neizčrpne. Duh velikega Lenina in njegov nepremagljivi prapor pa nas navdušujeta za domovinsko vojno prav tako, kakor takrat.

Ali je mogoče dvomiti, da lahko zmagamo in da moramo premagati nemške zavojevalce?

Sovražnik ni tako močan, kakor ga slikajo nekateri preplašeni izobraženčki. Hudič ni tako strašen, kakor ga rišejo. Kdo more zanikati, da je naša Rdeča Armada pognala že nekajkrat toliko hvalisane nemške čete v paničen beg? Če ne sodimo po bahavih izjavah nemških propagandistov temveč po dejanskem položaju Nemčije bomo lahko razumeli, da stoje nemško-fašistični zavojevalci pred katastrofo. V Nemčiji vlada lakota in siromaštvo, v štirih mesecih vojne je Nemčija izgubila štiri in pol milijona vojakov, Nemčija krvavi, njene človeške rezerve usihajo, duh ogorčenja vlada ne le med narodi Evrope, ki so jih nemški zavojevalci podjarmili, temveč celo med nemškimi množicami, ki ne vidijo konca vojne. Nemški zavojevalci napenjajo zadnje sile. Ni dvoma, da Nemčija ne more dolgo zdržati take napetosti. Še nekaj mesecev, še pol leta, morda leto dni, pa se bo hitlerjevska Nemčija morala zlomiti pod težo svojih zločinov.

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, komandanti in politični delavci, partizani in partizanke! Ves svet gleda na vas kot na silo, ki je sposobna uničiti roparske trume nemških zavojevalcev. Na vas gledajo zaslužnjeni narodi Evrope, ki so jih podjarmili nemški zavojevalci, kot na svoje osvoboditelje. Veliko osvobodilno poslanstvo vam je naloženo. Izkažite se vredne tega poslanstva! Vojna, ki jo vojujete, je osvobodilna vojna, je pravična vojna. Naj vas v tej vojni navdušujejo možati liki naših velikih prednikov — Aleksandra Nevskega, Dimitrija Donskega, Kuzme Minina, Dimitrija Požarskega, Aleksandra Suvorova, Mihaila Kutuzova! Naj vas obsenči nepremagljivi prapor velikega Lenina!

Vse za popolni polom nemških zavojevalcev!

Smrt nemškim okupatorjem!

**Naj živi naša slavna domovina, njena svoboda
in njena neodvisnost!**

Pod praporom Lenina — naprej k zmagi!

Dnevno povelje Rdeči Armadi

23. februarja 1942

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, komandirji in politični delavci, partizani in partizanke!

Štiri in dvajset letnico Rdeče Armade pričakujejo narodi naše dežele v surovih dneh domovinske vojne proti fašistični Nemčiji, ki je stegnila svoje roke po življenju in svobodi naše domovine. Na ogromni fronti od Severnega ledenega oceana do Črnega morja bi-jejo borci Rdeče Armade in Vojne mornarice hude boje, da bi pognali z naše zemlje nemško-fašistične osvajalce in ohranili čast ter neodvisnost naše domovine.

Rdeča Armada ne brani prvič naše domovine pred sovražnikom. Rdeča Armada je bila ustanovljena pred 24. leti zaradi borbe proti četam tujih intervencionistov-osvajalcev, ki so hoteli razsekati našo deželo na kose in uničiti njeno neodvisnost. Mladi odredi Rdeče Armade, ki so prvič stopili v vojno, so popolnoma potolkli nemške osvajalce pri Pskovu in Narvi 23. februarja 1918. In prav zato je 23. februar 1918. proglašen za rojstni dan Rdeče Armade. Od takrat je Rdeča Armada naraščala in postajala močnejša v borbi proti tujim intervencionistom-osvajalcem. Rdeča Armada je branila našo domovino v bojih proti nemškim osvajalcem 1918. ter jih je nagnala iz Ukrajine in Belorusije. Rdeča Armada je branila našo domovino v borbah

proti tujim četam Antante od 1919. do 1921. ter jih je pognala iz naše dežele.

S tem da so razbili tuje intervencioniste-osvajalce v dobi državljanske vojne, so narodi Sovjetske Zveze dosegli dolgotrajni mir in možnost mirne izgradnje. V teh dveh desetletjih je v naši deželi pognala socialistična industrija in kolhozno gospodarstvo, razeveltela se je znanost in kultura, ojačalo se je prijateljstvo med narodi naše dežele. Toda sovjetsko ljudstvo ni nikdar pozabilo, da sovražniki lahko spet napadejo našo domovino. Zaradi tega je istočasno s poletom industrije in kmetijstva, znanosti in kulture, rasla tudi vojna moč Sovjetske Zveze. To moč so na svojih hrbtih že občutili nekateri ljubitelji tuje zemlje, zdaj pa jo čuti nemška fašistična vojska.

Pred osmimi meseci je fašistična Nemčija zahrbtno napadla našo deželo; podlo je prekršila pogodbo o nenapadanju. Sovražnik je računal, da se bo Rdeča Armada razbila pod prvim udarcem in da bo izgubila odorno moč. Toda sovražnik se je kruto prevaral. Sovražnik ni računal z močjo Rdeče Armade, ni računal s trdnostjo sovjetskega zaledja, ni računal z voljo narodov naše dežele do zmage, ni računal z nezanesljivostjo evropskega zaledja, ni računal z notranjo slabostjo fašistične Nemčije in njene vojske.

Zaradi nepričakovanega in nenadnega nemško-fašističnega napada, je bila v prvih mesecih vojne Rdeča Armada primorana, umikati se in zapustiti del sovjetskega ozemlja. Toda med umikom je izčrpavala sovražnikove moči in mu zadajala strahovite udarce. Niti borci Rdeče Armade niti narodi naše dežele niso nikdar podvomili, da je ta umik samo začasen, da bomo sovražnika ustavili in ga nato potolkli.

Med vojno je Rdeča Armada postala močnejša z novim dotokom življenjskih sil, izpopolnjevala se je z novimi ljudmi in orožjem, dobivala je v pomoč nove rezervne divizije. Prišel je čas, ko je Rdeča Armada prejela možnosti, da je prešla v napad na poglavitnih odsekih bojišča. Rdeča Armada je v kratkem času zapovrstjo zadala nemško-fašističnim četam udarce pri Rostovu na Donu, pri Tihvinu, na Krimu in pri Moskvi. V hudih bojih pri Moskvi je razbila nemško-fašistične čete, ki so grozile, obkoliti sovjetsko glavno mesto. Rdeča Armada je odbila sovražnika od Moskve in ga ves čas goni proti zapadu. Popolnoma sta osvojeni od nemških razbojnikov moskovska in tulska pokrajina ter na desetine mest in stotine vasi v drugih pokrajinah, ki jih je bil sovražnik začasno zasedel.

Nemci zdaj nimajo več prednosti, ki so jo imeli v prvih mesecih vojne zaradi zahrbtnega nenadnega napada. Presenečenje in nepričakovanost sta bili rezerva nemško-fašističnih čet, toda rezerva je popolnoma potrošena. Tako je odpravljena neenakost pogojev v vojni, pogojev, ki so izvirali iz nenadnega nemško-fašističnega napada. Sedaj usodo vojne ne bodo več odločali taki trenutni razlogi kakor je presenečenje temveč trdni činitelji: trdnost zaledja, duh vojske, število in vrednost divizij, oprema vojske, organizacijske sposobnosti poveljniškega sestava vojske. Pri tem moramo opozoriti na nekaj: potrebno je bilo samo, da je iz nemškega arsenala izginilo presenečenje in že se je nemška vojska znašla pred katastrofo.

Nemški fašisti mislijo, da je njihova vojska nepremagljiva in trdijo, da bo v vojni „eden proti enemu“ z Rdečo Armado brezpogojno razbila Rdečo Armado. Zdaj se Rdeča Armada in nemška fašistična vojska

sami vojskujeta. Še več, nemški fašistični vojski neposredno pomagajo na bojišču italijanske, romunske, finske in madžarske čete. Rdeča Armada do sedaj še nima take pomoči. In kaj se je zgodilo? Hvaljena nemška vojska doživlja poraze, Rdeča Armada pa je dosegla resne uspehe. Pod močnimi udarci Rdeče Armade se nemške čete kotalijo na zapad in izgubljajo ogromno moštva in orožja. Krčevito se drže vsake bojne črte ter se trudijo, da bi odložili dan svoje pogube. Toda sovražnikovi naporji so brez uspeha. Pobuda je sedaj v naših rokah. Vse napenjanje oklecanega in zarjavelega Hitlerjevega stroja ne more več zadržati pritiska Rdeče Armade. Ni daleč dan, ko bo Rdeča Armada s svojim močnim udarcem odbila podivjanega sovražnika od Leningrada, očistila mesta in vasi Belorusije in Ukrajine, Litve, Letonske, Estonije, Karelije, osvobodila sovjetski Krim, in ko bo po vsej sovjetski zemlji spet zmagovito zaplapolala rdeča zastava.

Vendar pa bi bila neodpustljiva kratkovidnost, če bi nas doseženi uspehi uspavali ter bi mislili, da je z nemško vojsko že opravljeno. To bi bilo prazno govoričenje in dviganje nosu, kar je nevredno sovjetskih ljudi. Ne smemo pozabiti, da je pred nami še mnogo težav. Sovražnik doživlja poraze, toda ni še potolčen, a še manj razbit. Sovražnik je še močan. In čimbolj bo tepen tembolj bo besnel. Zato je potrebno, da v naši deželi niti za minuto ne popusti pripravljanje rezerve za pomoč bojišču; potrebno je, da vedno nove in nove enote prihajajo na bojišče ter kujejo zmago nad podivjanim sovražnikom. Potrebno je, da naša industrija, posebno vojna industrija, dela s podvojeno silo. Potrebno je, da naše bojišče prejema vsak

dan več in več tankov, letal, topov, minometalcev, strojnic, pušk, brzostrelk, streliva. To je eden izmed poglavitnih virov sile in moči Rdeče Armade.

Toda moč Rdeče Armade ni samo v tem. Rdeča Armada je močna predvsem zato, ker ne vodi imperialistične vojne, temveč vojno za domovino, osvobodilno vojno, pravično vojno. Naloga Rdeče Armade je, osvoboditi od nemških razbojnikov prebivalce naših vasi in mest, ki so bili svobodni, a so sedaj potepnani in trpe od ropanja, propadanja in gladu in končno treba je osvoboditi naše ženske od sramote in zaničevanja nemških fašističnih izrodov. Ali je kaj plemenitejšega in vzvišenejšega od te naloge? Niti eden nemški vojak ne more reči, da se vojskuje v pravični vojni, ker mora vedeti, da ga ženejo v vojno za ropanje in zatiranje drugih narodov. Nemški vojak nima plemenitega in vzvišenega cilja, ki bi ga lahko navdihoval in na katerega bi bil ponosen. In narobe: vsak borec Rdeče Armade lahko s ponosom reče, da se bori v pravični osvobodilni vojni za svobodo in neodvisnost svoje domovine. Rdeča Armada ima svoj plemenit in vzvišeni cilj, ki jo navdušuje za podvige. S tem prav za prav razlagamo, da je vojna za domovino rodila pri nas na tisoče junakov in junakinj, ki so pripravljeni iti v smrt za svobodo svoje domovine. V tem je moč Rdeče Armade in v tem je tudi slabost nemško-fašistične vojske.

Včasih brbljajo po tujem časopisju, da je cilj Rdeče Armade, iztrebiti nemški narod in uničiti nemško državo. Razume se, da je to bedasta laž in klevetanje Rdeče Armade. Rdeča Armada nima in niti ne more imeti tako bedastih ciljev. Cilj Rdeče Armade je, izgnati z naše zemlje nemške osvajalce in osvoboditi sovjetsko

deželo od nemško-fašističnih osvajalcev. Zelo verjetno je, da bo vojna za osvoboditev sovjetskih dežel privedla do Hitlerjevega padca ali uničenja Hitlerjeve klike. Pozdravili bi tak izhod, toda bilo bi smešno istovetiti Hitlerjevo kliko z nemškim narodom, z nemško državo. Zgodovinska izkušnja nas uči, da Hitlerji prihajajo in odhajajo, nemški narod in nemška država pa ostaneta.

Rdeča Armada pa je nazadnje močna tudi zaradi tega, ker v njej ni in niti ne more biti mržnje do drugih narodov, torej tudi proti nemškemu narodu ne, kajti Rdeča Armada je vzgojena v duhu enakosti vseh narodov in plemen, v duhu spoštovanja pravic drugih narodov. Nemška rasna teorija in praksa rasne mržnje sta privedli do tega, da so vsi svobodoljubni narodi postali sovražniki Nemčije. Teorija rasne enakosti v Sovjetski Zvezi in praksa spoštovanja drugih narodov so privedli do tega, da so vsi svobodoljubni narodi postali prijatelji Sovjetske Zveze. V tem je moč Rdeče Armade, v tem je slabost nemške fašistične vojske.

Včasih brbljajo v tujem časopisju, da sovjetski ljudje mrzijo Nemce zato ker so Nemci; da Rdeča Armada uničuje nemške vojake zato ker so Nemci in ker sovraži vse, kar je nemškega; da Rdeča Armada zaradi tega noče nemških ujetnikov. To je seveda prav tako bedasto in brezumno klevetanje Rdeče Armade. Rdečo Armado ne veže občutek plemenske mržnje; Rdečo Armado ne veže tak poniževalen občutek zato, ker je vzgojena v duhu plemenske enakosti in spoštovanja pravic drugih narodov. Razen tega ni treba pozabiti, da se v naši deželi z zakonom kaznuje kazati plemensko mržnjo. Jasno je, da Rdeča Armada

uničuje nemško-fašistične osvajalce, v kolikor hočejo zaslužniti našo deželo ali pa če ne polože orožja in se ne udajo, kadar jih naše čete obkolijo. Rdeča Armada jih ne uničuje zaradi njihovega nemškega porekla, temveč jih uničuje zaradi tega, ker hočejo zaslužniti našo domovino. Rdeča Armada, kakor vojska vsakega drugega naroda, ima pravico in dolžnost, uničevati zaslužnjevalce svoje domovine brez ozira na njihovo narodno poreklo. Nedavno so v mestih Kalinin, Klin, Suhiniči, Andreapol, Toropce naše čete obkolile nemške posadke, jim predložile, naj se predajo ter jim obljubile, da jih bodo v tem primeru pustile pri življenju. Nemške posadke so odbile ponudbo in niso hotele položiti orožja ter se predati. Razumljivo je, da so jih morale naše čete pregnati s silo, pri čemer je bilo ubitih mnogo Nemcev. Vojna je vojna. Rdeča Armada ujame nemške oficirje in vojake, če se udajo ter jih pusti pri življenju. Rdeča Armada uničuje nemške vojake in oficirje, če nočejo položiti orožja in z orožjem v roki skušajo zaslužniti našo domovino. Spomnite se besed velikega ruskega pisatelja Maksima Gorkega: „Če se sovražnik ne udaja, ga uničujejo.“

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, komandirji in politični delavci, partizani in partizanke: Čestitam vam 24 letnico Rdeče Armade. Želim vam popolno zmago nad nemškimi fašističnimi razbojniki.

Živela Rdeča Armada in Rdeča Mornarica!

Živeli partizani in partizanke!

Živela naša slavna domovina, njena svoboda in neodvisnost!

**Živela velika boljševiška partija, ki nas vodi
k zmagi!**

Živela nepremagljiva zastava velikega Lenina!

**Pod Leninovo zastavo naprej na uničenje nem-
ško-fašističnih razbojnikov.**

**Ljudski komisar za obrambo SSSR
Stalin.**

Dnevno povelje Rdeči Armadi

1. maja 1942

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, poveljniki in politični delavci, partizani in partizanke! Delavci in delavke, kolhozniki in kolhoznice, ljudje intelektualnega dela, bratje in sestre tostran bojišča in v zaledju nemške fašistične vojske, ki ste začasno padli pod jarem nemških zatiralcev! V imenu sovjetske vlade in naše boljševiške partije vas pozdravljam in vam čestitam 1. maj.

Tovariši! Narodi naše dežele pričakujejo letos mednarodni dan 1. maja v domovinski vojni proti nemškim fašističnim osvajačem. Vojna je vtisnila svoj pečat na vse življenje našega ljudstva. Vtisnila je svoj pečat tudi na današnji dan, praznik 1. maja. Delavno ljudstvo naše dežele, se je glede na vojni položaj odreklo prazničnemu odmoru zato, da bi preživelo današnji dan v trdnem delu za obrambo naše dežele; spremenilo je praznik 1. maja v dan dela in borbe, da bi nudilo bojišču največjo pomoč ter dalo čim več pušk, strojnic, topov, minometalcev, tankov letal, razstreliva, kruha, mesa, rib, sadja. To pomeni, da sta pri nas bojišče in zaledje enoten in nerazdružljiv bojni tabor, ki je pripravljen premagati vse težave na poti k zmagi nad sovražnikom.

Tovariši! Minilo je nad dve leti od dneva, ko so nemški fašistični imperialisti pahnili Evropo v propast vojne; potlačili so svobodoljubne evropske države,

Francijo, Norveško, Dansko, Belgijo, Holandijo, Čehoslovaško, Poljsko, Jugoslavijo, Grčijo in zdaj izsesavajo njihovo kri, da bi obogateli nemške bankirje.

Minilo je nad deset mesecev, odkar so nemški fašistični osvajači podlo in zahrbtno napadli našo deželo, kjer ropajo in pustošijo naše vasi in mesta, posiljujejo in ubijajo mirno prebivalstvo Estonije, Letonske, Litve, Belorusije, Ukrajine, Moldavije. Minilo je nad deset mesecev, odkar narodi naše dežele vodijo domovinsko vojno proti podivjanemu sovražniku, braneč čast in svobodo svoje domovine. V tem razdobju smo imeli priliko dokaj dobro spoznati nemške fašiste, razumeti njihove resnične namene, spoznati njihov pravi obraz. No, in kdo so ti naši sovražniki, nemški fašisti? Kakšni ljudje so to? Kaj nas uči skušnja vojne?

Pravijo, da so nemški fašisti nacionalisti, ki varujejo nedotakljivost in neodvisnost Nemčije pred napadi drugih držav. To je seveda laž. Samo lažnjivci lahko trdijo, da so Norveška, Danska, Belgija, Holandija, Grčija, SSSR in druge svobodoljubne dežele napadle nedotakljivost in neodvisnost Nemčije. V bistvu nemški fašisti niso nacionalisti, temveč so imperialisti, ki osvajajo tuje dežele in izsesavajo iz njih kri, da bi obogatili nemške bankirje in plutokrate. Goering, poglavar nemških fašistov je sam, kakor je znano, med prvimi bankirji in plutokrati, ki izkorišča na desetine tovaren. Hitler, Goebbels, Ribbentrop in drugi upravitelji današnje Nemčije so verni psi in sluge nemških bankirjev, ki postavljajo svoje interese nad ljudske interese. Nemška vojska je v rokah te gospode slepo orodje, poklicano prelivati svojo in tujo kri ter osiromašiti sebe in druge ne v interesu Nemčije, tem-

več da bi nemški bankirji in plutokrati še bolj obogateli. To govori skušnja vojne.

Pravijo, da so nemški fašisti socialisti, ki skušajo braniti interese delavcev in kmetov pred plutokrati. To je seveda laž. Samo lažnjivci lahko trdijo, da so nemški fašisti, ki so uvedli suženjsko delo v tovarnah in fevdalni red v Nemčiji in drugih zaslužjenih deželah, zaščitniki delavcev in kmetov. Samo lažnjivci lahko trdijo, da suženjsko delo in fevdalni red, ki ga uvažajo nemški fašisti, ne koristi nemškim plutokratom in bankirjem, temveč delavcem in kmetom. V bistvu so nemški fašisti nazadnjaški fevdalci, nemška vojska pa je vojska trgovcev, ki preliwa svojo kri zato, da nemški baroni bogatijo in zato, da postavlja oblast biričev. To govori skušnja vojne.

Pravijo, da so nemški fašisti nosilci evropske kulture in da se borijo za širjenje te kulture v druge dežele. To je seveda laž. Samo poklicni lažnjivci lahko trdijo, da so nemški fašisti, ki so posejali Evropo z vislicami, ki preganjajo in vrše nasilja nad mirnim evropskim prebivalstvom, ki požigajo mesta in vasi in rušijo kulturne tvorbe evropskih narodov, lahko nosilci evropske kulture. V bistvu so nemški fašisti nasprotniki evropske kulture, nemška vojska pa je vojska srednjeveškega mračnjaštva, ki je poklicana zato da razruši evropsko kulturo in da širi suženjsko kulturo nemških bankirjev in baronov. To govori skušnja vojne. Takšen je obraz našega sovražnika, kakor ga je razgalila in pokazala skušnja vojne.

Toda skušnja vojne se ne omejuje na to. Skušnja vojne kaže poleg tega, da je med vojno prišlo do resnih sprememb tako v položaju fašistične Nemčije

in njene vojske kakor tudi v pogledu naše dežele in Rdeče Armade. In kakšne so te spremembe?

Predvsem ni dvoma, da sta v tem času fašistična Nemčija in njena vojska postali šibkejši kakor sta bili pred desetimi meseci. Vojna je prinesla nemškemu narodu velika razočaranja, milijonske žrtve, lakoto in uničenje. Nemci komaj čakajo, kdaj bo konec vojne na vzhodu. V nemškem narodu vedno bolj raste zavest o neizbežnem porazu Nemčije. Nemškemu narodu postaja vse jasneje, da je edini izhod iz tega položaja, če se osvobodijo pustolovske klike Hitlerja in Goeringa. Hitlerjev imperializem je zavzel precej ozemlja v Evropi, toda ni zlomil volje evropskih narodov do odpora. Borba zaslužnjenih narodov proti nemško-fašističnim razbojnikom zavzema splošni značaj. V vseh zasedenih deželah je kaj navadna pojava sabotaža v vojnih tovarnah, razstreljevanje nemških skladišč, rušenje nemških vojaških vlakov, ubijanje nemških vojakov in oficirjev. Po vsej Jugoslaviji in sovjetskih predelih, ki so jih Nemci zasedli, se je razširila partizanska vojna. Vse to je privedlo do oslabljenja nemškega zaledja in s tem tudi do oslabljenja nemškega fašizma v celoti.

Kar se tiče nemške vojske, je kljub svoji upornosti v obrambi vendarle precej šibkejša, kakor je bila pred desetimi meseci. Njeni stari, izkušeni generali kakor Reichenau in drugi so bili ali ubiti od strani Rdeče Armade, ali pa so jih nemški fašistični poglavarji odstavili. Nemški oficirski zbor je deloma iztrebila Rdeča Armada, deloma pa je demoraliziran zaradi ropanja in nasilja nad civilnim prebivalstvom. Nemški vojaki, ki so resno oslabeli vsled vojnih operacij, dobivajo vse manj dopolnil.

Drugič, nobenega dvoma ni, da je naša dežela v teku vojne postala močnejša, kakor je bila v začetku vojne. Ne samo prijatelji, temveč tudi sovražniki morajo priznati, da je sedaj naša dežela zedinjena in strnjena okoli svoje vlade bolj kakor kdaj koli; da je naše zaledje zedinjeno v enotnem vojnem taboru, čigar cilj je, da sovjetski ljudje pošljejo na bojišče še več pušk, topov, minometalcev, tankov, letal, hrane in streliva.

Kar se tiče mednarodnih zvez naše domovine, so se te zveze v zadnjem času utrdile in razvile kakor še nikdar prej. Vsi svobodoljubni narodi so se združili v borbi proti nemškemu imperializmu. Njihove oči so uprte v Sovjetsko Zvezo. Junaška borba, ki jo bije ljudstvo naše dežele za svobodo, čast in neodvisnost izziva vzhičenje vsega naprednega človeštva. Narodi vseh svobodoljubnih dežel vidijo v Sovjetski Zvezi silo, ki je sposobna rešiti svet Hitlerjeve kuge. Med temi svobodoljubnimi deželami zavzemata prvi mesti Velika Britanija in Združene Ameriške Države, s katerimi smo povezani s prijateljstvom in zavezništvom in ki dajeta naši deželi večjo in večjo vojno pomoč v borbi proti fašističnim osvajačem. Vse to govori, da je naša zemlja postala mnogo močnejša.

Končno ni dvoma, da je v preteklem razdobju Rdeča Armada postala bolj organizirana in močnejša, kakor je bila v začetku vojne. Ne smemo šteti za slučajno obče znano dejstvo, da je Rdeča Armada po začasnem umiku zaradi zahrbtnega napada nemških imperialistov, v teku vojne izvršila prelom in prešla v napad. Dejstvo je, da je prešla od odporne obrambe v uspešen napad. Dejstvo je, da je zaradi uspehov Rdeče Armade domovinska vojna stopila v novo dobo,

v dobo osvobajanja sovjetskih dežel od hitlerjevske
sodrga. Res je, Rdeča Armada se je lotila izvrševanja
te zgodovinske naloge v težkih prilikah surove in ze-
lo snežene zime, a vendar je dosegla velike uspehe.
S tem, da je vzela v svoje roke pobudo vojnih ope-
racij, je Rdeča Armada zadala nemškim fašističnim
četam dolgo vrsto težkih porazov ter jih prisilila, da
so izpraznili velik del sovjetskega ozemlja. Propadli
so osvajačevi računi, da bo izkoristil zimo za odmor,
ukopavanje in utrjevanje na novih linijah. V svojem
napredovanju je Rdeča Armada uničila sovražniku
mnogo žive sile in tehnike ter ga prisilila, da je pred-
časno potegnil iz globokega zaledja rezerve, ki so
bile namenjene za spomladanske in poletne operacije.
Vse to priča, da je Rdeča Armada bolj organizirana
in močnejša, da so njeni oficirski kadri ojekleneli v
bojih in njeni generali postali bolj izkušeni in pro-
nieljivi.

Izvršen je prelom v vrstah borcev Rdeče Arma-
de. Izginila je mehkoba in brezbriznost do sovražnika,
ki je bila v naših borcih v začetku domovinske voj-
ne. Zverstva, ropanja in nasilja, ki jih uganjajo nem-
ški fašistični razbojniki nad našim mirnim prebivalstvom
in sovjetskimi vojnimi ujetniki, so jih ozdravila te bo-
lezni. Borci so postali ostrejši in nemilosrčni, naučili
so se resnično sovražiti nemško-fašistične osvajače;
razumeli so, da ne more sovražnika premagati, kdor
se ni naučil mrziti ga — in mrze ga iz dna duše.

Nič več ni blebetanja o nepremagljivosti nemške
vojske. Blebetanja je v začetku vojne bilo in za njim
se je skrival strah pred Nemci. Boji pri Rostovu in
Kerču, pri Leningradu in Tihvinu, kjer je Rdeča Ar-
mada pognala v beg nemške fašistične osvajače, so

prepričali naše borce, da je brbljanje o nepremagljivosti nemške vojske bajka, ki so jo izmislili nemški fašistični kričači. Vojna skušnja je prepričala naše borce, da je tako zvana hrabrost nemških oficirjev zelo relativna stvar; prepričala jih je, da je nemški oficir hraber, kadar ima posla z neoboroženimi vojniki ujetniki in mirnim civilnim prebivalstvom, a da ga hrabrost zapusti, ko se znajde pred organiziranimi silami Rdeče Armade. Spomnite se narodnega pregovora: „Volk pred ovci, toda pred volkom sam ovca.“

To so zaključki vojnih skušenj z nemškim fašističnim osvajačem. In kaj nam govorijo? Govorijo nam, da moremo in moramo mlatiti nemške fašistične osvajače do njihovega popolnega iztrebljenja, do popolne osvoboditve sovjetske dežele od Hitlerjevih gadov.

Tovariši! Naša vojna je domovinska, osvobodilna, pravična vojna. Naši cilji niso, jemati tuja ozemlja, podjarmiti tuje narode. Naš cilj je jasen in plemenit. Osvoboditi hočemo svojo sovjetsko deželo od nemško-fašističnih gadov. Osvoboditi hočemo naše brate Ukrajince, Moldavce, Beloruse, Litvance, Letonce, Estonce, Kareljice tiste sramote in ponižanja, ki ju morajo trpeti pod nemškimi fašističnimi gadi.

Toda če hočemo uresničiti ta cilj, moramo biti nemško fašistično vojsko, iztrebiti nemške osvajalce do poslednjega moža, če se ne bodo sami predajali. Drugih poti ni. To lahko storimo in naša dolžnost je, da to za vsako ceno storimo. Rdeča Armada ima vse, kar je potrebno, da doseže ta vzvišeni cilj. Samo nečesa nima: ne zna popolnoma izkoristiti proti sovražniku prvorazredno tehniko, katero ji daje na raz-

polago naša domovina. Zaradi tega je naloga Rdeče Armade, njenih borcev, njenih strojničarjev, njenih topničarjev, njenih minometalcev, njenih tankistov, letalcev, konjenikov, da se nauče vojaške obrti, da se učijo marljivo, da se naučijo do popolnosti svojega orožja, da postanejo mojstri svojega posla, da se naučijo z gotovostjo biti sovražnika. Samo tako se da naučiti mojstrstva, kako je treba premagati sovražnika.

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, poveljniki in politični delavci, partizani in partizanke! Pozdravljajoč vas in čestitajoč vam dan prvega maja ukazujem:

1. Vojakom: da se naučijo ravnati s puško do popolnosti, da postanejo mojstri svojega poklica, da streljajo na sovražnika in ga zadenejo, kakor ga zadenejo naši slavni ostrostrelci — iztrebljevalci nemških osvajačev.

2. Strojničarjem, topničarjem, minometalcem, tankistom, letalcem: da se naučijo ravnati s svojim orožjem do popolnosti, da postanejo mojstri svojega poklica, da mlatijo po glavi nemške fašistične osvajalce do popolnega iztrebljanja.

3. Poveljnikom vseh vrst: da proučijo do popolnosti vodstvo in načrt skupnega dela vseh vrst vojske, da postanejo mojstri-vodniki vojske, da pokažeje vsemu svetu, da je Rdeča Armada sposobna izpolniti svojo veliko osvobodilno poslanstvo.

4. Vsej Rdeči Armadi: da doseže to, da bo leto 1942. leto končnega uničenja nemških fašističnih čet in osvobojenja sovjetske dežele od Hitlerjevih gadov.

5. Partizanom in partizankam: da poostrijo partizansko vojno v zaledju nemških osvajačev, da ru-

šijo sovražnikova prometna sredstva in zveze, da uničujejo sovražnikovo tehniko, da ne štedijo krogel proti zatiralcu naše domovine.

Pod nepremagljivo zastavo velikega Lenina naprej k zmagi!

Ljudski komisar za obrambo SSSR

Josip V. Stalin

Odgovori tov. J. V. Stalina na vprašanja dopisnika ameriške agencije Associated Press

Moskovski dopisnik ameriške agencije Associated Press g. Cassidy je poslal predsedniku Sveta Ljudskih Komisarjev ZSSR tov. J. V. Stalinu pismo, v katerem ga prosi, naj mu ustmeno ali pismeno odgovori na tri vprašanja, ki zanimajo ameriško javnost.

Tov. J. V. Stalin je g. Cassidyju odgovoril s temle pismom:

Gospod Cassidy!

Ker sem preobložen z delom in Vas zaradi tega ne morem sprejeti, se omejujem na kratek pismen odgovor na Vaša vprašanja.

1. „Kakšno mesto zavzema v sovjetski oceni sedanjega položaja možnost druge fronte?“

Odgovor. Zelo važno, — lahko bi se reklo, — mesto prve vrste.

2. „V kakšni meri je pomoč zaveznikov Sovjetski Zvezi izdatna in kaj bi se dalo storiti, da bi se ta pomoč razširila in izboljšala?“

Odgovor. V primeru s tisto pomočjo, ki jo nudi zaveznikom Sovjetska Zveza s tem da priteguje naše glavne sile nemških fašističnih oboroženih sil, je po-

moč zaveznikov Sovjetski Zvezi doslej še malo izdatna. Da bi se ta pomoč razširila in izboljšala je potrebno samo eno: da bi zavezniki svoje obveznosti izvrševali do kraja in pravočasno.

3. „Kakšna je sovjetska sposobnost za obrambo?“

Odgovor. Mislim, da sovjetska sposobnost braniti se proti nemškim razbojnikom ni po svoji sili nič manjša, — če ni še večja, — kakor je sposobnost fašistične Nemčije ali katere koli druge napadalne države zagotoviti si svetovno gospodstvo.

3. oktobra 1942.

S spoštovanjem

J. Stalin.

Govor

na svečani seji Moskovskega Sveta

6. novembra 1942

Tovariši!

Danes poteka 25. leto odkar je Revolucija zmagala v naši deželi. Minilo je 25 let od tistega časa, ko je bila pri nas vpeljana sovjetska oblast. Na svečanih sejah je navada podajati poročila o uspehih dela strankinih in državnih organov za preteklo leto. Meni je dana dolžnost, da vam podam tako poročilo prav o uspehih za preteklo leto — od lanskega novembra do novembra tega leta. Delavnost naših državnih in strankinih organizacij se je v tej dobi kretala v dveh smereh: v smeri mirne izgradnje in organizacije močnega zaledja in v smeri izvajanja obrambnih in napadalnih operacij naše Rdeče Armade.

1. Organizacijsko delo v zaledju

Delo naših vodilnih organov v mirni izgradnji v tej dobi se je odražalo v preseljevanju naše industrije, vojne kakor tudi civilne, v nove baze, v vzhodne kraje naše dežele; v evakuaciji in razmeščanju delavcev in v osposabljanju podjetij, v razširjenju površine za setev in povečanju ozimine na vzhodu; in končno v temeljitem poboljšanju naših podjetij, ki delajo za fronto, in v učvrščanju delavske discipline v zaledju, tako v tovarnah kakor tudi v kolhozih in sovhozih. Lahko rečemo, da je bilo to najtežje in najbolj zaple-

teno organizacijsko delo velikega obsega za vse naše gospodarske in upravne ljudske komisarijate, med njimi tudi za železniški promet. Vendar pa nam je uspelo, obvladati težave in sedaj naše tovarne, kolhozi in sovhozi delajo ne glede na vse težave vojnega časa brez dvoma tako kakor je treba. Naše vojne tovarne in podjetja, ki so nanje vezana, častno in v redu oskrbujejo Rdečo Armado s topovi, minometalci, tanki, strojnica-mi, puškami, strelivom. Naši kolhozi in sovhozi častno, točno in v redu oskrbujejo tako Rdečo Armado s hrano kakor našo industrijo s surovinami. Priznati moramo, da naša dežela ni imela še nikdar tako čvrsto organiziranega zaledja kakor danes.

Rezultat tega napornega dela na organizaciji in v izgradnji, ni bila samo preobrazba naše dežele, temveč tudi ljudi v zaledju. Ljudje čutijo več odgovornosti, postali so boljši, bolj disciplinirani, naučili so se delati po vojaškem načinu, postali so bolj svesti si svojega dolga do domovine, do njenih branilcev na fronti — do Rdeče Armade. Lenuhov in brezbriznikov, ki nimajo občutka državljskih dolžnosti, je vse manj in manj. Organiziranih in discipliniranih ljudi, ki so prevzeti z občutkom državljskih dolžnosti, je vse več in več. Toda preteklo leto je bilo, kakor sem že rekel, ne samo leto široke izgradnje, temveč istočasno tudi leto domovinske vojne proti nemškemu osvajaču, ki je podlo in zahrbtno napadel našo miroljubno deželo.

2. Vojne operacije na sovjetsko-nemški fronti

Kar se tiče vojne delavnosti naših vodilnih organov v teku preteklega leta, se je ta odražala v tem, da je zagotovila ofenzivne in defenzivne operacije

Rdeče Armade proti nemško-fašistični vojski. Vojne operacije na sovjetsko-nemški fronti v preteklem letu lahko razdelimo na dve razdobji: prvo razdobje je v glavnem zimsko razdobje, ko je Rdeča Armada najprej odbila nemški napad na Moskvo in vzela iniciativo v svoje roke, prešla v ofenzivo, nagnala nemško vojsko in v teku štirih mesecev napredovala ponekod preko 400 km; drugo razdobje je poletno razdobje, ko je nemško fašistična vojska izkoristila dejstvo, da ni bilo druge fronte v Evropi, zbrala vse svoje svobodne rezerve, prebila fronto v jugozapadni smeri, vzela iniciativo v svoje roke in v teku petih mesecev ponekod napredovala do 500 km. Vojne operacije v teku prvega razdobja, posebno uspešne operacije v pokrajinah Rostova, Tule, Kaluge, pod Moskvo, pod Tihvinom in Leningradom, so odkrile dve pomembni stvari. Prvič so pokazale, da je Rdeča Armada in njen borbeni kader zrasel v resno silo, ki je sposobna ne samo úpreti se napadom nemško-fašistične vojske, temveč da jo tudi razbije v odprti borbi in da jo požene na zapad. Drugič so pokazale, da ima nemško-fašistična vojska, kljub vsej svoji moči, take organske nedostatke, ki bi jo pod nekaterimi povoljnimi pogoji za Rdečo Armado, lahko privedli do poraza. Ne moremo vzeti za slučajno dejstvo, da je nemška vojska, ki je zmagoslavno prekorakala vso Evropo; ki je z enim udarcem porazila francosko vojsko, ki so jo imeli za prvorazredno vojsko, naletela na resničen vojaški odpor samo v naši deželi. In ne samo na odpor, pač pa se je pod udarci Rdeče Armade morala umakniti z zavzetih položajev nad 400 km in na svojem umiku odvreči ogromne količine topov, strojev in streliva. Tega dejstva ne moremo nikakor obrazložiti samo z zimskimi pogoji vojskovanja.

Drugo razdobje vojnih operacij na sovjetsko-nemški fronti je v znamenju preobrata v korist Nemcev; prehoda iniciative v njihove roke; proboja naše fronte v jugozapadni smeri; napredovanja nemških čet in čet njihovih zaveznikov; njihovo prodiranje v pokrajine Voroneža, Stalingrada, Novorosijska, Pjati-gorska, Mozdoka. Ker ni druge fronte v Eyropi so Nemci in njihovi zavezniki lahko vrgli na naše fronte vse svoje svobodne rezerve ter usmerivši jih v eno smer, v jugozapadno smer, tu zbrali veliko premoč sil in dosegli pomembne taktične uspehe.

Sodeč po vsem Nemci niso zmogli hkratu napasti v vseh treh smereh, na jugu, na severu in na srednjem bojišču, kakor se je to bilo zgodilo lani, toda bili so še zmeraj dovolj močni, da so organizirali resno ofenzivo v kateri koli smeri.

Kakšen poglobitni cilj so si bili postavili nemško-fašistični strategji, ko so začeli poletno ofenzivo na naši fronti? Sodeč po pisanju tujega tiska, vštevši nemškega, bi lahko pomislili, da je bil poglobitni cilj ofenzive zavzetje petrolejskih pokrajin Groznega in Bakuja. Toda dejstva odločno pobijajo tako domnevo. Dejstva govore, da prodiranje Nemcev v smeri petrolejskih pokrajin SSSR ni bil Hitlerjev poglobitni, temveč pomožni cilj. Kaj pa je bil potem poglobitni cilj nemške ofenzive? Cilj je bil, obkoliti Moskvo z vzhoda, jo odrezati od volžkega in uralskega zaledja in nato udariti nanjo. Nemci s svojim prodiranjem na jug, v smeri petrolejskih pokrajin, niso imeli namena oziroma samo namena zasesti petrolejske kraje, temveč odvleči naše glavne rezerve na jug in oslabiti moskovsko fronto, da bi tako lažje dosegli uspeh pri udarcu na Moskvo. S tem lahko pojasnimo tudi dejstvo, da glavna gru-

pacija nemške vojske sedaj ni na jugu, temveč v pokrajinah Orla in Stalingrada.

Nedavno je našim ljudem padel v roke oficir nemškega glavnega stana. Pri tem oficirju so našli zemljevid z označenim načrtom prodiranja nemške vojske v označenem roku. Iz tega dokumenta je razvidno, da so Nemci nameravali priti v Borisogljebsk 10. julija tega leta, v Stalingrad 25. julija, v Saratov 10. avgusta, v Kujišev 15. avgusta, v Arzamas 10. septembra, v Baku 25. septembra.

Ta dokument popolnoma potrjuje naše podatke o tem, da je bil pglavitni cilj nemške poletne ofenzive obkolitev Moskve z vzhoda in udarec na Moskvo, medtem ko je bil cilj prodiranja na jug, poleg vsega drugega, pritegovanje naše rezerve daleč od Moskve in oslabitev moskovske fronte, da bi tako lažje udarili na Moskvo. Skratka, pglavitni cilj nemške ofenzive je bil, obkoliti Moskvo in končati vojno v tem letu. V novembru lanskega leta so Nemci nameravali frontalno udariti na Moskvo, jo zavzeti, prisiliti Rdečo Armado h kapitulaciji in s tem končati vojno na vzhodu. S temi prevarami so hranili svoje vojake. Toda ti nemški računi, kakor je znano, se niso uresničili. Ker so se lani opekli v frontalnem napadu na Moskvo, so se Nemci letos domislili zavzeti Moskvo z obkolitvenim manevrom in tako končati vojno na vzhodu. S temi prevarami sedaj pitajo svoje potrapane vojake. Kakor je znano, se tudi ti nemški računi niso obnesli. Torej s tem, da so gonili dva zajca — petrolej in obkoljevanje Moskve — so se nemško-fašistični strategji znašli v nejasnem položaju. Na ta način so taktični uspehi nemške poletne ofenzive ostali nepopolni zaradi očitnih nerealnosti njihovih strategičnih načrtov.

3. Vprašanje druge fronte v Evropi

S čim pa naj pojasnimo dejstvo, da je Nemcem vendarle uspelo v tem letu vzeti v svoje roke iniciativo vojnih operacij in doseči taktične uspehe na naši fronti?

To lahko objasnimo s tem, da je Nemcem in njihovim zaveznikom uspelo zbrati vse svobodne rezerve, vreči jih na vzhodno bojišče in tako ustvariti v eni smeri veliko premoč sil. Ni dvoma, da bi Nemci brez teh mer ne mogli doseči uspehov na našem bojišču.

Toda zakaj jim je uspelo zbrati vse svoje rezerve ter jih vreči na vzhodno bojišče? Zato, ker jim je dejstvo, da ni druge fronte v Evropi, omogočilo izvesti to operacijo brez vsake nevarnosti.

To se pravi, da je poglavitni vzrok teh nemških uspehov na našem bojišču v tem letu v tem, ker ni bilo druge fronte v Evropi in ker so zaradi tega lahko vrgli na naše bojišče vse svoje svobodne rezerve ter ustvarili premoč svojih sil v jugozapadni smeri.

Recimo, da je v Evropi druga fronta, kakor je bila v prvi svetovni vojni in da je druga fronta potegnila nase, recimo, 60 nemških divizij in 20 divizij nemških zaveznikov. Kakšen bi bil položaj nemške vojske na našem bojišču? Ni težko zadeti, da bi bil njen položaj žalosten. Še več, to bi bil začetek kraja nemško-fašistične vojne moči, ker bi v tem primeru Rdeča Armada ne bila tam, kjer je, temveč nekje pri Pskovu, Minsku, Žitomiru, Odesi. To se pravi, da bi bila nemško-fašistična vojska še letos pred katastrofo.

Do tega pa ni prišlo zaradi tega, ker je Nemce rešilo to, da ni druge fronte v Evropi.

Razmotrimo vprašanje druge fronte v zgodovinskem preseku.

V prvi svetovni vojni se je morala Nemčija boriti na dveh bojiščih: na zapadu v glavnem proti Angliji in Franciji in na vzhodu proti ruski vojski. Torej, v prvi svetovni vojni je bila v Evropi druga fronta proti Nemčiji! Od 220 divizij, kolikor jih je Nemčija takrat imela, ni bilo na ruski fronti več kakor 85 nemških divizij. Če k temu dodamo vojske nemških zaveznikov, ki so bile na ruski fronti, namreč 37 avstrijskih divizij, dve bolgarski in tri turške divizije, potem bomo videli, da je stalo proti ruski vojski vsega 127 divizij. Ostale nemške divizije so v glavnem držale fronto proti anglo-francoski vojski, a drugi del je vršil garnizijsko službo po zasedenih ozemljih Evrope.

Tako je bilo v prvi svetovni vojni.

Kako pa je sedaj, v drugi svetovni vojni, recimo v mesecu septembru tega leta?

Po pregledanih podatkih, v katere nikakor ne moremo dvomiti, je od 250 divizij, kolikor jih Nemčija sedaj ima, na naši fronti nič manj kakor 179 divizij. Če k temu dodamo 22 romunskih divizij, 14 finskih divizij, 10 italijanskih, 13 madžarskih, 1 slovaško in 1 špansko divizijo — potem je to skupaj 240 divizij, ki se borijo sedaj na naši fronti. Ostale nemške divizije in divizije njenih zaveznikov vrše garnizijsko službo v zasedenih deželah, v Franciji, Belgiji, Norveški, Nizozemski, Jugoslaviji, Poljski, Čehoslovaški itd., drugi del teh divizij pa se bori v Libiji za Egipt proti Angliji, pri čemer pa libijska fronta priklepa nase samo 4 nemške divizije in 11 italijanskih divizij.

To se pravi namesto 127 divizij v prvi svetovni vojni, imamo na naši fronti nič manj kakor 240 divizij, in namesto 85 nemških divizij se sedaj bori proti Rdeči Armadi 179 nemških divizij.

Zdaj vidite, kje je poglavitni vzrok in osnova taktičnih uspehov nemško-fašistične vojske na naši fronti v poletju tega leta.

Naval Nemcev na našo zemljo večkrat primerjajo z Napoleonovim navalom na Rusijo. Toda ta primer ne more zdržati kritike. Od 600.000 vojakov, ki so krenili v pohod na Rusijo, je Napoleon pripeljal do Borodina komaj 130 — 140.000 vojakov. To je bilo vse, s čimer je razpolagal pred Moskvo. Sedaj pa imamo pred fronto Rdeče Armade več kakor 3 milijone vojakov oboroženih z vsemi sredstvi moderne vojne. In kako naj to primerjamo?

Naval Nemcev na našo deželo včasih primerjajo tudi z navalom Nemcev na Rusijo v prvi svetovni vojni. Toda tudi ta primera ne more zdržati kritike. Prvič, v prvi svetovni vojni je bila v Evropi druga fronta, ki je precej oteževala položaj Nemcev, medtem ko v tej vojni ni druge fronte v Evropi. Drugič, v tej vojni je proti naši fronti dvakrat toliko čet kakor v prvi svetovni vojni. Jasno je, da ta primera ne drži.

Sedaj lahko razumete kako resne in nenavadne so težave, ki stoje pred Rdečo Armado in kako veliko je junaštvo, ki ga kaže Rdeča Armada v svojem osvobodilnem boju proti nemško-fašističnim osvajačem.

Jaz mislim, da nobena druga dežela in nobena druga armada ne bi mogla zdržati podobnega pritiska podivjanih band nemško-fašističnih razbojnikov in njihovih zaveznikov. Samo naša sovjetska dežela in naša Rdeča Armada lahko zdržita tak pritisk. In ne samo, da ga zdržita, temveč ga tudi obvladata.

Večkrat vprašajo: „Ali bo vendar druga fronta v Evropi?“ Da, bo, preje ali kasneje, toda bo . . . bo in ne samo zaradi tega, ker je nam potrebna, temveč

zato, ker predvsem ni nič manj potrebna našim zaveznikom kakor nam. Naši zavezniki morajo razumeti, da pomanjkanje druge fronte proti fašistični Nemčiji, sedaj ko je Francija padla iz stroja, lahko privede do slabega konca vse svobodoljubne dežele, vključivši sem tudi same zaveznike.

4. Vojna zveza SSSR, Anglije in ZDA proti hitlerjevski Nemčiji in njenim zaveznikom v Evropi

Sedaj že lahko smatramo za nesporno, da je v teku vojne, v katero je hitlerjevska Nemčija pahnila narode, prišlo do temeljite razdelitve moči, da je prišlo do dveh nasprotujočih si taborov, do tabora italijansko-nemške zveze in do tabora angleško-sovjetske-ameriške zveze. Nesporno je tudi, da ta dva nasprotujoča si tabora vodijo različni in nasprotujoči se akcijski programi.

Akcijski program italijansko-nemške zveze lahko označimo s sledečimi točkami: rasna mržnja, gospodarstvo „izbranih narodov“, potlačenje drugih narodov in osvajanje njihovih ozemelj, gospodarsko zaslužnje potlačenih narodov in ropanje njihovega narodnega bogastva, uničevanje demokratske svobode, splošna uvedba hitlerjevskega reda.

Akcijski program angleško-sovjetske-ameriške zveze: uničenje rasne nestrpnosti, enakopravnost narodov in nedotakljivost njihovih ozemelj, osvoboditev zaslužjenih narodov in vzpostavljanje njihovih suverenih pravic, pravico vsakega naroda, da si izbira red, kakršnega želi ekonomska pomoč narodom, ki so trpeli

in pomoč, da dosežejo materialno blagostanje, vzpostavljane demokratskih svoboščin, ki jih je hitlerjevski režim uničil.

Akcijski program italijansko-nemške zveze je privedel do tega, da v vseh zasedenih deželah Evrope — Norveški, Danski, Belgiji, Nizozemski, Franciji, Poljski, Čehoslovaški, Jugoslaviji, Grčiji, zasedenih predelih Sovjetske Zveze — plamti mirnja proti italijansko-nemški tiraniji; da te dežele škodujejo Nemcem in njihovim zaveznikom na vse mogoče načine in čakajo primerne trenutke, da se maščujejo svojim zatiralcem za vsa ponižanja in nasilja, ki jih morajo trpeti.

S tem v zvezi je ena izmed značilnih potez današnjega trenutka ta, da progresivno rase osamljenost italijansko nemške zveze in izčrpanje njenih moralno-političnih rezerv v Evropi, rase njeno oslABLjenje in razpad.

Akcijski program angleško-sovjetske-ameriške zveze pa je privedel do tega, da so vse zasedene dežele v Evropi prežete s simpatijami do članov te zveze ter pripravljene nuditi jim vso oporo, ki jo premorejo.

S tem v zvezi je druga značilna poteza sedanjega trenutka v tem, da v Evropi, in ne samo v Evropi, rasejo vsak dan moralno-politične rezerve te zveze, da ta zveza progresivno zbira milijone ljudi, ki z njo simpatizirajo in ki so pripravljeni boriti se ob njeni strani proti Hitlerjevi tiraniji.

Če vprašanje o odnosu sil teh dveh zvez premotrimo z vidika ljudskih in materialnih virov, potem je nemogoče, da ne bi prišli do zaključka, da je premoč nesporno na strani angleško-sovjetske-ameriške zveze.

Toda vprašanje je, če je ta premoč virov dovolj močna, da dosežemo zmago.

Tudi taki primeri so, ko je virov mnogo, toda se trošijo tako nerazumno, da je premoč enaka ničli. Jasno je, da je razen virov potrebna tudi sposobnost, da se ti viri mobilizirajo, in znanje, da se pravilno potrošijo. Ali so razlogi za dvom, da takega znanja in take sposobnosti ni pri ljudeh angleško-sovjetske-ameriške zveze? So ljudje, ki dvomijo. Toda na osnovi česa dvomijo? Svoj čas so ljudje te koalicije pokazali znanje in sposobnost, mobilizirati vire svoje dežele ter jih pravilno potrošiti za cilje gospodarske in kulturno-politične izgradnje. Vprašamo se, kje so razlogi za dvom, da se bodo ljudje, ki so pokazali svoje sposobnosti in znanje v delu na mobilizaciji in razdelitvi virov za gospodarske in kulturno-politične cilje, pokazali nesposobne opraviti isto delo pri uresničitvi vojnih ciljev. Mislim, da takih razlogov ni.

Govorijo, da ima angleško-sovjetska-ameriška zveza vse pogoje, za zmago in da bi gotovo zmagala, če ne bi imela organskega nedostatka, ki jo utegne oslabiliti in razklati. Po mišljenju teh ljudi se ta nedostatek kaže v tem, ker je zveza sestavljena iz različnih elementov, ki nimajo enake ideologije in da jim ta okoliščina ne dovoljuje organizirati skupne akcije proti skupnemu sovražniku.

Mislim, da je ta trditev nepravilna.

Smešno bi bilo zanikati razliko v ideologiji in družbeni ureditvi držav, ki tvorijo angleško-sovjetsko-ameriško zvezo. Toda ali ta okoliščina izključuje možnost in potrebo skupnih akcij članov te zveze proti skupnemu sovražniku, ki jim grozi z zaslužnjem? Brezpogojno ne izključuje. Še več nevarnost,

ki jim preti ostro narekuje članom te zveze, da je izredno potrebna skupna akcija, če hočejo rešiti človeštvo povratka v divjaštvo in srednjeveška zverstva. Mar akcijski program angleško-sovjetske-ameriške zveze res ni dovolj, da bi se na njem organizirala skupna borba proti hitlerjevski tiraniji in da se z njim doseže zmaga? Mislim, da je popolnoma dovolj.

Domneva teh ljudi je nepravilna tudi zaradi tega, ker jo popolnoma zanikajo dogodki preteklega leta, kajti če bi ti ljudje imeli prav, bi bili priča progresivnega medsebojnega odtujevanja članov angleško-sovjetske-ameriške zveze. Toda ne samo, da tega ne vidimo, temveč ravno narobe vidimo dejstva in dogodke, ki govorijo o progresivnem zbližanju članov angleško-sovjetske-ameriške zveze, o njihovem zedinjevanju v enotno vojno zvezo. Dogodki preteklega leta dajejo neposreden dokaz za to. V juliju 1941. leta, nekaj tednov po nemškem napadu na SSSR, je Anglija sklenila z nami sporazum „o skupnih akcijah v vojni proti Nemčiji“. Z Združenimi Državami Amerike takrat še nismo imeli nikakršnega sporazuma o tej stvari. Deset mesecev kasneje, 26. maja 1942., ko je tovariš Molotov obiskal Anglijo, je Anglija z nami sklenila „Pogodbo o zvezi v vojni proti hitlerjevski Nemčiji in njenim zaveznikom v Evropi in o sodelovanju in medsebojni pomoči po vojni“. Ta pogodba je sklenjena za 20 let. Ta pogodba označuje zgodovinski preobrat v odnosih med našo deželo in Anglijo. V juniju 1942., ko je tovariš Molotov obiskal Združene Države Amerike, so Združene Države Amerike podpisale z nami „Sporazum o načelih, ki se sprejemajo zaradi vzajemne pomoči v vojni proti napadalcu“, sporazum, ki pomeni resen korak naprej v odnosih med

SSSR in ZDA. Končno moramo tudi zabeležiti tako važno dejstvo, kakor je obisk v Moskvi ministrskega predsednika Velike Britanije, gospoda Churchilla, obisk, ki je vzpostavil popolno medsebojno razumevanje voditeljev obeh dežel. Ne more biti dvoma, da vsa ta dejstva govore o progresivnem zbližanju SSSR, Velike Britanije in ZDA in o njihovem zedinjevanju v vojno zvezo proti italijansko-nemški zvezi.

Iz tega sledi, da je logika dejstev močnejša od vsake druge logike.

Vsiljuje se nam samo en zaključek: vse kaže, da bo angleško-sovjetska-ameriška zveza premagala italijansko-nemško zvezo in jo tudi bo brezpogojno premagala.

5. Naše naloge

Vojna je odgrnila vse koprene in razgalila vse odnose. Položaj je postal popolnoma jasen in nič lažjega ni, kakor odrediti naše naloge v tej vojni.

V svojem razgovoru s turškim generalom Erkiletom, ki ga je objavil turški list „Džumhuriyet“, ljudožerec Hitler pravi: „Uničili bomo Rusijo, da se ne bo nikdar več dvignila.“ To je jasno, čeprav prebedasto. Mi sebi ne postavljamo naloge, uničiti Nemčijo, ker je Nemčijo nemogoče uničiti, kakor je nemogoče uničiti Rusijo. Toda uničiti hitlerjevsko državo, to moramo in moramo.

Naša prva naloga je: uničiti hitlerjevsko državo in njene navdihovalce.

V istem razgovoru z istim generalom ljudožerec Hitler nadaljuje: „Nadaljevali bomo vojno, dokler v Rusiji ne bo več organizirane vojske.“ To je jasno, čeprav neumno. Mi ne postavljamo sebi naloge, uničiti vsako organizirano silo v Nemčiji, ker bo

panieten človek razumel, da je to ne samo nemogoče tako v Nemčiji kakor v Rusiji, temveč da to ni niti koristno za zmagovalca. Toda uničiti hitlerjevsko vojsko, to moremo in moramo.

In naša druga naloga prav za prav je: uničiti hitlerjevsko vojsko in njene voditelje.

Hitlerjevske ničle so vzele za pravilo, mučiti sovjetske vojne ujetnike, ubijati jih na stotine, tisoče obsoditi na smrt od lakote. Strahujejo in ubijajo civilno prebivalstvo zasedenih ozemelj naše dežele, moške in ženske, otroke in starce, naše brate in sestre. Postavili so si za cilj, spremeniti v sužnje ali pa iztrebiti prebivalstvo Ukrajine, Belorusije, Pribaltika, Moldavije, Krima, Kavkaza. Take strahote nad nedolžnimi, neoboroženimi ljudmi lahko uganjajo samo nizkotni ljudje in podleži, ki nimajo časti in ki so padli na stopnjo živali. Toda ni vse. Preplavili so Evropo z vešali in koncentracijskimi taborišči, uvedli so podli sistem talcev, streljajo in obešajo popolnoma nedolžne ljudi, ki so jih vzeli za talce zato, ker je bilo neki nemški živali prepričano, da bi posiljevala ženske in ropala prebivalstvo. Spremenili so Evropo v ječo narodov in to se pri njih imenuje — „novi red v Evropi“. Poznamo kriyce teh strahot, graditelje „novega reda v Evropi“, vse te novopečene generalgubernatore in navadne gubernatore, komandante in podkomandante. Desettisoče izmučenih ljudi pozna njihova imena. In naj vedo ti podleži, da ne bodo ušli odgovornosti za svoje zločine, da ne bo šla mimo njih maščevalna ljudska roka.

Naša tretja naloga prav za prav je: zrušiti osvraženi „novi red v Evropi“ in kaznovati njegove graditelje.

To so naše naloge.

Tovariši! Vodimo veliko osvobodilno vojno. Ne vodimo jo sami, temveč skupno z našimi zavezniki. Ta vojna nam prinaša zmago nad podlimi sovražniki človečanstva, nad nemško-fašističnimi imperialisti. Na njenih zastavah je napisano:

Živela zmaga angleško-sovjetske-ameriške zveze!

Živelo osvobojenje evropskih narodov izpod hitlerjevske tiranije!

Živela svoboda in neodvisnost naše slavne sovjetske domovine!

Prokletstvo in smrt nemško-fašističnim osvajačem, njihovi državi; njihovi vojski, njihovemu „novemu redu v Evropi“!

Živela Rdeča Armada!

Živela naša vojna mornarica!

Živeli naši partizani in partizanke!

Dnevno povelje Rdeči Armadi

7. novembra 1942

Tovariši rdečearmejci, komandirji in politični delavci, partizani in partizanke! Delavno ljudstvo Sovjetske Zveze!

Pozdravljam vas v imenu sovjetske vlade in naše Boljševiške Partije ter vam čestitam k 25 letnici zmage Velike Oktobrske Socialistične Revolucije.

Pred četrto stoletja so delavci in kmetje pod vodstvom Boljševiške Partije in velikega Lenina postavili na naši zemlji sovjetsko oblast. Od takrat so prehodili narodi Sovjetske Zveze slavno pot. V teku 25. let je postala naša domovina močna socialistična industrijska in kolhozna država. Narodi sovjetske države so si priborili svobodo in neodvisnost ter se zedinili v nerazdružljivo bratsko skupnost. Sovjetski ljudje so se osvobodili vsakega zatiranja ter so si s trdim delom zagotovili udobno in kulturno življenje.

Danes pričakujejo narodi naše dežele 25 letnico Velike Oktobrske Revolucije v plamenu ostre borbe proti nemško fašističnim osvajalcem in njihovim pomagačem v Evropi.

V začetku tega leta, v zimskem razdobju, je Rdeča Armada zadala nemško-fašistični vojski resne udarce. Odbila je napad Nemcev na Moskvo, vzela pobudo v svoje roke, prešla v ofenzivo, pognala nemško vojsko na zapad ter osvobodila izpod nemškega suženjstva celo vrsto pokrajin naše dežele. Tako je

Rdeča Armada pokazala, da pod posebno ugodnimi pogoji, obvlada nemško-fašistično vojsko.

Medtem pa se je položaj na bojišču poslabšal. Nemci so se okoristili s tem, da ni bilo druge fronte v Evropi ter so s svojimi zavezniki zbrali vse svoje rezerve na eni točki, jih vrgli na našo ukrajinsko fronto in prebili. Za ceno velikih izgub se je nemško-fašistični vojski posrečilo, da je na jugu napredovala in začela ogrožati Stalingrad, črnomorsko obalo, Grozni in dohode k Zakavkazju.

... Nemški načrt je bil obiti Moskvo in na vzhodu z boka udariti na naše glavno mesto; ta njihov načrt pa se je razbil ob vztrajnosti in hrabrosti Rdeče Armade. Pri Stalingradu smo sovražnika ustavili. Toda sovražnik, ki smo ga ustavili pred Stalingradom in je tam izgubil že na desettisoč svojih vojakov in oficirjev, začel metati v borbo nove divizije in napenja svoje zadnje sile. Borba na sovjetsko-nemški fronti postaja vedno bolj ogorčena. Od izida te borbe zavisi usoda sovjetske države, svoboda in neodvisnost naše domovine!

Naš sovjetski narod je častno zdržal preizkušnje, ki so ga doletele in je poln vere v zmago. Voja je bila trda preizkušnja moči in trdnosti sovjetskega reda. Popolnoma so propadli računi imperialistov, ki so upali, da bo sovjetska država propadla. Socialistična industrija, kolhozna ureditev, prijateljstvo med narodi naše dežele, sovjetske države — vse se je pokazalo trdno in nezlomljivo. Delavei in kmetje, vsa inteligenca naše zemlje, vse naše zaledje s poštenim in samopožrtvovalnim delom zadovoljuje potrebe naše fronte.

Rdeča Armada nosi vso težo vojne proti hitlerjevski Nemčiji in njenim pomagačem. S svojo samo-

požrtvovalno borbo proti fašističnim armadam si je priborila ljubezen in spoštovanje vseh svobodoljubnih narodov sveta. Borci in komandirji Rdeče Armade, ki preje niso imeli dovolj vojaških izkušenj, so se naučili zadajati sovražniku točne udarce, uničevati njegovo živo silo in orožje, razbijati sovražnikove načrte, vztrajno braniti naša mesta in vasi pred tujimi osvajalci. Junaki branilci Moskve in Tule, Odese in Sevastopola, Leningrada in Stalingrada so pokazali primere brezmejnne hrabrosti, jeklene discipline, vztrajnosti in znanja, kako je treba zmagati. Ti junaki služijo vsej Rdeči Armadi za vzgled.

Sovražnik je na svoji koži že občutil odporno moč Rdeče Armade. Spoznal pa bo tudi uničevalno silo njenih udarcev.

Ni dvoma, da se bodo nemški osvajalci vrgli v nove avanture. Toda sovražnikove sile so že izpodkopane in že pešajo. V teku vojne je Rdeča Armada vrgla iz boja že nad 8 milijonov sovražnikovih vojakov in oficirjev. Hitlerjevska armada, oslabiljena z uvrščanjem Romunov, Madžarov, Italijanov, Fincev v svoje vrste, je precej slabša kakor je bila poleti in v jeseni 1941. leta.

Tovariši rdečearmejci, komandirji in politični delavci, partizani in partizanke!

Vaša trdovratnost in vztrajnost, vaš razum in pripravljenost, da izpolnite svoj dolg do domovine, bodo porok za to, da bo nemška armada premagana in da bo sovjetska dežela očiščena od hitlerjevskih osvajačev.

Mogoče je in tudi dolžni smo očistiti sovjetsko deželo hitlerjevske golazni.

Zato je potrebno:

Prvič, da vztrajno in trdovratno branimo linijo

naše fronte, da ne pustimo sovražniku, da bi še napredoval, da z vsemi silami izčrpavamo sovražnika, da iztrebljamo njegovo živo silo in uničujemo njegovo tehniko:

drugič, da z vsemi merami utrjujemo jekleno disciplino, najstrožji red in enotnost komande v naši deželi, da dosežemo dovršenost vojaške sposobnosti in da pripravimo uničevalni udarec za sovražnika;

tretjič, da razplamtimo ogenj vsenarodnega partizanskega gibanja v sovražnikovem zaledju, da rušimo sovražnikovo zaledje in iztrebljamo nemško-fašistične gade.

Tovariši, sovražnik je zaenkrat okusil teže udarcev Rdeče Armade pri Rostovu, pri Moskvi in pri Tihvinu. Ni daleč dan, ko bo sovražnik spoznal moč novih udarcev Rdeče Armade. Prišel bo praznik tudi na naše ulice!

Živela 25 letnica Velike Oktobrske Socialistične Revolucije!

Živela naša Rdeča Armada!

Živela naša vojna mornarica!

Živeli naši slavni partizani in partizanke!

Smrt nemško-fašističnim osvajalcem!

Narodni komisar za obrambo:

J. Stalin

Odgovori tovariša J. V. Stalina na vprašanja dopisnika ameriške agencije Associated Press

Moskovski dopisnik ameriške agencije Associated Press g. Cassidy je poslal 12. novembra Predsedniku Sveta Ljudskih Komisarjev ZSSR tov. J. V. Stalinu pismo, v katerem ga je prosil odgovorov na tri vprašanja, ki zanimajo ameriško javnost.

Tov. J. V. Stalin je odgovoril g. Cassidyju s temle pismom:

Gospod Cassidy!

Odgovarjam na Vaša vprašanja, ki ste mi jih poslali 12. novembra:

1. „Kako se s sovjetske strani ocenjuje zavezniška kampanja v Afriki?“

Odgovor. S sovjetske strani ocenjujejo to kampanjo kot pomembno in zelo važno dejstvo, ki kaže rastočo moč oboroženih sil zaveznikov in ki odkriva perspektivo razpada italijansko-nemške koalicije v bližnji bodočnosti.

Kampanja v Afriki še enkrat postavlja na laž skeptike, ki trde, da so anglo-ameriški voditelji nesposobni organizirati večjo vojaško kampanjo. Nobenega dvoma ne more biti, da se mogli samo odlični organizatorji uresničiti take obsežne vojaške operacije, kakršne

so uspešna izkrcaja v severni Afriki preko oceana, nagla zasedba luk in obširnih ozemelj od Casablance do Bougie in mojstrsko uničevanje italijansko-nemških vojsk v Zapadni pustinji.

2. „Koliko je ta kampanja izdatna v smislu zmanjševanja pritiska na Sovjetsko Zvezo in kakšne nadaljne pomoči pričakuje Sovjetska Zveza?“

Odgovor. Zgodaj je še, da bi govorili o stopnji izdatnosti te kampanje v smislu zmanjševanja neposrednega pritiska na Sovjetsko Zvezo. Lahko pa z gotovostjo rečemo, da izdatnost ne bo majhna in da bo do neke stopnje zmanjšan pritisk na Sovjetsko Zvezo že v bližnji bodočnosti.

Toda ne gre samo za to. Gre zlasti za to, da se je v osnovi spremenil vojaško-politični položaj v Evropi v korist angleško-sovjetsko-ameriške koalicije s tem, da je kampanja v Afriki pomenila prehod iniciative v roke naših zaveznikov. To izpodriva ugled hitlerjevske Nemčije kot vodilne sile v sistemu držav osl in demoralizira Hitlerjeve zaveznike v Evropi. To rešuje Francijo iz odrevenelosti, mobilizira protihitlerjevske sile v Franciji in polaga temelj za organiziranje protihitlerjevske francoske vojske. To ustvarja pogoje za onesposobljenje Italije in za izolacijo hitlerjevske Nemčije. Končno ustvarja ta kampanja pogoje za organiziranje druge fronte v Evropi bliže življenjskim središčem Nemčije, kar bo odločilnega pomena za organiziranje zmage nad hitlerjevsko tiranijo.

3. „Kolikšna je verjetnost, da se bo sovjetska napadalna sila z vzhoda pridružila zaveznikom z zapada, da bi se pospešila dokončna zmaga?“

Odgovor. Ni treba dvomiti, da bo Rdeča Armada
častno izvršila svojo nalogo, kakor jo je izvrševala v
teku vse vojne.

13. novembra 1942.

S spoštovanjem

J. V. Stalin

Dnevno povelje

vrhovnega poveljnika vojsk jugozapadne, južne, donske, severnokavkaške, voronežke, kalininske, volhovske in leningrajske fronte

Z dvomesečnimi ofenzivnimi boji je Rdeča Armada na široki fronti prebila obrambo nemško-fašističnih vojsk, razbila 102 diviziji sovražnika, ujela nad 200.000 sovražnikovih vojakov, zaplenila 13.000 topov in mnogo drugega materiala ter napredovala do 400 km. Naša vojska je dosegla veliko zmago. Njena ofenziva se nadaljuje.

Čestitam borcem, kamandantom in političnim delavcem jugozapadne, južne, donske, severnokavkaške, voronežke, kalininske, volhovske in leningrajske fronte k zmagi nad nemško fašističnimi zavojevalci in njihovimi zavezniki Romuni, Italijani in Madžari pod Stalingradom, na Donu, na Severnem Kavkazu, pod Voronežem, v rajonu Velikih Luk in južno od Ladoškega jezera.

Izražam hvaležnost komandnemu sestavu in junškim četam, ki so razbile hitlerjevske armade na dohodu k Stalingradu, ki so prebile blokado Leningrada in osvobodile nemških okupatorjev mesta —

Kantemirovka, Bjelovodsk, Morozovskij, Millerovo, Starobjelsk, Kotelnikovo, Zimovniki, Elista, Salsk, Mozdok, Nalčik, Mineralne vode, Pijatigorsk, Stavropol, Armavir, Valujki, Rosoš, Ostrogožsk, Velike Luke, Šliselburg, Voronež, in mnoga druga mesta ter tisoče naselij.

Naprej k uničenju nemških okupatorjev in k njihovem izgonu preko meja naše domovine!

Moskva, Kremelj, 25. januarja, 1943.

Vrhovni poveljnik

J. Stalin

Dnevno povelje vrhovnega poveljnika donske fronte

Donska fronta.

Predstavniku Vrhovnega štaba artilerijskemu maršalu tov. Voronovu.

Komandantu vojsk donske fronte general-polkovniku tov. Rokosovskemu.

Čestitam Vam in vojskam donske fronte, ker ste uspešno dokončali likvidacijo sovražnih armad, ki so bile pod Stalingradom obkoljene.

Izražam hvaležnost vsem borcem, komandantom in političnim delavcem donske fronte za odlične borbene podvige.

Moskva, Kremelj, 2. februarja 1943.

Vrhovni poveljnik

J. Stalin

Dnevno povelje Rdeči Armadi

23. februarja 1943

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, poveljniki, politični delavci, partizani in partizanke!

Danes slavimo 25 letnico obstoja Rdeče Armade. Preteklo je četrto stoletje, odkar je bila ustanovljena Rdeča Armada. Ustanovljena je bila v borbi proti tujim osvajalcem, ki so hoteli zaslužniti našo deželo. 23. februarja 1918., ko so odredi Rdeče Armade pri Pskovu in Narvi dan prej potolkli čete nemških roparjev je bil proglašen za rojstni dan Rdeče Armade.

V letih 1919 — 1921 je Rdeča Armada v upornih bojih proti tujim roparjem ubranila čast, svobodo in neodvisnost naše sovjetske domovine, ubranila je pravico naroda, da si izgradi svojo deželo tako, kakor je učil veliki Lenin. Dve desetletji je Rdeča Armada stala na braniku mirne izgradnje naše dežele, ki ni nikdar pozabila, kako so grabili po naši zemlji tuji roparji in je neumorno skrbela za utrjevanje moči Rdeče Armade, jo zalagala s prvovrstnim orožjem in z ljubeznijo vzgajala kadre sovjetskih borcev. Rdeča Armada je zaščitnica miru in prijateljstva med narodi vseh dežel. Rdeča Armada ni bila ustanovljena zato, da bi osvajala tuje dežele, temveč zato da bi branila meje sovjetske dežele. Rdeča Armada je vedno spoštovala pravice in neodvisnost vseh narodov.

Toda junija 1941. je Hitlerjeva Nemčija podlo napadla našo deželo, surovo in zavrtno je prekršila

dogovor o nenapadanju, in Rdeča Armada je bila prisiljena odgovoriti napadu, da brani našo deželo pred nemškimi osvajalci in da jih izžene iz naše dežele. Od tedaj se je Rdeča Armada spremenila v vojsko maščevalcev za nasilja in ponižanja, ki so jih nemško-fašistični podleži prizadejali našim bratom in sestram v zasedenih krajih naše domovine.

Rdeča Armada pričakuje 25 letnico svojega obstoja v odločilnem trenutku domovinske vojne proti Hitlerjevi Nemčiji in njenim pomagačem Italijanom, Fincem, Romunom in Madžarom.

Že 20 mesecev vodi Rdeča Armada vojno, ki ji ni podobne v zgodovini, proti navalu fašističnih hord. Ker ni v Evropi druge fronte, nosi Rdeča Armada vso težo vojne. Vendar pa je Rdeča Armada zdržala navale nemških fašističnih hord in ne samo to, postala je strah in trepet za fašistične vojske. V težkih bojih poleti in jeseni leta 1942. je Rdeča Armada zastavila pot nemškim zločincem. Naš narod se bo vedno spominjal junaške obrambe Sevastopola in Odese, upornih bojov pri Moskvi in na vznožju Kavkaza, pri Rževu in Leningradu in pod zidovi Stalingrada — največje bitke v vojni zgodovini. V teh velikih bitkah so naši slavni borci, poveljniki in politični delavci nosili visoko slavne bojne zastave Rdeče Armade in zgradili močan temelj za zmago nad nemško-fašistično vojsko.

Pred 3 meseci so čete Rdeče Armade začele napadati pri Stalingradu. Odslej je pobuda vojaških operacij v naših rokah in brzina in udarna sila operacij Rdeče Armade ni oslabela. Sedaj se Rdeča Armada bori v težkih zimskih prilikah na 1500 km dolgi fronti in povsod z uspehom. Na severu pri Leningra-

du, na srednji fronti, na dohodih k Harkovu in Rostovu, v Donbasu, na obalah Azovskega in Črnega morja zadaje Rdeča Armada Hitlerjevim četam udarec za udarcem. V 3. mesecih je Rdeča Armada osvobodila izpod sovražnika pokrajini Voroneža in Stalingrada, čečenske, severno-osetinske, kabardino-baskirske, karakaške avtonomne republike, stavropoljskega in krasnodarskega okraja in skoro vso rostovsko, harkovsko in kursko področje. V množicah smo začeli izganjati sovražnika iz sovjetske dežele.

Kaj se je v teh 3 mesecih spremenilo? Odkod taki neuspehi Nemcev? Kje so vzroki teh nemških neuspehov?

Spremenil se je odnos sil na sovjetsko-nemški fronti. Stvar je v tem, da se fašistična Nemčija vedno slabša. Sovjetska Zveza pa vse bolj razvija svoje rezerve in je od dne do dne močnejša. Čas dela proti fašistični Nemčiji. Hitlerjeva Nemčija, ki je prisilila vso evropsko industrijo, da dela zanjo, je bila do zadnjega časa v tehniki, posebno v tankih in letalstvu močnejša kakor Sovjetska Zveza. V tem je bila njena polmoč. Toda v 20 mesecih vojne se je po zaslugi požrtvovalnega dela delavcev in delavk, inženirjev in tehnikov vojne industrije SSSR položaj spremenil. Med vojno samo se je povečala proizvodnja tankov, avionov in topov. V istem času pa je imel sovražnik na sovjetsko-nemški fronti ogromne izgube v vojni tehniki, posebno v tankih, avionih in topovih. Samo v 3 mesecih napredovanja Rdeče Armade pozimi 1942 - 1943 so Nemci zgubili nad 7.000 tankov, 4.000 letal, 17.000 topov in mnogo drugega orožja. Jasno je, da bodo Nemci skušali te izgube nadoknaditi, toda to jim ne bo tako lahko, kajti sovražniku je

treba precej časa, da nadoknadi te ogromne izgube v tehniki. A čas ne čaka.

V primeru s Sovjetsko Zvezo, je imela Nemčija začetku vojne proti SZ več mobiliziranih in za boj pripravljenih čet. V tem je bila njena prednost. Toda kar se tega tiče, se je položaj v dvajsetih mesecih spremenil. Rdeča Armada je za časa vojne onesposobila 9 milijonov fašističnih vojakov; od teh je bilo na bojnem polju ubitih najmanj 4 milijone vojakov. Romunska, italijanska in madžarska vojska, ki jih je Hitler vrgel na sovjetsko-nemško fronto so popolnoma razbite. Samo v zadnjih treh mesecih je Rdeča Armada razbila 112 sovražnih divizij. V teh borbah je bilo 700.000 ubitih in preko 300.000 ujetih. Jasno je, da bo nemško poveljstvo poskušalo vse, da te izgube nadomesti. Toda prvo najobčutljivejše mesto nemške vojske je pomankanje rezerv in ni nam znano, s kakšnimi rezervami bodo te izgube nadomestili. Drugič pa, če bodo Nemci z velikimi težavami vendar našli potrebno število ljudi, bo trajalo nekaj časa preden jih bodo zbrali in izvežbali. A čas ne čaka.

Hitlerjeva Nemčija je začela vojno s Sovjetsko Zvezo po dveletnih izkušnjah, ki si jih je bila pridobila v velikih vojnih operacijah po Evropi in to z uporabo motoriziranih bojnih sredstev. Rdeča Armada v prvi dobi vojne razumljivo ni imela in ni mogla imeti takih vojaških izkušenj, zato je imela nemško-fašistična vojska v tem pogledu prednost. V 20 mesecih se je tudi to spremenilo. V teku vojne je Rdeča Armada postala kadrovska vojska, točno je spoznala sovražnika, njegove slabe in močne stvari, kot to zahteva moderna vojna znanost. Rdeča Armada je postala mojster svojega orožja. Tisoči in milijoni borcev Rdeče Armade so

postali mojstri svojega orožja: pušk, sabelj, strojnic, topov; postali so strokovnjaki-metalci min, tankisti, pionirji in letalci. Na deset tisoče poveljnikov Rdeče Armade so postali mojstri v poveljevanju. Naučili so se združevati svojo osebno hrabrost in drznost z znanjem poveljevanja četam na bojnem polju: opustili so nesmiselno in škodljivo linijsko taktiko ter postavili na prvo mesto taktiko manevriranja.

Poleg tega, da poveljstvo Rdeče Armade osvobaja sovjetsko deželo od sovražnika, sovražniku tudi ne dovoljuje, da bi odšel živ iz sovjetske dežele. Ta način vojskovanja ni slučajan. Izvrševanje tako resnih operacij obkoljevanja in uničevanja obkoljenih nemških čet, kar more služiti kot vzgled vojne umetnosti, je gotovo znak zrelosti našega poveljstva. Brez dvoma je samo pravilna taktika naše vojske in taktika naših poveljnikov in tistih, ki so te naloge izvršili, privedla do tako izredne stvari kot je obkolitev in uničenje ogromne nemške vojske, ki je štela 300.000 mož, pri Stalingradu.

Pri Nemcih v tem pogledu zdaleka ni vse v redu. Njihova taktika je defenzivna in sistematično podcenjuje moč sovražnika in precenjuje svoje lastne sile. Njihova taktika je šablonska, ker skuša dogodke na fronti uvrstiti pod ta ali oni paragraf svojega pravilnika. Kadar pa so dogodki zapleteni in jih ni več v tem ali onem paragrafu vojnega pravilnika in je zato treba samostojne odločitve, ki je v pravilniku ni, takrat so Nemci slabi. V tem je njihova osnovna slabost.

To so vzroki, ki so odločili poraz nemških čet in uspeh Rdeče Armade v zadnjih treh mesecih. Toda to se še ne pravi, da je Hitlerjeve vojske že konec in da jo Rdeča Armada lahko požene do zapadne

meje naše dežele. Če bi tako mislili, bi precenjevali lastne sile in podcenjevali sovražnikove; zašli bi v pustolovščine. Sovražnik je doživel poraz, toda potolčen še ni. Nemško-fašistično vojsko so udarci, ki jih je prejela, privedli v krizo, toda lahko si še opomore. Borba proti nemškim roparjem še ni končana, razvija se šele in razplamteva. Neumno bi bilo misliti, da bodo Nemci zapustili le en košček naše zemlje brez borbe. Pred Rdečo Armado je še ogorčena borba proti sovražniku, ki je sicer na kolenih, vendar pa še močan. Ta borba bo zahtevala še časa in žrtev, zahtevala bo naših naporov in mobilizacijo vseh naših sil. Začeli smo osvobajati sovjetsko Ukrajino, toda milijoni Ukrajincev še ječe pod jarmom nemških tlačiteljev. V Belorusiji, Litvi, Latviji, Estoniji, Moldaviji, Kareliji in na Krimu zaenkrat še gospodarijo nemški okupatorji in njihovi pomagači. Seveda, nemška vojska je dobila resne udarce, toda sovražnik še ni premagan. Nemški roparji se še srdito borijo in protinapadajo, poskušajo se obdržati na obrambnih linijah in mogoče se bodo vrgli v nove pustolovščine.

Zato v naših vrstah ne sme biti dobrodušnosti, brezbrižnosti in zanesenjaštva. Ves sovjetski narod se veseli zmag, vsi vojaki, poveljniki in politični delavci se morajo trdno spominjati nasveta našega učitelja Lenina. Prva in glavna stvar je, da nam zmage ne zmešajo glav in da ne postanemo osebni. Drugič je važno, da zmago utrdimo in tretjič, da sovražnika dotolčemo.

V imenu osvobojenja naše domovine od zasovraženega sovražnika in v imenu popolne zmage nad nemško-fašističnimi osvajalci ukazujem:

1. Delajte neutrudljivo na tem, da dosežete dovršenost v vojaški izvežbanosti, utrjujte disciplino, delo in organiziranost v Rdeči Armadi in vojni mornarici.
2. Krepkeje udarite po sovražnikovih četah; neutrudljivo in vztrajno preganjajte sovražnika; ne pustite mu, da bi se utrdil na obrambnih linijah; ne dajte mu oddiha in ne miru niti podnevi niti ponoči; rušite sovražnikove prometne zveze, obkoljujte sovražnikove čete in uničujte jih, če nočejo položiti orožja.
3. Vse bolj rezpihujete plamen partizanske borbe v sovražnikovem zaledju. Rušite sovražnikove prometne zveze; spuščajte v zrak železniške mostove; onemogočajte premikanje sovražnikovih čet; zažigajte vojaška skladišča in jih spuščajte v zrak; napadajte sovražnikove postojanke; ne dopuščajte, da bi bežeči sovražnik zažigal naše vasi in mesta; z vsemi silami in sredstvi pomagajte Rdeči Armadi pri njenem napredovanju.

Vse to bo zagotovilo našo zmago.

Tovariši rdečearmejci in mornarji, poveljniki in politični delavci, partizani in partizanke!

V imenu sovjetske vlade in naše Boljševiške Partije vas pozdravljam in vam čestitam k 25 letnici Rdeče Armade.

Živela naša velika domovina!

Živela naša slavna Rdeča Armada, naša slavna

vojna mornarica, naši hrabri partizani in partizanke!

Živela Partija boljševikov, inspirator in organizator zmage Rdeče Armade!

Smrt nemškim okupatorjem!

**Vrhovni komandant
Maršal Sovjetske Zveze
Stalin**

Dnevno povelje Rdeči Armadi

1. maja 1943

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, poveljniki, politični delavci, partizani in partizanke, delavci in delavke, kmetje in kmetice, intelektualni delavci, bratje in sestre, ki ste začasno padli pod jarem nemških tlačiteljev!

Pozdravljam vas v imenu Boljševiške Partije in vam čestitam k 1. maju.

Naši narodi pričakujejo 1. maj v težkih dneh domovinske vojne. Svojo usodo so izročili v roke Rdeči Armadi in v tem upanju ne bodo prevarani. Sovjetski borci s svojim življenjem branijo svojo domovino in sedaj že skoraj dve leti branijo čast, svobodo in neodvisnost narodov Sovjetske Zveze.

Za časa zimskih bojov 1942 — 1943 leta je Rdeča Armada zadala Hitlerjevim četam resne poraze, uničila ogromne množine mostov in vojaškega materiala. Obkolila in uničila je dve sovražni armadi pri Stalingu, ujela nad 300.000 sovražnikovih vojakov in oficirjev in osvobodila izpod nemškega jarma na stotine sovjetskih mest in na tisoče vasi. Zimski boji so pokazali, da je napadalna moč sovjetske vojske zrasla. Naše čete niso izgnale Nemcev samo iz pokrajin, ki so jih bili zasedli poleti 1942., temveč zavzele so še celo vrsto mest in okrajev, ki jih je imel sovražnik že približno poldrugo leto v svojih rokah. Nemci niso imeli moči, da bi preprečili pohod Rdeče Armade. Za ope-

racije na ozkem odseku v pokrajini Harkova je morale hitlerjevsko poveljstvo vreči 30 novih divizij iz zapadne Evrope. Nemci so mislili, da bodo pri Harkovu naše čete oslabili in pripravili našim četam nemški Stalingrad. Toda nemški poskus, da se oddolžijo za Stalingrad, se ni posrečil.

Zavezniki so očistili od sovražnikov področje Libije in Tripolisa in sedaj jih uničujejo v Tunisu. Vrlo anglo-ameriško letalstvo zadaja smrtne udarce vojaškim in industrijskim središčem v Nemčiji in Italiji in s tem naznanja, da se bo proti nemško-italijanskim fašistom odprla druga fronta v Evropi. Tako so se prvič v tej vojni združili udarci Rdeče Armade po sovražniku z vzhoda z udarci zavezniških čet z zapada v skupen udarec. Vse te okoliščnosti so v temeljih pretresle Hitlerjev vojaški stroj, spremenile tek svetovne vojne in ustvarile potrebne pogoje za zmago nad Hitlerjevo Nemčijo. Sovražnik je moral priznati, da se je njegov položaj poslabšal in začel je jadikovati o vojni krizi. Res se napenja, da bi svoj položaj prikril s kričanjem o totalni mobilizaciji, toda nobeno kričanje ne bo prikrilo dejstva, da preživlja fašistični tabor resno krizo. Kriza se kaže tudi v tem, da se je moral sovražnik odkrito odreči svojemu prvotnemu namenu: bliskoviti vojni. V sovražnem taboru ni več moda govoriti o bliskoviti vojni. Neprestano klepetanje o bliskoviti vojni so zamenjali s cemeravimi tožbami o neizbežnosti dolgotrajne vojne. Dočim so preje nemško-fašistični poveljniki vedno hvalili taktiko bliskovite vojne, so to taktiko sedaj zavrgli in ne hvalijo se več s tem, kako so izvršili ali nameravali izvršiti bliskovit naskok, temveč se danes hvalijo, da so se njihove enote srečno umaknile angleškim četam v severni Afriki, ki so jim

hotele priti za hrbet, ali pa da so se izvili iz obroča sovjetskih čet pri Demjansku. Fašistično časopisje slika z živih barvah, kako so nemške čete uspešno pobegnile s fronte in ušle novemu Stalingradu na tem ali onem sektorju vzhodne ali tuniške fronte. Očividno je to edino, s čimer so hitlerjevski strategji lahko hvalijo.

Drugič, se kaže kriza v fašističnem taboru tudi v tem, da so fašisti vse bolj pogosto začeli govoriti o miru. Kolikor moremo skeptati po pisanju inozemskega tiska, bi hoteli Nemci skleniti mir z Anglijo in Ameriko pod pogojem, da te dežele prelomijo s Sovjetsko Zvezo ali pa narobe, hoteli bi skleniti mir s Sovjetsko Zvezo pod pogojem, da bi se ta ločila od ZDA in Velike Britanije. Verolomni nemški imperialisti merijo tudi zaveznike po svojem kopitu in mislijo, da jim bo šel kateri od zaveznikov na lim. Jasno je, da Nemci ne klepečejo o miru zato, ker jim gre dobro. To klepetanje o miru v fašističnem taboru samo kaže, da preživljajo težko krizo. Toda o kakšnem miru naj bi govorili z nasilnimi razbojniki iz nemško-fašističnega tabora, ki so zalili s krvjo vso Evropo in jo posejali z vislicami! Ali ni popolnoma jasno, da bo v Evropi nastopil mir šele takrat, ko bo Hitlerjeva vojska popolnoma razbita in ko bo Hitlerjeva Nemčija brezpo- gojno kapitulirala; in nemški fašisti blebetajo o miru samo zato, ker čutijo, da se jim bliža katastrofa. Nemško-fašistični tabor preživlja težko krizo in stoji pred svojo katastrofo. To pa nikakor še ne pomeni, da je katastrofa Hitlerjeve Nemčije že tu. Ne, ne pomeni. Hitlerjeva Nemčija in njego- va vojska sta omajani in preživljata krizo, nista pa še razbiti. Bili bi naivni, če bi mislili, da katastrofa pride sama. Za katastrofo sta potrebna še dva ali trije taki močni udarci z zapada

in vzhoda, kot jih je dobila Hitlerjeva vojska v zadnjih petih, šestih mesecih. Narodi Sovjetske Zveze in njihova Rdeča Armada, kakor zavezniki in njihova vojska se bodo morali še težko in trdo boriti, preden bodo Hitlerjevi zločinci premagani. Ta borba bo zahtevala še velikih žrtev in ogromnih naporov ter železne vztrajnosti. Mobilizirati bo treba vse sile in vse možnosti, da razbijemo sovražnika in tako pripravimo pot miru.

Tovariši, sovjetski narodi posvečajo vso skrb Rdeči Armadi. Ljudstvo je pripravljeno dati vse svoje sile, da okrepi vojaško moč sovjetske dežele. Manj kot v štirih mesecih so narodi Sovjetske Zveze dali v fond Rdeče Armade več kot 7 milijard rubljev. To zopet dokazuje, da je vojna proti Nemčiji vojna vseh narodov, ki žive v Sovjetski Zvezi. Delavci, kolhozniki, inteligenca vztrajno in žilavo prenašajo vse napore, ki jih vojna nalaga in neutrudljivo delajo v podjetjih, v industriji, pri prometu, v kolhozih in soyhozih. Toda vojna proti nemško-fašističnim razbojnikom zahteva, da dobi Rdeča Armada še več topov, tankov, letal, strojnic, brzostrelk, minometov, streliva, opreme in hrane. Zato je potrebno, da delajo za fronto delavci, kolhozniki in vsa sovjetska inteligenca s podvojeno silo in da vsi naši ljudje in vse ustanove v zaledju delajo složno in točno kakor dobra ura. Spomnimo se nasveta, ki ga nam je dal veliki Lenin: Ker je vojna neizbežna, je treba dati vse za vojsko. Najmanjše popuščanje in nezadostno energijo je treba kaznovati po vojnem zakonu. Kot odgovor na zaupanje, ki ga in narod vanjo, mora Rdeča Armada odgovoriti s tem, da bo še močnejše udarila po sovražniku, neusmiljeno iztrebljevala nemške roparje ter jih neprestano gonila iz

sovjetske dežele. Rdeča Armada si je med vojno pridobila bogate vojne izkušnje. Na stotine in na tisoče borcev se je do potankosti naučilo uporabljati svoje orožje, mnogi poveljniki so se preizkušeno naučili voditi čete na bojnem polju; toda ne bi bilo pametno, če bi bili s tem zadovoljni. Vojaki se morajo naučiti dobro uporabljati svoje orožje. Poveljniki morajo postati mojstri poveljevanja v boju. Toda še to je malo. V vojnem področju, še bolj pa v taki vojni, kakršna je sedanja, ne smemo stati na mestu. Ustaviti se na bojnem področju, bi pomenilo zaostajati in take, ki zaostajajo, bijejo. Zato je poglavitno, da Rdeča Armada vsak dan doseže večjo dovršenost vojaške izvežbanosti in da vsi poveljniki in vojaki Rdeče Armade proučujejo vojne izkušnje ter se uče boriti kakor to zahteva stvar zmage.

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji poveljniki in politični delavci, partizani in partizanke! Pozdravljam vas in vam čestitam za 1. maj in ukazujem:

1. Vsem vojakom: pešakom, minometalcem, topničarjem, letalcem, pionirjem, telefonistom in konjenikom, da kar naprej neutrudljivo streme po tem, da postanejo dovršeni vojaški mojstri, da točno izvršujejo povelja poveljnikov, predpise in navodila, da se sveto drže discipline; da se drže organiziranosti in reda.

2. Poveljnikom vseh vrst vojske in komandantom čet; da postanejo mojstri poveljevanja, da večše organizirajo vzajemne akcije vseh vrst vojske in da jim poveljujejo v boju, da spoznavajo sovražnika; da izpopolnjujejo obveščevalno službo, oči in ušesa vojske, in da se zavedajo, da se brez tega sovražniku ne more zadajati točnih udarcev; da utrdijo štabe in dosežejo,

da bodo štabi Rdeče Armade primerni organi za vodstvo čet; da dvignejo delo zaledja do stopnje, ki jo zahteva sedanja vojna in da se zavedajo, da zavisi od zalaganja trup s strelivom izid bojnih operacij.

3. Vsej Rdeči Armadi: da utrdi uspehe zimskih bojev, da ne odstopi sovražniku niti pedi naše zemlje; da bo pripravljena na odločilno bitko proti nemško-fašističnim roparjem; da pri obrambi pokaže vso žilavost in vztrajnost, ki je lastna borcem naše vojske; a kadar napada, odločnost skupne akcije čet, smelega manevra na bojnem polju, ki privedejo do obkolitve in uničenja sovražnika.

4. Partizanom in partizankam: da zadajajo močne udarce sovražnikovemu zaledju, prometnim zvezam, vojaškim skladiščem, štabom in podjetjem, da rušijo sovražnikove linije in zveze, da pritegnejo široke sloje sovjetskega ljudstva v krajih, ki jih ima v oblasti sovražnik, v aktivno osvobodilno borbo in da s tem preprečijo, da bi sovjetske državljane vlačili v nemško suženjstvo in da bi jih uničevale Hitlerjeve zveri; da se neusmiljeno maščujejo nemškim roparjem za kri in solze naših žena in otrok, mater in očetov, bratov in sester, da z vso silo pomagajo Rdeči Armadi v njeni borbi proti podlim hitlerjevskim tlačiteljem.

Tovariši, sovražnik je že občutil moč uničujočih udarcev naših čet. Bliža se čas, ko bo Rdeča Armada skupaj z vojsko naših zaveznikov razbila glavo fašistični zveri.

Živela naša slavna domovina!

Živela naša junaška Rdeča Armada!

Živela naša junaška vojna mornarica!

Živeli naši hrabri partizani in partizanke!

Smrt nemškim osvajalcem!

**Vrhovni komandant
maršal Sovjetske Zveze
Stalin**

Odgovori

tov. J. V. Stalina na vprašanja dopisnika ameriškega časnika „New York Times“ in angleškega časnika „Times“

Moskovski dopisnik ameriškega časnika „New York Times“ in angleškega časnika „Times“ g. Parker je poslal Predsedniku Sveta Ljudskih Komisarjev ZSSR tov. J. V. Stalinu pismo, v katerem ga prosi odgovorov na dve vprašanji, ki zanimata ameriško in angleško javnost.

Tov. J. V. Stalin je g. Parkerju odgovoril s temle pismom:

Gospod Parker!

Tretjega maja sem prejel Vaši vprašanji glede poljsko-sovjetskih odnosajev.

Pošiljam Vam svoja odgovora:

1. „Ali želi vlada ZSSR videti močno in neodvisno Poljsko po porazu hitlerjevske Nemčije?“

Odgovor. Brezpogojno želi.

2. „Na kakšnih temeljih naj bi — po Vašem mnenju — sloneli odnošaji med Poljsko in ZSSR po vojni?“

Odgovor. Na temeljih trdnih odnošajev dobre sosesčine in medsebojnega spoštovanja ali pa, če bo poljski narod zaželel, — na temeljih zveze za medsebojno pomoč proti Nemcem, kot glavnim sovražnikom Sovjetske Zveze in Poljske.

4. maja 1943.

S spoštovanjem

J. Stalin

Odgovor

tovariša J. V. Stalina na vprašanje glavnega dopisnika angleške agencije Reuter

Moskovski dopisnik angleške agencije Reuter g. King je poslal predsedniku Sveta Ljudskih Komisarjev ZSSR tovarišu J. V. Stalinu pismo, v katerem ga je prosil odgovora na vprašanje, ki zanima angleško javnost.

Tov. J. V. Stalin je g. Kingu odgovoril s temle pismom:

G. King!

Prejel sem Vašo prošnjo, naj odgovorim na vprašanje, ki se tiče razpusta Komunistične Internacionalne. Pošiljam Vam svoj odgovor.

„Britanski komentariji ob sklepu o likvidaciji Kominterne so bili zelo ugodni. Kakšno je sovjetsko stališče v tem vprašanju in kakšno je sovjetsko mnenje o vplivu razpusta na bodoče mednarodne odnose?“

Odgovor. Razpust Komunistične Internacionalne je pravilen in pravočasen, ker lajša organizacijo splošnega navala vseh svobodoljubnih narodov na skupnega sovražnika — hitlerizem.

Razpust Komunistične Internacionalne je pravilen, ker

a. razkrinkuje laž hitlerjevcev, da se namerava „Moskva“ vmešavati v življenje drugih držav in jih „boljševizirati“. Tej laži je zdaj odklenkalo;

b. razkrinkuje kleveto sovražnikov komunizma v delavskem gibanju češ, da komunistične partije raznih dežel ne delujejo v interesu svojih narodov, marveč po ukazih od zunaj. Tudi tej kleveti je zdaj odklenkalo;

c. lajša delo rodoljubov svobodoljubnih dežel za združitev naprednih sil njihovih dežel neodvisno od njihove strankarske pripadnosti in verskih prepričanj v enoten narodno osvobodilni tabor za dviganje borbe proti fašizmu;

č. lajša delo rodoljubov vseh dežel za združitev vseh svobodoljubnih narodov v enoten mednarodni tabor za borbo proti nevarnosti svetovne nadvlade hitlerizma, kar pripravlja pot organiziranju bodočega tovarištva narodov na podlagi njihove enakopravnosti.

Mislim, da bodo vse te okoliščnosti skupno privedle k nadaljni utrditvi enotne fronte zaveznikov in drugih združenih narodov v njihovem boju za zmago nad hitlerjevsko tiranijo.

Mislim, da je razpust komunistične Internacionale docela pravočasen, ker je prav zdaj, ko fašistična zver napenja svoje zadnje sile, nujno potrebno organizirati splošen naval svobodoljubnih dežel, da bi to zver potolkle ter rešile narode fašističnega zatiranja.

28. maja 1943.

S spoštovanjem

J. Stalin

Poročilo

**J. V. Stalina, predsednika Državnega
Obrambnega Odbora, na slavnostni seji
Moskovskega Sovjeta odposlancev
delovnega ljudstva, partijskih in socialnih
organizacij mesta Moskve
dne 6. novembra 1943**

Tovariši!

Danes praznujejo narodi Sovjetske Zveze 26-letnico Velike Oktobrske Socialistične Revolucije. Tretjič slavimo ta dan v Domovinski Vojni. Oktobra 1941 je preživljala naša Domovina težke dneve. Sovražnik je zasedel velike predele naše dežele, naša vojska se je morala umakniti. Potrebni so bili veliki napori armade in ljudstva, da smo ustavili sovražnika in mu prizadeli težak udarec pod Moskvo.

Oktobra 1942 se je nevarnost za našo Domovino še povečala. Sovražnik je stal tedaj kakih 150 km daleč od Moskve, vdrl v Stalingrad in se boril v predgorjih Kavkaza. Toda niti v teh težkih dneh vojska in ljudstvo nista obupala, temveč sta vztrajno prenašala vse te preizkušnje. V sebi sta našla moči, da ustavita sovražnika in mu zadata protiudarec. Zvesta oporoki velikega Lenina sta brez ozira na napore in žrtve branila pridobitve Oktobrske Revolucije. Kakor je znano, ti napori vojske in ljudstva niso bili zaman. Kmalu po oktobrskih dneh preteklega leta je naša

vojska prešla v ofenzivo in prizadejala sovražniku nov težak udarec najprej pri Stalingradu, na Kavkazu in v pokrajini srednjega Dona, potem pa na začetku 1943 pri Velikih Lukah, pri Leningradu ter v pokrajinah Rževa in Vjazme. Od tedaj Rdeča Armada ni več izpustila iniciative iz svojih rok. Njeni udarci so v teku poletja tega leta postajali vse močnejši, njeno vojaško mojstrstvo je naraščalo od meseca do meseca. Od tistih dni so dosegle naše čete velike zmage. Nemci doživljajo poraz za porazom. Kjub vsemu prizadevanju sovražnik na vsej sovjetsko-nemški fronti ni dosegel niti enega količkaj resnega uspeha.

1. Leto velikega preobrata

▼ teku vojne

Preteklo leto — leto od 25. do 26. obletnice Oktobra — pomeni preobrat v Domovinski Vojni. To leto pomeni preobrat predvsem zato, ker je v tem letu Rdeči Armadi prvikrat od začetka vojne uspelo, da je izvedla veliko poletno ofenzivo proti nemškim četam, pri čemer so bile nemške čete spričo udarcev naših čet prisiljene naglo zapuščati okupirano ozemlje in so se često samo z begom rešile obkolitve. Pri tem so puščale na bojišču velike količine materiala, vojne opreme, skladišča z orožjem in municijo ter ranjene vojake in oficirje. Na ta način so bili uspehi naše poletne ofenzive v drugi polovici tega leta nadaljevanje in zaključek uspehov naše zimske ofenzive na začetku tega leta.

Zdaj ko je Rdeča Armada pri razvijanju uspehov zimske ofenzive nemškim četam prizadejala težak udarec poleti, lahko smatramo, da je enkrat za vselej

pokopana bajka o tem, da Rdeča Armada poleti ne more uspešno prodirati. Preteklo leto je pokazalo, da lahko prodira Rdeča Armada poleti prav tako kot pozimi. V teh ofenzivnih operacijah preteklega leta se je našim četam v bojih na srednjem odseku fronte posrečilo napredovati do 500 km, na jugu pa do 1300 km. Pri tem so osvobodile približno 1 milijon kv. km ozemlja, t. j. skoro dve tretjini sovjetske dežele, ki jo je sovražnik začasno zasedel. Pri tem so bile sovražne čete potisnjene od Vladikavkaza do Hersona, od Jelisine do Krivega roga, od Stalingrada do Kijeva, od Voroneža do Gomela, od Vjazme in Rževa do dohodov k Orši in Vitebsku. Ker Nemci sami niso verjeli v trajnost svojih uspehov na sovjetsko-nemški fronti so že vnaprej v teku dolgega razdobja gradili močne obrambne pasove, predvsem vzdolž velikih rek. Toda v bojih letošnjega leta niso rešile Nemcev niti reke niti močne utrdbe. Naše čete so razbile nemško obrambo in so samo v treh poletnih mesecih 1943 mojstrsko prešle štiri zelo resne vodne zapreke — Severni Donec, Desno, Sož in Dnjeper. Tu niti ne govorim o takih zaprekah, kot je bila nemška obrambna linija v pokrajini reke Mius zapadno od Rostova, ali pa obrambna linija v pokrajini reke Moločne pri Melitopolu. Zdaj Rdeča Armada uspešno razbija sovražnika na drugi strani Dnjepa.

To leto pomeni preobrat tudi zato, ker je Rdeči Armadi uspelo v razmeroma kratkem času zlomiti in streti najbolj izkušene stare kadre nemško-fašističnih čet, ter prekaliti in hkrati povečati svoje lastne kadre v uspešnih ofenzivnih bojih v teku leta.

V minulem letu je nemško-fašistična vojska v bojih na sovjetsko-nemški fronti izgubila čez 4 milijone

vojakov in oficirjev, od tega najmanj 1,800.000 ubitih. Razen tega so Nemci izgubili v tem letu čez 14.000 letal, čez 25.000 tankov in najmanj 40.000 topov. Zdaj nemško-fašistična vojska ni več takšna, kot je bila na začetku vojne. Medtem ko je imela na začetku vojne zadostno količino izvežbanih kadrov, je zdaj zvođenela spričo novopečenih, mladih, neizkušenih oficirjev, ki jih Nemci v naglici mečejo na fronto, ker nimajo niti potrebnih oficirskih rezerv niti časa, da bi jih izšolali.

Čisto drugo sliko nudi zdaj Rdeča Armada. Njeni kadri so se pomnožili in prekalili v uspešnih ofenzivnih bojih preteklega leta. Množina njenih vojaških kadrov raste in bo rasla, ker količina nujno potrebnih oficirskih rezerv daje tako časa kot tudi možnosti za šolanje mladih častniških kadrov in za njihovo postavljanje na odgovorna mesta. Značilno je to, da namesto 240 divizij, ki so stale prejšnje leto na naši fronti in med katerimi je bilo 179 nemških divizij, stoji letos pred fronto Rdeča Armade 257 divizij, med katerimi je 207 nemških. Nemci očitvidno računajo, da bodo mogli znižanje kakovosti svojih divizij nadoknaditi s povečanjem njihove količine. Toda poraz Nemcev v preteklem letu dokazuje, da slabše kakovosti divizij ni mogoče nadomestiti s povečano količino. S čisto vojaškega stališča sta poraz nemških čet na naši fronti ob koncu tega leta vnaprej odločila dva zelo važna dogodka: bitka pred Stalingradom in bitka pred Kurskom. Bitka pri Stalingradu se je končala z obkolitvijo nemške armade, ki je imela 300.000 mož. Tedaj je bilo razbitih in ujetih več kot tretjina obkoljenih čet. Zaradi boljše ponazoritve tega, v zgodovini največjega poraza, je treba vedeti, da je bilo po končani stalin-

grajski bitki zbranih in pokopanih 147.200 ubitih nemških vojakov in oficirjev ter 46.700 ubitih sovjetskih vojakov in oficirjev. Stalingrad pomeni zaton moči nemško-fašistične vojske. Kot je znano, si Nemci po krvavi bitki pri Stalingradu niso več mogli opomoči. Kar se tiče bitke pri Kursku, se je ta končala z zlomom dveh osnovnih prodirajočih grupacij nemško-fašističnih čet s prehodom naših čet v protinapad, ki se je potem razvil v silovito poletno ofenzivo Rdeče Armade. Bitka pri Kursku se je začela z ofenzivo Nemcev proti Kursku od severa in od juga. To je bil zadnji poskus Nemcev, da bi izvedli veliko poletno ofenzivo in za primer uspeha nadomestili izgubljeno. Kot je znano, je ta ofenziva propadla. Rdeča Armada ni samo ustavila nemške ofenzive, ampak je še sama prešla v ofenzivo in z nizom zaporednih udarcev v teku poletnih operacij pognala nemško-fašistične čete na drugo stran Dnjepra. Če je bitka pri Stalingradu napovedala zaton moči nemško-fašistične vojske, je bitka pred Kurskom nakazala njeno katastrofo.

Nazadnje pomeni to leto preobrat tudi zato, ker je uspešno prodiranje Rdeče Armade bistveno poslabšalo gospodarski in vojno politični položaj fašistične Nemčije in jo privedlo v zelo resno krizo. Nemci so hoteli letos poleti izvesti uspešno ofenzivo na sovjetsko-nemški fronti, da bi si spet pridobili izgubljeno ozemlje in utrdili svojo omajano avtoriteto v Evropi. Toda Rdeča Armada je Nemcem prekrižala račune, odbila njihovo ofenzivo, sama prešla v ofenzivo in pognala Nemce na zapad ter s tem pomendrala avtoriteto nemškega orožja. Nemci so krenili po poti dolgotrajne vojne, začeli graditi obrambne črte in „zidove“ ter izjavili vsemu svetu, da so njihovi novi položaji nedostopni.

Toda Rdeča Armada je tudi tu prekrizala njihove račune, prebila njihove črte in „zidove“, uspešno nadaljuje prodiranje in jim ne da časa za podaljšanje vojne. Nemci so si hoteli izboljšati položaj na fronti s „totalno mobilizacijo“. Toda dogodki so tudi tu pokvarili račune Nemcev. Poletna operacija je pogoltnila že dve tretjini „totalno mobiliziranih“, pa ni videti, da bi to dejstvo prineslo kakšno izboljšanje položaja nemško-fašistične armade. Je mogoče, da bo treba izvesti še eno „totalno mobilizacijo“, vendar pa nimamo nobene osnove za trditev, da ponovitev takega ukrepa ne bo privedla do „totalnega“ zloma take države.

Nemci so računali, da bodo trdno držali Ukrajino, da bi izkoristili ukrajinske poljske pridelke za svojo vojsko in prebivalstvo, a doneški premog za tovarne in železniški promet v službi nemške vojske. Pa so se uračunali tudi v tem. V teku uspešnega prodiranja Rdeče Armade Nemci niso izgubili samo doneškega premoga, ampak tudi najbogatejše žitorodne predele Ukrajine, pri čemer nimamo razloga predpostavljati, da v najkrajšem času ne bodo izgubili še ostale Ukrajine. Razumljivo je, da so vse te napake v računih morale poslabšati in da so dejansko bistveno poslabšale gospodarski in vojno-politični položaj fašistične Nemčije. Fašistična Nemčija preživlja globoko krizo. ona stoji pred svojo katastrofo.

2. Vsenarodna pomoč fronti

Uspehi Rdeče Armade ne bi bili zmožni brez pomoči naroda, brez požrtvovalnega dela sovjetskih ljudi v tovarnah, podjetjih, premogokovnikih in drugih rudnikih, v prometu in poljedelstvu. Sovjetsko ljudstvo

je pod težkimi pogoji vojne preskrbelo svojo vojsko z vsem, kar je najnujnejše potrebno, in stalno izpopolnjuje njeno vojno tehniko. Vso dobo vojne sovražniku ni uspelo prekositi naše armade v kakovosti oborožitve. Istočasno je naša industrija zalagala fronto z vedno večjimi količinami vojnega materiala. Preteklo leto pomeni preokret ne samo v poteku vojnih operacij, ampak tudi v delu našega zaledja. Pred nami niso več stale naloge kot je evakuacija podjetij na vzhod in prehod industrije v oborožitveno proizvodnjo. Sovjetska država ima zdaj urejeno vojno gospodarstvo, ki hitro raste. Vsi napor naroda so se mogli osredotočiti na okrepitev industrije in nadaljno izpopolnitev oborožitve, zlasti tankov, letal, topov in motoriziranega topništva. Pri tem smo dosegli velike uspehe. Opirajoč se na vsenarodno pomoč je Rdeča Armada neprestano dobivala bojno opremo, sipala na sovražnika milijone bomb, min in topovskih granat, pošiljala v boj tisoče tankov in letal. Po vsej pravici se sme reči, da bo požrtvovalno delo sovjetskih ljudi v zaledju zapisano v zgodovini vzporedno z junaško borbo Rdeče Armade kot brezprimerni podvig naroda v obrambi domovine. Delavci Sovjetske Zveze, ki so ustvarili v letih mirne graditve visoko razvito, močno socialistično industrijo, so v času Domovinske Vojne s pravim delovnim junaštvom razvili neumorno in živo delo za pomoč fronti. Vsi vedo, da so hitlerjevci v vojni proti ZSSR imeli na razpolago ne samo zelo razvito industrijo Nemčije, ampak tudi razmeroma močno razvito industrijo vazalnih in okupiranih dežel. Vendar pa hitlerjevci niso mogli ohraniti premoči v količini vojnega materiala, ki so jo imeli ob začetku vojne proti Sovjetski Zvezi. Če je zdaj likvidirana prejšnja sovražnikova premoč v množini tankov, letal, minometov in avtomatskih pušk,

če zdaj naša armada ne občuti resnega pomanjkanja orožja, municije in vojne opreme, je to v prvi vrsti zasluga našega delavskega razreda.

Kmetje Sovjetske Zveze, ki so v letih mirne graditve na temelju kolhoznega reda pretvorili zaostalo poljedelstvo v napredno agrarno proizvodnjo, so v Domovinski Vojni pokazali v zgodovini vasi doslej neznano velik smisel za vse narodne interese. S požrtvovalnim delom za pomoč fronti so pokazali, da smatra sovjetski kmet sedanjo vojno zoper Nemce za svojo stvar, za vojno, ki odloča o njegovem življenju in njegovi svobodi. Znano je, da je naša dežela z navalom fašističnih hord začasno izgubila važne poljedelske pokrajine Ukrajine, Dona in Kubana, pa so naši kolhozi in sovhozi kljub temu brez posebnih motenj zalagali našo armado z življenjskimi potrebščinami. Jasno je, da brez kolhoznega reda, brez požrtvovalnega dela kolhoznikov in kolhoznic ne bi mogli rešiti te težke naloge. Če naša vojska v tretjem letu vojne ne čuti pomanjkanja živil, če ima prebivalstvo dovolj hrane, a industrija dovolj surovin, tedaj je s tem izpričala sila in življenjska sposobnost kolhoznega reda, patriotizem kolhoznega kmeta.

V veliko pomoč fronti je bil naš promet, v prvi vrsti železniški promet, a tudi rečni, morski in avtomobilski promet. Kakor je znano, je promet zelo važno sredstvo za zvezo med fronto in zaledjem. Lahko se izdela velika količina orožja in municije, toda če se s pomočjo prometnih zvez ne pošlje na fronto pravočasno, lahko ostane zanjo brez koristi. Treba je reči, da je v zadevi pravočasnega dovoza orožja, municije bojne opreme, živil itd. na fronto, vloga prometa usodne važnosti. Če se je kljub težavam vojnega časa in

pomanjkanju kurjave posrečilo zalagati fronto z vsemi potrebščinami, gre za to priznanje v prvi vrsti našim prometnim delavcem in nameščencem.

Kar se tiče pomoči fronti, tudi naša inteligenca ne zaostaja za delavskim razredom in kmeti. Sovjetska inteligenca vdano dela za obrambo naše dežele, neprestano izpopolnjuje oborožitev Rdeče Armade, tehniko in organizacijo proizvodnje. Pomaga delavcem in kmetom dvigati industrijo in poljedelstvo in kljub vojnim razmeram razvija dalje sovjetsko znanost in kulturo. To dela čast naši inteligenci.

Vsi narodi Sovjetske Zveze so se enodušno dvignili v obrambo svoje domovine. Upravičeno so smatrali sedanjó Domovinsko Vojno za skupno stvar celotnega delovnega ljudstva, brez razlike narodnosti in veroizpovedi. Zdaj vidijo že hitlerjevski politiki sami, kako brezupno bedasti so bili njihovi računi o razdorú in spopadu med narodi Sovjetske Zveze. Prijateljstvo med narodi naše dežele je premagalo vse težave, vse preizkušnje vojne in se še bolj utrdilo v skupni borbi vseh sovjetskih ljudi proti fašističnim osvajalcem.

V tem je izvor moči Sovjetske Zveze.

Vodilna in usmerjajoča sila sovjetskega ljudstva je bila tako v letih mirne graditve kakor tudi v vojnem času Leninova Partija, boljševiška Partija. Nobena stranka še ni imela in nima pri ljudskih množicah tolikega ugleda, kot ga ima boljševiška Partija. To pa je tudi razumljivo. Pod vodstvom boljševiške Partije so si delavci, kmetje in inteligenca naše dežele izbojevali svobodo in zgradili socialistično družbo. V dnevih Domovinske Vojne je navdihovala in organizirala vsenarodni boj proti fašističnim osvajalcem. Organizatorično delo Partije je združilo in usmerilo k skup-

nemu cilju vse napore sovjetskih ljudi, s tem da je podredilo vse naše sile in sredstva delu za uničenje nasprotnika. Med vojno se je Partija še bolj spojila z narodom, še tesneje povezala s širokimi množicami delovnega ljudstva.

V tem je izvor moči naše države.

Sedanja vojna je z vso svojo močjo potrdila znane Leninove besede, da pomeni vojna vsestransko preizkušanje vseh materialnih in duhovnih sil vsakega naroda. Zgodovina vojn uči, da so to preizkušnje vzdržale samo tiste države, ki so svojega nasprotnika prekašale po razvoju in organizaciji gospodarstva, po izkušenosti, mojstrstvu in morali svojih čet, po vzdržljivosti in enotnosti naroda v vsem času vojne. Ravno taka država pa je naša država. Sovjetska država nikoli ni bila tako čvrsta in neomajna kot je zdaj, v tretjem letu vojne. Izkušnje vojne pričajo, da je sovjetski red ne samo najboljša oblika organizacije gospodarskega in kulturnega poleta dežele v letih mirne graditve, ampak tudi najboljša oblika mobilizacije vseh narodnih sil, za odpor sovražniku v času vojne.

Sovjetska oblast, ki je bila vzpostavljena pred 26 leti, je v kratki zgodovinski dobi spremenila našo deželo v nezavzetno trdnjavo. Rdeča Armada ima najčvrstejše in najzaneslivejše zaledje od vseh vojsk na svetu.

V tem je izvor moči Sovjetske Zveze.

Ni dvoma, da bo izšla sovjetska država iz vojne močna in še bolj okrepljena. Nemški osvajalci rušijo in pustošijo našo deželo, da bi izpodkopali moč naše države. Prodiranje Rdeče Armade je še v večji meri odkrilo barbarski in razbojniški značaj hitlerjevske

vojske. Nemci so iztrébili v zavzetih predelih stotisoče naših mirnih ljudi. Kakor srednjeveški barbari in Atilove horde nemški zločinci teptajo polja, požigajo mesta in vasi, rušijo industrijska podjetja in kulturne ustanove. Nemški zločini pričajo o slabosti fašističnih osvajalcev, ker tako ravnaajo samo začasni vlastodržci, ki sami ne verjamejo v svojo zmago. In čim brezupnejši postaja položaj hitlerjevcev, tem bolj besnijo v svojih zverinstvih in ropanju. Naš narod ne bo oprostil nemškim izrodkom teh zločinov. Poklicali bomo na odgovor nemške zločince za vse njihove zločine!

V pokrajinah, kjer začasno besnijo fašistični razbojniki, bo treba obnoviti porušena mesta in vasi, industrijo, promet, kmečko gospodarstvo, kulturne ustanove in ustvariti za sovjetsko ljudstvo, osvobojeno fašističnega suženjstva, normalne pogoje za življenje. Že zdaj se je s polno brzino razvilo delo za obnovo gospodarstva in kulture v pokrajinah, ki jih je moral zapustiti sovražnik, toda to je šele začetek. Treba bo do kraja likvidirati posledice gospodarjenja Nemcev v osvobojenih pokrajinah. To je velika vsenarodna naloga. Mi moremo in moramo izvršiti to težko nalogo v kratkem času.

3. Utrditev protihitlerjevske koalicije — razpad fašističnega bloka

Preteklo leto pomeni preobrat ne samo v Domovinski Vojni Sovjetske Zveze, ampak sploh v vsej svetovni vojni. Spremembe, ki so nastopile to leto v vojaškem in zunanje političnem položaju, so se razvile v korist ZSSR in njej prijateljskih zavezniških dežel, na škodo Nemčije in njenih sokrivcev pri razbojni-

štvih v Evropi. Rezultati in posledice zmag Rdeče Armade so daleč prekoračili okvir sovjetsko-nemške fronte, spremenili ves nadaljni tek svetovne vojne in dobili velik mednarodni pomen. Zmaga zavezniških dežel nad skupnim sovražnikom se je približala, a odnosi med zavezniki, vojno prijateljstvo njihovih armad pa se proti pričakovanju nasprotnikov ne le da ni oslabilo, ampak nasprotno še povečalo in učvrstilo. O tem zgovorno pričajo tudi zgodovinske odločitve Moskovske konference predstavnikov Sovjetske Zveze, Velike Britanije in Združenih Držav Amerike, ki so bile nedavno objavljene. Zdaj so naše zedinjene dežele polne odločnosti, da zadajo sovražniku skupne udarce, ki bodo privedli do popolne zmage nad njim. Letos so udarce Rdeče Armade po nemško-fašističnih četah spremljale vojne operacije naših zaveznikov v Severni Afriki, v bazenu Sredozemskega morja in v Južni Italiji.

Razen tega so zavezniki izpostavili in še naprej izpostavljajo temeljitemu bombardiranju važna industrijska središča v Nemčiji in s tem močno slabijo vojno sposobnost sovražnika. Če vsemu temu dodamo še to, da nas zavezniki redno zalagajo z raznovrstnim orožjem in sirovinami, moremo brez pretiravanja reči, da so z vsem tem dokaj olajšali uspehe naše poletne ofenzive. Današnjih operacij zavezniških čet na jugu Evrope seveda še ne moremo smatrati za drugo fronto, vendar je to nekaj, kar je podobno drugi fronti. Razume se, da bo otvoritev prave druge fronte v Evropi, ki ni daleč, znatno pospešila zmago nad hitlerjevsko Nemčijo in še bolj utrdila bojno prijateljstvo zavezniških držav. Dogodki preteklega leta torej dokazujejo, da je protihitlerjevska koalicija trdna zveza narodov

in da temelji na trdni osnovi. Zdaj je že vsem jasno, da je hitlerjevska klika, ki je začela sedanjo vojno, pripeljala Nemčijo in njene prirepnike v slepo ulico. Porazi fašističnih čet na sovjetsko-nemški fronti in udarci zaveznikov italijansko-nemškim četam so omajali vso stavbo fašističnega bloka, ki se zdaj podira pred našimi očmi.

Italija je nepovratno izpadla iz hitlerjevske koalicije. Mussolini ne more ničesar bistveno spremeniti, ker je dejansko nemški ujetnik. Na vrsti so drugi udeleženci koalicije: Finska, Madžarska, Romunija in drugi Hitlerjevi vazali. Vojaški porazi Nemčije so jih navdali s strahom. Zdaj so izgubili že vsak up na zanje ugoden izid vojne in jih skrbi, kako se bodo izvlekli iz blata, v katerega jih je potegnil Hitler. Sokrivci hitlerjevske Nemčije v ropanju so komaj še pokorni svojemu gospodarju. Zdaj ko je prišel čas, da odgovarjajo za razbojništva, gledajo na vse strani in preže na ugodno priliko, da se neopažno izmuznejo iz razbojniške bratovščine.

Ko so začeli vojno, so udeleženci hitlerjevskega bloka računali na hitro zmago. Že v naprej so se domnili, kaj bo kdo dobil: eden kolače in pečenje, drugi brce in bunke. Razume se, da so brce in bunke namenili svojim nasprotnikom, sebi pa kolače in pečenje. Toda zdaj je jasno, da Nemčija in njeni hlapci ne bodo dobili niti kolačev niti pečenja, marveč da si bodo morali razdeliti brce in bunke. Videč to malo zavidno perspektivo, si Hitlerjevi sokrivci zdaj ubijajo glavo, kako bi se umaknili iz vojne in bi bili pri tem deležni čim manj brc in bunk.

Primer Italije kaže Hitlerjevim vazalom, da, čim kasneje zapuste Nemčijo in čim delj ji dovoljujejo,

da gospodari v njihovih državah, tem večje opustošenje čaka njihove dežele, tem večje bo trpljenje njihovih narodov. Primer Italije nadalje uči, da hitlerjevska Nemčija niti ne misli na obrambo svojih vazalnih držav, ampak, da jih hoče spremeniti v areno vojnega pustošenja, da bi tako odgodila svoj lastni krah. Stvar nemškega fašizma je izgubljena, a krvavi "novi red", ki ga je ustvaril, gre k svojemu zlomu. V okupiranih evropskih deželah raste vsenarodna eksplozija upora proti fašističnim zaslužnjevalcem. Nepovratno je izgubljen nekdanji prestiž Nemčije v njenih zavezniških in nevtralnih državah, razrahljane so njene gospodarske in politične zveze z nevtralnimi državami. Davno je že minil čas, ko je hitlerjevska klika kričala o osvojitvi svetovnega gospodstva. Zdaj, kot je znano, Nemcem ni do svetovnega gospodstva. Da le odnesejo celo kožo — evo ti zastoj svetovno gospodstvo.

Na ta način je tek vojne pokazal, da zveza fašističnih držav ni imela in nima trdih temeljev. Hitlerjevska koalicija je nastala na osnovi osvajalskih roparskih poželenj njenih udeležencev. Dokler so doživljali hitlerjevci vojaške uspehe, se je zdela koalicija močna, toda že prvi porazi fašističnih čet so dovedli do dejanskega razpada fašističnega razbojniškega bloka. Hitlerjevska Nemčija in njeni vazali stoje pred svojo katastrofo. Zmaga zavezniških dežel nad hitlerjevsko Nemčijo bo postavila na dnevni red važna vprašanja organizacije in vzpostavitve državnega, ekonomskega in kulturnega življenja evropskih narodov. Politika naše vlade ostane v teh vprašanjih nespremenjena. Skupaj s svojimi zavezniki bomo morali:

1. Osvoboditi evropske narode fašističnih osvajalcev in jim nuditi pomoč pri obnavljanju njihovih

nacionalnih držav, ki so jih fašistični zaslužnjevanci razkosali. Narodi Francije, Belgije, Jugoslavije, Češkoslovaške, Poljske, Grčije in drugih držav, ki so pod nemškim jarmom, morajo postati svobodni in samostojni.

2. Dati osvobojenim evropskim narodom polno pravico in svobodo, da sami rešujejo vprašanja svoje državne ureditve.

3. Ukreniti, da bodo vsi fašistični zločinci, krivci, ki so odgovorni za to vojno in trpljenje narodov, pa naj se skrijejo v kateri koli deželi, dobili strogo kazen in plačilo za vse zločine, ki so jih počeli.

4. Ustvariti tak red v Evropi, ki bo popolnoma izključil možnost, da bi Nemčija spet napadla.

5. Ustvariti trajno gospodarsko, politično in kulturno sodelovanje evropskih narodov, temelječe na medsebojnem zaupanju in medsebojni pomoči, z namenom, da se vzpostavi gospodarstvo in kultura, ki so ju uničili Nemci.

Rdeča Armada in sovjetsko ljudstvo sta dosegla v preteklem letu velike uspehe v borbi proti nemškim osvajalcem. Dosegli smo temeljit preobrat v vojni v korist naše države in zdaj se vojna približuje končnemu razpletu. Toda sovjetskim ljudem ne pristaja se ustaviti pri tem, kar so dosegli, opajati se nad svojimi uspehi. Zmaga se nam utegne izmuzniti iz rok, če se bo v naših vrstah pojavilo samozadovoljstvo. Zmage ni mogoče doseči brez boja in napora. Doseže se z bojem. Zmaga je zdaj blizu, toda za njeno izvojevanje so potrebni novi napor sil, požrtvovalnost, delo vsega zaledja, tehtne in odločne operacije Rdeče Armade na fronti.

Bil bi zločin nad sovjetsko Domovino, nad sovjetskimi ljudmi, ki so začasno prišli pod fašistični jarem, nad evropskimi narodi, ki trpe pod fašističnim jarmom, če ne bi izkoristili vseh možnosti za čimprejšnje uničenje sovražnika. Sovražnik se ne sme oddahnuti. Vidite, zato je treba napeti vse sile, da do-
tolčemo sovražnika.

Sovjetsko ljudstvo in Rdeča Armada jasno vidita težave predstoječega boja, toda že zdaj je jasno, da se približuje dan naše zmage. Vojna je stopila v stadij, ko gre za to, da bo okupator popolnoma pregnan iz sovjetske dežele in da bo likvidiran fašistični „novi red“ v Evropi. Ni daleč dan, ko bomo popolnoma očistili Ukrajino in Belo Rusijo, Leningrajsko in Kalininsko pokrajino, ter osvobodili narode Krima, Litve, Latvije, Estonije, Moldavije in Karelo-Finske republike.

Tovariši !

Za zmago angleško-sovjetske-ameriške bojne zveze !

Za osvoboditev evropskih narodov izpod fašističnega jarma !

Za popolni izgon nemških izrodov iz naše dežele !

Živela Rdeča Armada !

Živela naša Vojna mornarica !

Živeli naši pogumni partizani in partizanke !

Živela naša velika Domovina !

Smrt nemškimi osvajalcem !

Dnevno povelje

vrhovnega komandanta maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina, z dne 7. novembra 1943

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podoficirji oficirji in generali, partizani in partizanke, delovno ljudstvo Sovjetske Zveze.

V imenu sovjetske vlade in naše boljševiške Partije vas pozdravljam in vam čestitam ob 26-letnici Velike Oktobrske Socialistične Revolucije.

26-letnico naše Velike Socialistične revolucije praznujemo v dneh slavnih zmag Rdeče Armade nad sovražniki naše domovine.

Že preko dve leti vojuje naš narod osvobodilno vojno proti nemško-fašističnim zaslužnjevalcem. Pred letom dni je naša Domovina preživljala težke dneve. Sovražnik je v tem času zavzel velik teritorij. Milijoni sovjetskih ljudi so trpeli v nemški sužnosti. Sovražne horde so drvele proti Volgi, da bi obšle Moskvo od vzhoda in oblegale dohode k Zakavkazju. Toda Rdeča Armada je s svojimi prsi zastavila sovražniku pot. Naše čete so ustavile tujčeve razbojniške horde, jih razbile pri Stalingradu in jih naglo pognale na zapad. Od tedaj drži Rdeča Armada neprekinjeno v svojih rokah iniciativo vojaških operacij.

Pozimi 1942-43 so naše slavne čete razbile izbrane armade Nemcev, Italijanov, Romunov in Madžarov,

iztrebile in zajele nad milijon sovražnih vojakov in oficirjev ter osvobodile velikansko ozemlje kakih pol milijona kvadratnih kilometrov. Poleti 1943 je Rdeča Armada zadala sovražniku nov težak udarec. Naše čete so v nekaj dneh likvidirale poletno ofenzivo Nemcev in s tem pokopale Hitlerjev načrt o uničenju glavnih sil Rdeče Armade in o obkolitvi Moskve od Orla in Kurska. Še več, Rdeča Armada je sama prešla v odločno ofenzivo, prebila močno utrjeno sovražnikovo linijo in ga v treh mesecih potisnila na zapad, mestoma za 400—450 km. Med poletno ofenzivo so naše čete pregnale sovražnika iz dela Ukrajine na levem bregu Dnjepra, iz Doneške kotline, s Tamanskega polotoka, iz Orelske in Smolenske pokrajine, stopile v Ukrajino na desnem bregu Dnjepra, zavzele glavno mesto sovjetske Ukrajine — Kijev, stopile v Belorusijo, zavzele položaje ob dohodu na Krim, osvobodile čez 160 mest in čez 38.000 naselij.

Rdeča Armada je v preteklem letu iztrgala Nemcem skoro dve tretjini naše dežele, ki so jo Nemci prej zasedli, in rešila iz nemškega suženjstva na desetero milijonov sovjetskih ljudi.

V preteklem letu so zgubili Nemci na sovjetsko-nemški fronti nad 4 milijone vojakov in oficirjev, od tega vsaj 1,800.000 ubitih. Na sovjetsko-nemški fronti so neslavno končali izbrani kadri nemško-fašističnih armad. Obenem z njimi so za vedno pokopani hitlerjevi načrti o osvojitvi sveta in zaslužnjenju narodov.

Res je sicer, da se nemška vojska tudi zdaj trdovratno bori, toda porazi, ki so jih Nemci pretrpeli, odkar so bili razbiti pri Stalingradu, so oslabili borbena duha nemške vojske. Zdaj se Nemci boje obkolitve kakor ognja in kadar jim grozi nevarnost, da

jim pridemo za hrbet, zbežijo in puščajo na bojišču vojni material in ranjence. V ofenzivnih bojih minulega leta so se naše čete obogatile z izkušnjami, kako je treba voditi sodobno vojskovanje. Naši oficirji in generali večje in uspešno vodijo čete. Rdeča Armada je postala najmočnejša in najbolj prekaljena sodobna vojska. Zmage Rdeče Armade so še bolj utrdile mednarodni položaj Sovjetske Zveze. Prodiranje naše vojske so podpirale vojne operacije zavezniških čet v Sev. Afriki, na italijanskih otokih in na jugu Italije. Letalstvo naših zaveznikov je močno bombardiralo industrijska središča Nemčije. Ni dvoma, da bodo udarci Rdeče Armade po nemških četah na vzhodu, podprti z udarci glavnih zavezniških sil na zapadu, privedli do zloma hitlerjevske Nemčije in do popolne zmage proti hitlerjevske koalicije.

Rdeča Armada bi ne mogla doseči velikih zmag tega leta brez vsenarodne pomoči sovjetskega ljudstva. Sovjetsko ljudstvo vlaga vse svoje sile v podpiranje svoje armade. Kot nepretrgana reka tečejo na fronto orožje, municija, oprema in živila. Ural in Doneška kotlina, Moskva in Povolžje, Leningrad, in Baku, Kazahstan in Uzbekistan, Gruzija in Armenija, vse naše republike in pokrajine so postale močni arzenali Rdeče Armade. Sovjetsko ljudstvo uspešno obnavlja industrijske in poljedelske kraje, ki so bili iztrgani sovražniku, izroča obratovanju tovarne, rudnike in železnice, obnavlja sovhoze in kolhoze, daje dobrine osvobojenih predelov v službo fronti.

Naši uspehi so v resnici veliki. Toda ravnali bi naivno, ako bi se zadovoljili z doseženimi uspehi. Zdaj, ko Rdeča Armada goni sovražnika na drugi strani Dnjepra in ko se prebija proti zapadni meji naše de-

žele, bi bilo še posebno nevarno, če bi postali brézbrižni in samozadovoljni ter podcenjevali resne težave predstojećih bojov. Sovražnik se bo zdaj z izredno silovitostjo boril za vsako ped zemlje, ki jo je osvojil, ker vsak korak naše vojske naprej, približuje uro obračuna z Nemci za zločine, ki so jih počeli v naši deželi. Boj za popolno zmago nad nemško-fašističnimi osvajalci bo terjal od vojske in ljudstva še velikih naporov in novih podvigov.

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podoficirji, oficirji in generali, partizani in partizanke! V velikih bitkah s prekletim sovražnikom ste dosegli velike zmage in obdali z neminljivo slavo borbene zastave Rdeče Armade in Vojne mornarice. Rdeča Armada in Vojna mornarica imata zdaj vse možnosti, da v najkrajšem času popolnoma očistita sovjetsko deželo nemških osvajalcev. V svrhu zmage naše Domovine nad nemško-fašističnimi izrodki

velevam:

1. Vsem vojakom in podoficirjem, da neumorno izpopolnjujejo svojo bojno mojstrstvo, najtočneje izvršujejo zahteve vojnega pravilnika, odredbe komandirjev in načelnikov, da vedno in povsod drže red, čvrsto disciplino in visoko organiziranost.

2. Oficirjem in generalom vseh vrst vojske, da izpopolnjujejo vodstvo čet na bojišču in v vzajemnih operacijah vseh vrst vojske, da utrdijo uspehe prodirajočih čet, da hitro preganjajo sovražne čete, da hitreje organizirajo službo zaledja, da smelo izkoristijo rezerve za nove udarce.

3. Vsej Rdeči Armadi, da pogumno in odločno ruši sovražnikovo obrambo, da noč in dan prega-

nja sovražnika, da mu onemogoči utrditev na položajih, da s premišljenimi in drznimi manevri seka sovražnikove prometne zveze, da ga obkoljuje in napada njegove čete, uničuje in lovi živo silo in zaplenjuje sovražnikov vojni material.

4. Partizanom in partizankam, da dvigajo sovjetske ljudi v oborožen boj proti Nemcem, da vsestransko povečajo pomoč prodirajoči Rdeči Armadi, da razbijajo zaledje in sovražnikove štabe, pa rešujejo sovjetske ljudi pred iztrebljenjem in odvajanjem na prisilno delo v Nemčijo, da neusmiljeno pobijajo nemško-fašistično drhal.

Vojaki Rdeče Armade, partizani in partizanke! Naprej za popolni zlom nemško-fašističnih osvajačev!

Živela 26-letnica Velike Oktobrske Socialistične Revolucije!

Živela naša zmagovita Rdeča Armada!

Živela naša zmagovita Vojna mornarica!

Živeli naši pogumni partizani in partizanke!

Živela naša velika Domovina!

Maščevanje in smrt nemško-fašističnim osvajačcem!

Dnevno povelje

maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina, z
dne 23. februarja 1944 ob 26-letnici
Rdeče Armade

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podčastniki, častniki in generali, partizani in partizanke!

Šestindvajseto obletnico Rdeče Armade obhajajo narodi naše Domovine v času zgodovinskih zmag sovjetskih čet nad nemškimi fašističnimi četami.

Ze več ko leto dni izvaja Rdeča Armada zmagovito ofenzivo, pri čemer drobi vojske hitlerjevskih osvajalcev in čisti od njih svojo deželo. V tem času je Rdeča Armada uspešno zaključila zimsko ofenzivo 1942-3. leta, dobila poletne bitke 1943 in razvila zmagovito zimsko ofenzivo 1943-4. Pri teh vojnih ofenzivah, ki jim ni para v zgodovini, je Rdeča Armada prodrla mestoma do 1700 km na zapad in očistila skoro tri četrtine svoje dežele, ki jo je imel dotlej zasedeno sovražnik.

V dosedanji zimski ofenzivi je Rdeča Armada likvidirala močno nemško obrambo na vsej dolžini Dnjepra od Žlobina do Hersona in s tem prekrizala račune Nemcev, da bi mogli uspešno izvajati na sovjetsko-nemški fronti zavlačevanja z obrambno vojno.

V treh mesecih zimske ofenzive so izvojevale naše hrabre čete največje zmage na desnem bregu Dnjepra v Ukrajini, dovršile osvoboditev kijevske,

dnjeproetrovske in zaporoške pokrajine, osvobodile vso žitomirsko in skoro vso rovensko in kirovogradsko pokrajino ter vrsto rajonov viniške, nikolajevske, kamenec-podolske in volinjske pokrajine. Z odločnimi operacijami Rdeče Armade so bili likvidirani poskusi nemške protiofenzive v rajonih Žitomira, Krivega Roga in Umana. Sovjetske čete so priredile Nemcem nov Stalingrad na desnem bregu Dnjepra, ko so obkolile in uničile v rajonu Korsun-Ševččenkovski deset nemških divizij in eno brigado.

Sovjetske čete so izvojevale veliko zmago pri Leningradu. Naše čete so zlomile močan sistem trajnih, globoko razpredenih sovražnih utrdb, uničile velike skupine nemških čet, popolnoma razbile sovražno blokado okrog Leningrada in ga rešile barbarskega topovskega obstreljevanja. Sovjetski vojaki so pri zaključevanju čiščenja leningrajske in kalininske pokrajine od fašističnih izrodov stopili na tla sovjetske Estonije. Vse večji obseg dobiva množično izganjanje okupatorja iz Belorusije: skoro popolnoma sta osvobojeni gomelska in polocka pokrajina ter vrsta rajonov mogiljevske in vitebske pokrajine. V nepovoljnih pogojih sedanje zime so naše čete po zlomu sovražnikove obrambne linije v treh mesecih zimske ofenzive očistile okoli 200.000 kvadratnih kilometrov sovjetske dežele. Rdeča Armada je iztrgala sovražniku nad 13.000 krajev, med temi 82 mest in 320 železniških postaj. Izpod fašističnega suženjstva so bili osvobojeni nadaljni milijoni sovjetskih državljanov, naši Domovini so bili vrnjeni važni poljedelski in industrijski predeli z najbogatejšimi zalogami železne rude in mangana. Nemci so ostali brez teh ekonomsko važnih predelov, katerih so se tako krčevito oklepali.

Zdaj mora biti že vsem jasno, da se hitlerjevska Nemčija nezadržno približuje katastrofi. Res je, da so pogoji za Nemčijo v tej vojni ugodnejši, kakor so bili v prejšnji svetovni vojni, ko se je morala od vsega začetka boriti na vseh frontah. Vendar pa je velik minus za Nemčijo dejstvo, da se je Sovjetska Zveza pokazala v tej vojni mnogo močnejšo, kot je bila stara carska Rusija v prejšnji vojni. V prvi svetovni vojni se je bojevalo proti nemškemu bloku na dveh frontah šest velikih držav: Francija, Rusija, Anglija, Zedinjene Države Amerike, Japonska in Italija. V sedanji vojni sta prešli Japonska in Italija na nemško stran, Finska se je pridružila fašističnemu bloku, v nasprotni tabor je prestopila Romunija, ki se je v prejšnji vojni bojevala proti Nemčiji, razen tega pa do zdaj operirajo glavne sile na eni fronti, proti Sovjetski Zvezi. Iz zgodovine vemo, da je Nemčija vedno zmagala če se je vojskovala na eni fronti, in obratno, da je vojno izgubila, če se je morala bojevati na dveh frontah. V sedanji vojni pa Nemčija kljub temu, da se vojskuje z glavnimi svojimi silami na eni fronti, proti ZSSR, ne samo, da ni mogla izvojevati zmage, marveč so jo siloviti udarci oboroženih sil Sovjetske Zveze spravili na rob katastrofe. Če že Sovjetska Zveza v boju enega proti enemu ni le vzdržala pritiska nemškega vojnega stroja, ampak je nemško-fašističnim četam prizadejala tudi odločilne poraze, bo položaj hitlerjevske Nemčije še brezuspešnejši, ko bodo nastopile glavne sile naših zaveznikov in se bo začela proti hitlerjevski Nemčiji še hujša ofenziva armad vseh zavezniških držav. Nemško-fašistični razbojniki se iztegujejo sedaj po rešilnih bilkah, da bi odvrnili katastrofo. Spet se se vrgli na

„totalno“ mobilizacijo v zaledju, čeprav so v Nemčiji ljudske sile izčrpane. Fašistični kolovodje si obupno prizadevajo, da bi napravili razdor v taboru protihitlerjevske koalicije in s tem podaljšali vojno. Hitlerjevi diplomati dirjajo iz ene nevtralne dežele v drugo, se trudijo najti zveze s protihitlerjevskimi elementi in namigavajo na možnost separatnega miru zdaj z našo državo zdaj z našimi zavezniki. Vse te nakane hitlerjevcev pa so obsojene na neuspeh, ker leže v osnovi protihitlerjevske koalicije življensko važni interesi zaveznikov, ki so si zastavili nalogo, da uničijo hitlerjevsko Nemčijo in njene pomagače v Evropi. Ravno ta skupnost osnovnih interesov vodi k utrjevanju vojaške zveze ZSSR, Anglije in Amerike v tej vojni.

Bliža se ura končnega obračuna za vse zločine, ki so jih izvršili hitlerjevci v sovjetski deželi in v okupiranih deželah Evrope. Zmagoslavne ofenzive Rdeče Armade so bile omogočene z novimi delovnimi junaštvi sovjetskih ljudi v vseh panogah našega narodnega gospodarstva. Delavno ljudstvo Sovjetske Zveze je utrdilo poletne zmage Rdeče Armade na frontah z novimi zmagami proizvodnje v zaledju.

Naši industrijski delavci pravočasno izpolnjujejo in nad izpolnjujejo predpisane načrte, ki jih je predpisala država. Obratovati so pričele nove tovarne, visoke peči in električne centrale; v neverjetno kratkem času je bila obnovljena industrija v osvobojenih rajonih, ki jo je porušil okupator. Junaški napor delavskega razreda še bolj krepijo vojno-materialne osnove Rdeče Armade in s tem približujejo uro dokončne zmage.

Sovjetski kmetje, ki dajejo državi živila za vojsko in mesta ter surovine za industrijo, z brezprimerno požrtvovalnostjo pomagajo Rdeči Armadi.

Sovjetska inteligenca nudi neprestano vodilno pomoč delavcem in kmetom pri širjenju proizvodnje in zadovoljevanju potreb Rdeče Armade.

Delovno ljudstvo osvobojenih predelov iz dneva v dan povečuje pomoč Rdeči Armadi, svoji osvoboditeljici, ter priključuje toku pošiljk, ki gredo na fronto, proizvodnjo obnovljenih tovarn in poljedelstva.

Nobenega dvoma ni, da bodo sovjetski narodi tudi v bodoče s svojim junaškim delom in naporom vseh svojih sil skrbeli za stalen porast proizvodnih sil dežele, za čim hitrejšo in končno uničenje nemško-fašističnih osvajalcev.

Ustvarjanje novih vojaških formacij v zveznih republikah, ki sta jih pripravila vojno tovarištvo narodov ZSSR v Domovinski Vojni in vsa zgodovina naše države, bo še bolj utrdilo Rdečo Armado in vlilo v njene vrste novih, borbenih sil.

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, podčasniki, častniki in generali! Tovariši partizani in partizanke!

V veliki osvobodilni vojni za svobodo in neodvisnost naše Domovine ste pokazali čudeže junaštva. Rdeča Armada je dosegla v vojni preobrat v našo korist in gre zdaj s sigurnim korakom končni zmagi naproti. Sovražnik doživlja poraz za porazom, toda ni še razbit. Hitlerjevski razbojniki, ko vidijo, da se približuje njihov konec in neizbežno maščevanje za vse zločine, ki so jih počeli v naši deželi, se upirajo besno ~~kakor~~ ^{kakor} smrtno ranjena zver. V borbo mečejo svoje zadnje sile in rezerve ter se krčevito oprijemljejo vsakega metra sovjetske dežele. Prav zaradi tega, pa naj bodo naši uspehi še tako veliki, moramo enako ~~kakor~~ ^{kakor} prej trezno presojati sovražnikove sile in biti

budni ter ne smemo dopuščati v svojih vrstah brezskrbnega samozadovoljstva in brezbržnosti.

Vojna zgodovina še ne pozna primera, da bi sovražnik sam skočil v prepad. Če hočemo zmagati, moramo pritirati sovražnika do brezna in ga pahniti vanj. Samo uničujoči udarci, ki postajajo čedalje hujši, lahko zlomijo sovražnikov odpor in nas privedejo do končne zmage. Zato je treba še naprej izpopolnjevati vojaško izobrazbo borcev in mojstrstvo komandirjev naše vojske.

Dolžnost Rdeče Armade je, da neprestano povečuje svoje vojaške sposobnosti, da stalno in pazljivo študira, kako je treba tolči nasprotnika, da sprétno in pravočasno odkriva njegove zvite nakane in da postavi proti sovražnikovi taktiki našo popolnejšo taktiko. Vojaške izkušnje in pridobitve naprednih oddelkov in enot Rdeče Armade morajo postati last vseh naših čet, vse Rdeče Armade, da se vsi njeni borci in častniki nauče tolči nasprotnika po vseh predpisih moderne vojne znanosti.

Tovariši rdečearmejci, rdeči mornarji, podčastniki, častniki in generali, partizani in partizanke!

Pozdravljam vas in vam čestitam ob 26-letnici Rdeče Armade ter zapovedujem:

1. Vsem vojakom in podčastnikom, pešcem, minometalcem, topničarjem, letalcem, tankistom, pionirjem, vojakom za zvezo, konjenikom: neumorno izpopolnjujte svoje vojaško mojstrstvo, do kraja izkoriščajte našo divno vojno tehniko, bijte sovražnika, kakor ga bijejo naši slayni gardisti, točno iz-

vršujte ukaze komandirjev, utrjujte disciplino in povečujte organiziranost.

2. Častnikom in generalom vseh vrst vojske: izpopolnjujte umetnost vodstva čet, taktiko manevriranja, medsebojno sodelovanje vseh vrst vojske v borbi, pogumneje in širje prenašajte izkušnje prednjaških gardnih edinic in oddelkov v borbeno prakso. Dvignite kakovost dela v štabih in vojnem zaledju na višjo raven, vsestransko izboljšujte in razvijajte našo obveščevalstvo.

3. Vsej Rdeči Armadi: s kombinacijo ognja in manevra lomite sovražnikovo obrambo v vsej njeni notranjosti, ne dajajte oddiha sovražniku, pravočasno likvidirajte sovražnikove poizkuse, da bi s protinapadi zadržal našo ofenzivo, spretno organizirajte preganjanje sovražnika, preprečujte mu, da bi odvažal tehniko, z drznimi manevri obkrožajte boke sovražnih čet, prebijajte se v njegovo zaledje in obkoljujte nasprotnikove čete, drobite jih in uničujte, če nočejo položiti orožja.

4. Partizanom in partizankam: povečujte pomoč Rdeči Armadi, napadajte sovražnikove štabe in posadke, uničujte njegovo zaledje, rušite njegove prometne zveze, onemogočajte mu dovažanje rezerv.

5. V proslavitev velikih zmag, ki so jih izvajale oborožene sile sovjetske države v minulem letu, naj danes, 23. februarja, na dan 26. obletnice

Rdeče Armade, ob 18. uri v Moskvi, Leningradu, Kijevu, Dnjepropetrovsku, Gomelju in Rostovu dvajset topovskih salv pozdravi naše hrabre čete.

Slava naši zmagoviti Rdeči Armadi!

Slava sovjetskemu orožju!

Slava našim hrabrim partizanom in partizankam!

Živela naša velika sovjetska Domovina!

**Živela naša Vsezvezna Komunistična Partija —
nāvdihovalka in organizatorica velikih zmag Rdeče
Armade!**

Smrt nemškim osvajalcem!

Dnevno povelje maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina 1. maja 1944

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podčastniki, častniki in generali, partizani in partizanke! Delovno ljudstvo Sovjetske Zveze! Bratje in sestre, ki ste začasno prišli pod jarem nemških zatiralcev in ki so vas nasilno odvedli na fašistično prisilno delo v Nemčijo!

V imenu sovjetske vlade in naše boljševiške partije vas pozdravljam in vam čestitam k Prvemu Maju!

Narodi naše dežele proslavljajo Prvi Maj ob času velikih zmag Rdeče Armade.

Odkar je Rdeča Armada porazila nemške divizije pri Stalingradu, vrši skoraj neprestano ofenzivo. V tem času je Rdeča Armada šla v bojih od Volge do Sereta, od Kavkaškega predgorja do Karpatov, uničujoč sovražno svojat in pometajoč jo s sovjetske zemlje.

V zimski kampanji 1943-44. je zmagala Rdeča Armada v zgodovinski bitki za Dnjeper in za Ukrajino. Zaradi tega od njega, razbila močne obrambene nemške zapade pri Leningradu in na Krimu ter prebila nemško utrdbo pri spretnimi in odločnimi operacijami na južni obrambi Dnjeper, Prut, Seret. Skoraj vsa Ukrajina, žni Bug, Dniester, Leningradska in Kalininska oblast Moldavska, Karpatov je očiščen nemških zavojevalcev. in velik del Belorusije je očisti kovinska industrija na Zopet je povrnjena

jugu, ruda v Krivorožju, Kerču in Nikopolju, rodovitna zemljišča med Dnjeprom in Prutom. Iz fašističnega suženjstva so osvobojene desetine milijonov sovjetskih ljudi.

Ko je vršila veliko delo osvoboditve domače zemlje fašističnih zavojevalcev, je Rdeča Armada prodrla že do naše državne meje z Romunsko in Češkoslovaško in razbija zdaj sovražne čete dalje na ozemlju Romunije.

Uspehe Rdeče Armade je omogočila pravilna strategija in taktika sovjetskega poveljništva, omogočilo jih je visoko duševno stanje in ofenzivni polet naših vojakov in poveljnikov, omogočila jih je izvrstna opremljenost naših čet s prvovrstnimi sovjetskimi bojnimi stroji, omogočila jih je povišana vojaška spretnost in izvežbanost naših topničarjev, minometalcev, tankistov, letalcev, vojnih kurirjev, pionirjev, pehote, konjenikov in izvidnikov.

K tem uspehom so v znatni meri pripomogli naši veliki zavezniki, Združene Države Amerike in Velika Britanija, ki držijo fronto proti Nemcem v Italiji in pritegujejo nase znaten del nemških čet, nam preskrbujejo zelo važne strateške surovine in orožje, sistematično bombardirajo vojaške objekte v Nemčiji ter izpodkopavajo na ta način njeno vojaško moč.

Toda uspehi Rdeče Armade bi se mogli izkazati za nestalne in bi bili lahko uničeni že po prvem resnem protinapadu nasprotnika, če ne bi podpiralo Rdeče Armade v zaledju vse sovjetsko ljudstvo, vsa naša dežela. Rdeča Armada je pokazala v bojih za Domo vino brezprimerno junaštvo. Toda sovjetsko ljudstvo ni ostalo Rdeči Armadi ničesar dolžno. V težkih vojnih razmerah je sovjetsko ljudstvo doseglo odločilne uspe-

he na polju množinske proizvodnje orožja, streliva, obleke, hrane in njihove pravočasne dostave na fronte Rdeče Armade. V preteklem letu je močno zrasla sovjetska industrija. Obratovati so jele stotine novih veletovarn, rudnikov, desetine električnih central, železnic in mostov. Novi milijoni sovjetskih ljudi so pristopili k delovnim mizam, se navadili kompliciranih del in postali mojstri svoje stroke. Častno so prestali vojno preizkušnjo naši kolhozi in sovhozi. V težkih razmerah vojnega časa dela sovjetski kmet neutrudljivo na polju in preskrbuje hrano naši vojski in prebivalstvu, dobavlja surovine naši industriji. A naša inteligenca je obogatila sovjetsko znanost in tehniko, kulturo in umetnost z novimi odličnimi uspehi in iznajdbami. Neprecenljive zasluge za obrambo Domovine imajo sovjetske žene, ki požrtvovalno delajo za fronto in junaško prenašajo vse težave vojnega časa, navdušujoč bojovníke Rdeče Armade — osvobojevalce naše Domovine za vojne podvige.

Domovinska vojna je pokazala, da je sovjetsko ljudstvo sposobno delati čudeže in zmagovati v najtežjih preizkušnjah. Delavci in kolhozniki, sovjetska inteligenca, vse sovjetsko ljudstvo je popolnoma odločeno, da pospeši uničenje sovražnika, da popolnoma oživi gospodarstvo, ki so ga razdejali fašisti, da napravi našo deželo še močnejšo in bogatejšo.

Pod udarci Rdeče Armade hrešči in se podira blok fašističnih držav. Strah in zmešnjava carujeta sedaj med Hitlerjevimi romunskimi, madžarskimi, finskiimi in bolgarskimi „zavezniki“. Ti Hitlerjevi pomočniki, katere dežele so Nemci zasedli in jih zasedajo, vidijo sedaj, da je Nemčija vojno izgubila. Romunija, Madžarska, Finska in Bolgarija imajo samo še eno mož-

nost, da se izognejo katastrofi; pretrgati zvezo z Nemci in izstopiti iz vojne. Toda težko je računati s tem, da bi bile sedanje vlade teh dežel sposobne pretrgati zveze z Nemci. Mislimo, da bo moralo ljudstvo teh dežel samo vzeti v roke zadevo svoje osvoboditve izpod nemškega jarma. In kolikor hitreje bodo ljudstva teh dežel spoznala, v kako zagato so jih zavedli hitlerjevci, koliko hitreje bodo prenehali podpirati svoje nemške zaslužnjevalce in njihove pomočnike — kvislinge v lastni deželi, tem manj žrtev in razdejanja bo tem deželam prizadejala vojna, v tem večji meri lahko računajo na razumevanje v demokratičnih deželah.

Po uspešni ofenzivi je Rdeča Armada prišla na našo državno mejo na več ko 400 km dolgi črti in osvobodila izpod nemško-fašističnega jarma več kot tri četrtine zasedene sovjetske zemlje. Zdaj gre za to, da bo očiščena fašističnih zavojevalcev vsa naša dežela in da bodo spet postavljene državne meje Sovjetske Zveze na vsej črti, od Črnega do Barentsovega morja.

Toda naše naloge se ne morejo omejiti samo na izganjanje sovražnih vojska iz mej naše Domovine. Nemške vojske so sedaj podobne ranjeni zveri, ki je prisiljena lesti k mejam svojega brloga — k Nemčiji, da si ozdravi rane. Ranjena zver, ki je zbežala v svoj brlog, pa še ni nehala biti nevarna. Da bomo rešili našo in zavezniške dežele nevarnosti zaslužnjenja, je treba ranjeni nemški zveri slediti za petami in jo do-
tolči v njenem lastnem brlogu. Zasledujoč sovražnike, moramo osvoboditi iz nemškega suženjstva naše brate Poljake, Čehoslovake in druge zavezniške narode zahodne Evrope, ki se nahajajo pod peto hitlerjevske Nemčije.

Razumljivo je, da je ta naloga težja, kakor pa izganjanje nemških vojska z ozemlja Sovjetske Zveze. Rešiti jo je mogoče samo na podlagi skupnih naporov Sovjetske Zveze, Velike Britanije in Združenih Držav Severne Amerike, s skupnimi udarci iz vzhoda — s silami naših vojsk in iz zahoda — s silami vojsk naših zaveznikov. Ne more biti nobenega dvoma, da lahko samo tak kombiniran udarec popolnoma razbije hitlerjevsko Nemčijo.

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podčastniki, častniki in generali, partizani in partizanke! Delovno ljudstvo Sovjetske Zveze! Bratje in sestre, vi ki ste začasno prišli pod jarem nemških zatiralcev in ki so vas nasilno odvedli na fašistično prisilno delo v Nemčijo! Pozdravljam Vas in čestitam k prazniku 1. maja!

Poveljujem!

Na čast zgodovinskih zmag Rdeče Armade na fronti in v znak velikih uspehov delavcev, kolhoznikov in inteligence Sovjetske Zveze v zaledju, naj se danes, na dan svetovnega praznika delovnega ljudstva, ob 20. uri izvrši pozdrav v Moskvi, Leningradu, Gornjem, Kijevu, Harkovu, Rostovu, Tbilisu, Simferopolju in Odesi — z dvajsetimi artilerijskimi salvami.

Živela naša sovjetska Domovina!

Živela naša Rdeča Armada in Vojna mornarica!

Živelo veliko sovjetsko ljudstvo!

Živelo prijateljstvo ljudstev Sovjetske Zveze!

Živeli sovjetski partizani in partizanke!

**Večna slava junakom, ki so padli v bojih za
svobodo in neodvisnost naše Domovine!**

Smrt nemškim zavojevalcem!

*Vrhovni poveljnik
Maršal Sovjetske Zveze*

J. Stalin

27. obletnica Velike Oktobrske Socialistične Revolucije

Poročilo predsednika državnega odbora za obrambo ZSSR
na svečani seji moskovskega Sovjeta odposlancev delov-
nega ljudstva partijskih in javnih organizacij mesta
Moskve, 7. novembra 1944

Tovariši!

Danes proslavlja sovjetsko ljudstvo 27-oblétnico
zmage Socialistične Revolucije v naši deželi.

Že četrtilč pričakuje naša dežela oblétnico Socia-
listične Revolucije v Domovinski vojni proti nemškim
fašističnim osvajalcem.

To pa seveda nikakor ne pomeni, da se četrto
leto po svojih uspehih ne razlikuje od prejšnjih treh
let vojne. Ravno narobe, med njimi je temeljita raz-
lika. Medtem ko je v preteklih dveh letih nemška
vojska bila v ofenzivi ter je napredovala v notranjost
naše dežele in je morala Rdeča Armada biti obrambne
boje, je bilo tretje leto leto temeljite spremembe na
našem bojišču: Rdeča Armada je razvila močne ofen-
zivne boje, razbila je Nemce v dolgi vrsti odločilnih
bitk, očistila od Nemcev dve tretjini sovjetske dežele
ter je prisilila Nemce, da so prešli v obrambo, pri če-
mer je Rdeča Armada nadaljevala vojno z nemško
vojsko še vedno v razmerju ena proti eni brez resne
podpore zaveznikov. Četrto leto pa je leto odločilnih
zmag naših armad in armad naših zaveznikov nad

nemško vojsko; v tem letu so bili Nemci prisiljeni v vojno na dveh frontah in vrženi na meje Nemčije.

Posledica tega je bila, da se je preteklo leto zaključilo z izgonom nemške vojske z ozemlja Sovjetske Zveze, Francije, Belgije, srednje Italije in da so bile vojne operacije prenešene na nemško ozemlje.

1. Nemčija v kleščah dveh front

Odločilne uspehe Rdeče Armade v tem letu in izgon Nemcev iz sovjetske dežele je že vnaprej odločila vrsta posameznih udarcev, ki so jih naše čete zadale nemški vojski, ti udarci so začeli padati že v januarju in so se nato razvijali vse leto, o katerem poročam.

Prvi udarec so naše čete zadale januarja tega leta pri Leningradu in Novgorodu, kjer je Rdeča Armada prebila močne in dolgotrajne utrdbe ter vrgla Nemce v Baltik. Uspeh tega udarca je bilo osvobodjenje leningrajske pokrajine.

Drugi udarec je padel letos februarja in marca na Bugu, ko je Rdeča Armada razbila nemške čete ter jih vrgla preko Dnjestra. S tem udarcem je bila osvojena od nemških-fašističnih osvajalcev Ukrajina na desnem bregu Dnjeptra.

Tretji udarec je padel letos v aprilu na Krimu, ko so bile nemške čete vržene v Črno morje. S tem udarcem sta bila rešena nemškega jarma Krim in Odesa.

Četrty udarec je padel v maju tega leta v Kareliji, ko je Rdeča Armada razbila finske čete, osvobodila Viborg in Petrozavodsk ter pahnila Fince v notranjost

Finske. Uspeh tega udarca je bil, da je bil osvobojen večji del Karelo-finske sovjetske republike.

Peti udarec je padel po Nemcih v juniju in juliju, ko je Rdeča Armada popolnoma razbila nemške čete pri Vitebsku, Bobrujsku, Mogilevu in ta svoj udarec zaključila s tem, da je obkolila trideset nemških divizij pri Minsku. S tem udarcem so naše čete:

a) popolnoma osvobodile Belorusko sovjetsko republiko,

b) udrle do Visle in osvobodile velik del zavezniške Poljske,

c) udrle do Njemena in osvobodile večji del Litvanske sovjetske republike,

č) prekoračile Njemen ter dosegle nemško mejo.

Šesti udarec smo zadali v juliju in avgustu letos v zapadni Ukrajini, ko je Rdeča Armada razbila nemške čete pri Lvovu ter jih vrgla preko Sana in Visle. S tem udarcem

a) je bila osvobojena zapadna Ukrajina,

b) so naše čete prekoračile Vislo ter si onstran Visle ustvarile močno mostišče zapadno od Sandomierza.

Sedmi udarec smo zadali letos v avgustu v pokrajini Kišinjeva in Jassija, ko so naše čete popolnoma uničile nemško-romunske čete ter svoj udarec zaključile z obkolitvijo 22 nemških divizij pri Kišinjevu, neračunujoč romunske divizije. S tem udarcem

a) je bila osvobojena Moldavska sovjetska republika,

b) je bila vržena iz boja nemška zaveznica Rumunija, ki je napovedala vojno Nemčiji in Madžarski,

c) je bila vržena iz boja zaveznica Nemčije — Bolgarija, ki je tudi napovedala vojno Nemčiji.

č) je bila našim četam odprta pot v Madžarsko, zadnjo nemško zaveznico v Evropi,

d) dana je bila možnost, da ponudimo roko zavezniški Jugoslaviji proti nemškim osvajalcem.

Osmi udarec smo zadali lètos v septembru in oktobru v Baltiku, ko je Rdeča Armada razbila nemške čete pri Tallinu in Rigi ter jih pognala iz Baltika. S tem udarcem

a) je bila osvobodjena Estonska sovjetska republika,

b) je bil osvobojen velik del Litavske sovjetske republike,

c) je bila vržena iz boja nemška zaveznica Finska, ki je napovedala Nemčiji vojno,

č) nad 30 nemških divizij je bilo odrezanih od Prusije ter stisnjenih v precep med Tukumsom in Libavo, kjer jih sedaj uničujejo naše čete. (Dolgotrajno ploskanje.)

Deveti udarec naših čet je začel padati v oktobru med Tiso in Donavo na madžarskih tleh; cilj tega udarca je, Madžarsko vreči iz vojne ter jo okreniti proti Nemčiji. S tem udarcem, ki pa še ni pri kraju.

a) je naša vojska nudila neposredno pomoč zavezniški Jugoslaviji za izgon Nemcev in pri osvobodjenju Beograda,

b) je naša vojska dobila možnost, da je prekoračila grebene Karpatov in nudi roko pomoči zavezniški Čehoslovaški republiki, katere del je že osvobojen od nemških osvajalcev.

Končno je bil letos krajem oktobra izveden udarec po nemških fašističnih četah v severni Flinski, ko smo nagnali nemške čete iz pokrajine Pečenge in so naše čete pri preganjanju Nemcev stopile na ozemlje zavezniške Norveške. (Ploskanje.)

Ne navajam številke o sovražnikovih izgubah, o mrtvih in ujetih v teh operacijah, o številu topov, tankov, letal, streliva, strojnic itd. ki so jih zaplenile naše čete. Ti podatki so vam gotovo znani iz vojnih poročil Sovjetskega obveščevalnega urada.

To so poglavitne operacije Rdeče Armade v preteklem letu, ki so privedle do izгона nemških čet iz naše dežele.

S temi operacijami je bilo razbitih in vrženih iz borbe kakih 120 divizij Nemcev in njihovih zaveznikov. Namesto 257 divizij, ki so stale proti nam v preteklem letu in od katerih je bilo 207 divizij nemških, stoje danes, po vseh „totalnih“ in „nadtotalnih“ mobilizacijah na našem bojišču 204 nemške in madžarske divizije, od katerih pa nemških divizij ni več kakor 180.

Treba je priznati, da se je v tej vojni hitlerjevska Nemčija s svojo fašistično vojsko pokazala močnejša, bolj zahrbtna in bolj izkušena protivnica, kakor je bila Nemčija z vso svojo vojsko v prejšnjih vojnah. K temu je treba dodati, da se je Nemčiji v tej vojni posrečilo izkoristiti vse proizvodne sile vse Evrope in tudi precej velike vojske njenih vazalnih držav. Da pa se je Nemčija kljub vsem tem zanjo ugodnimi pogoji za vojno znašla na robu neizogibnega propada, si lahko to razložimo samo s tem, ker je poglavitna nasprotnica Nemčije — Sovjetska Zveza — s svojo močjo prekosila hitlerjevsko Nemčijo. (Burno ploskanje.)

V preteklem letu vojne proti hitlerjevski Nemčiji je treba videti nov razlog v dejstvu, da Rdeča Armada v tem letu ni vršila svojih operacij proti nemškim četam sama kakor v prejšnjih letih, temveč skupaj z armadami naših zaveznikov.

Teheranska konferenca ni bila zaman. Sklepi Teheranske konference o skupnih udarcih po Nemčiji z zapada, vzhoda in juga so se pričeli uresničevati s presenetljivo točnostjo. Istočasno z operacijami Rdeče Armade na sovjetsko-nemškem bojišču so pričele zavezniške čete z vdorom v Francijo, organizirale so močne ofenzivne operacije, ki so prisilile Hitlerjevsko Nemčijo v vojno na dveh frontah. Vojska in mornarica naših zaveznikov sta na obalah Francije izvedli takšno množično izkreenje kakršnega v pogledu organizacije in veličine zgodovina še ne pozna, ter sta mojsrsko obvladali nemške utrdbe.

Tako je Nemčija prišla v klešče dveh front.

Kakor je bilo pričakovati, sovražnik ni vzdržal skupnih udarcev Rdeče Armade in zavezniških čet. Sovražnikov odpor je bil strt in njegova vojska je bila v kratkem času pognana iz srednje Italije, Francije, Belgije in iz Sovjetske Zveze. Sovražnik je bil vržen k mejam Nemčije.

Ni dvoma, da brez druge fronte v Evropi, ki je priklenila nase 75 nemških divizij, naše čete ne bi mogle v tako kratkem času zlomiti odpora nemških čet ter jih nagnati iz Sovjetske Zveze. Toda prav tako je nedvomno, da brez močnih poletnih ofenzivnih operacij Rdeče Armade, ki je priklenila nase 200 nemških divizij, čete naših zaveznikov ne bi mogle tako hitro obračunati z nemškimi četami ter jih nagnati iz srednje Italije, Francije in Belgije.

Naša naloga je, da Nemčija ostane še naprej v kleščah dveh front.

To je ključ do zmage.

2. Velik podvig sovjetskega ljudstva v Domovinski vojni

Da je Rdeča Armada lahko uspešno izvršila svojo dolžnost do domovine in da je pognala Nemce iz sovjetske dežele, je treba pripisati dejstvu, da ji je predano pomagalo v zaledju vsa naša dežela, vsi narodi naše dežele. Požrtvovalno delo vseh sovjetskih ljudi, delavcev, kmetov in inteligence, kakor tudi vodilno delo naših državnih in partijskih organov, je v preteklem letu potekalo v geslu „Vse za fronto!“

Preteklo leto je minulo v znamenju novih uspehov industrije, poljedelstva in prometa, novega poleta našega gospodarstva. V četrtem letu vojne izdelujejo naše tovarne neprimerno več letal, tankov, minometov in streliva kakor v začetku vojne.

Minila je najtežja doba obnavljanja našega gospodarstva. Ker je naša dežela spet dobila rodovitna polja Dona in Kubana, ker je osvobojena Ukrajina, se naše poljedelstvo hitro popravlja od težkih izgub. Sovjetski železniški promet je vzdržal breme, ki bi ga težko vzdržal promet katere koli druge dežele. Vse to govori, da je ekonomska osnova sovjetske države neprimerno sposobnejša za življenje kakor gospodarstvo sovražnih držav.

Socialni red, ki ga je rodila Oktobrska revolucija je dal našemu ljudstvu in naši vojski veliko in neukrotljivo moč. Sovjetska država, kljub temu, da so Nemci začasno zasedli zelo obširna in gospodarsko

važne pokrajine, ni v času vojne zmanjšala, temveč je od leta do leta povečala preskrbo bojišča z orožjem in strelivom. Danes Rdeča Vojska nima manj tankov, topov in letal, temveč več kakor nemška vojska. K... pa se tiče kakovosti naše oborožitve, naša oborožitev daleč nadkriljuje sovražnikovo oborožitev. In kakor je Rdeča Armada v dolgih in težkih borbah enega proti enemu dosegla vojaško zmago nad nemškimi četami, prav tako so v sovjetskem zaledju delavci v dvoboju s hitlerjevsko Nemčijo in njenimi pomagači zmagali nad sovražnikom. (Burno ploskanje.) Sovjetski ljudje so se odpovedali marsičesa najpotrebnejšega, zavestno so trpeli veliko materialno pomanjkanje, samo da so čim več dali bojišču. Težave te vojne, ki nimajo primere, niso zlomile, temveč so še bolj prekalile železno voljo in neustrašen duh sovjetskega ljudstva. Naše ljudstvo si je s pravico prilastilo ime junaškega ljudstva.

Naš delavski razred daje vse svoje moči za zmago, stalno izpopolnjuje tehniko proizvodnje, povečuje moč industrijskih podjetij, gradi nove tovarne. Delavski razred Sovjetske Zveze je v tej vojni izvršil velik podvig v delu. Naša inteligenca drzno koraka po novih poteh na polju tehnike in kulture, uspešno izpopolnjuje sodobno znanost in se ustvarjalno poslužuje njenih pridobitev pri proizvodnji oboroževanja za Rdečo Armado. S svojim ustvarjalnim delom je sovjetska inteligenca neprecenljivo pripomogla k uničenju sovražnika.

Vojska se ne more boriti in zmagovati brez modernega orožja, toda prav tako se ne more boriti in zmagovati brez kruha, brez hrane. Rdeča Armada, zahvaljujoč se kolhoznemu kmetijskemu pre-

bivalstvu, v četrtem letu vojne ne pozna pomanjkanja hrane. Kolhozniki in kolhoznice oskrbujejo delavce in inteligenco z živežem, a industrijo s surovinami in z normalnim delom v tovarnah, v katerih izdelujejo orožje in opremo za fronto. Naše kolhozno kmetijstvo s polno zavestjo svoje dolžnosti do domovine pomaga Rdeči Armadi izvojevati zmago nad sovražnikom.

Za vse čase bodo prišla v zgodovino brezprimerna delavska junaštva sovjetskih žena in naše požrtvovalne mladine, ki so prevzeli na svoja ramena poglavitni delež bremena dela v tovarnah, kolhozih in sovhozih. Za čast in neodvisnost domovine so pokazale sovjetske ženske, fantje in dekleta vrline in junaštva na bojišču dela. Pokazali so, da so vredni svojih očetov in sinov, mož in bratov, ki branijo domovino pred nemškimi fašističnimi izredki.

Delavna junaštva sovjetskih ljudi v zaledju izvirajo prav kakor nesmrtna vojna junaštva naših vojakov na bojišču iz gorečega in životvornega domoljubja. Moč sovjetskega domoljubja pa je v tem, ker ne temelji na rasnih ali nacionalističnih predsodkih, temveč na globoki predanosti in zvestobi ljudstva sovjetski domovini, na bratski družini delavnega ljudstva vseh narodov naše dežele. V sovjetskem domoljubju se skladno vežejo narodne tradicije narodov in skupni življenski interesi vseh delavnih množic Sovjetske Zveze. Sovjetski patriotizem ne razdvaja, temveč ravno narobe, druži vse narode in narodnosti naše dežele v eno bratsko družino. V tem je treba gledati temelje nerazdružljivega in vedno močnejšega prijateljstva narodov Sovjetske Zveze. Hkrati pa narodi ZSSR spoštujejo pravice in neodvisnost tujih držav in so vedno pokazali pripravljenost, živeti v miru in

slogi s sosednimi državami. V tem je treba videti osnovo vse širših in večjih vezi naše države s svobodoljubnimi narodi.

Sovjetski ljudje ne sovražijo nemških osvajalcev zaradi tega, ker pripadajo tujemu narodu, temveč zaradi tega, ker so prizadejali našemu narodu in vsem svobodoljubnim narodom neštevilne nesreče in trpljenja. Naše ljudstvo že od pamtiveka pravi: Volka ne ubijemo zato, ker je siv, temveč zato, ker je požrl ovco. (Smeh in dolgotrajno ploskanje.) Nemci so si izbrali za svoje ideološko orožje rasno teorijo, polno sovraštva do ljudi in so računali, da bodo s pridiganjem zverskega nacionalizma ustvarili moralno-politične pogoje za gospodstvo nemških osvajalcev nad zaslužnjenimi narodi. Toda politika rasne mržnje, ki jo vodijo hitlerjevci, je dejansko postala vir notranje slabosti in zunanje-politične osamljenosti nemško-fašistične države. Ideologija in politika rasne mržnje je eden izmed vzrokov razpadanja hitlerjevskega razbojniškega bloka. Ne smemo imeti za golo naključje, da so se proti nemškim imperialistom dvignili ne samo zaslužnjeni narodi Francije, Jugoslavije, Poljske, Čehoslovaške, Grčije, Belgije, Danske, Nizozemske, Norveške, temveč tudi bivši Hitlerjevi vazali Italijani, Romuni, Finci in Bolgari. Hitlerjeva klika je s svojo ljudožrsko politiko dvignila proti Nemčiji vse narode sveta, a tako zvana „izbrana nemška rasa“ je postala predmet splošne mržnje.

V teku te vojne so hitlerjevci doživeli ne samo vojaški, temveč tudi moralno-politični poraz. Ideologija enakopravnosti vseh ras in narodov, ideologija prijateljstva med narodi, ki se je utrdila v naši deželi, je dosegla popolno zmago nad hitlerjevsko ideologijo

zverskega nacizma in rasne mržnje. Sedaj, ko se Domovinska vojna približuje svojemu zmagoslavnemu koncu, vstaja v vsej svoji veličini zgodovinska vloga sovjetskega ljudstva. Danes vsi priznajo, da je sovjetsko ljudstvo s svojo požrtvovalno borbo rešilo evropsko civilizacijo pred fašističnimi zatiralci. V tem je velika zasluga sovjetskega ljudstva pred zgodovino človeštva.

3. Utrditvev in razširitev fronte protinemške zveze. - Vprašanje miru in varnosti.

Preteklo leto je bilo leto zmagoslavja skupne stvari protinemške zveze, stvari, zaradi katere so se narodi Sovjetske Zveze, Velike Britanije in Združenih Držav Amerike združili v bojno zvezo. To je bilo leto utrditve enotnosti in sporazumnih ukrepov treh poglavitnih držav proti hitlerjevski Nemčiji.

Sklepi Teheranske konference o skupnih operacijah proti Nemčiji in sijajno uresničenje tega sklepa je eden izmed znakov utrditve fronte protihitlerjevske zveze. V zgodovini bomo našli kaj malo načrtov velikih vojaških operacij o skupnih akcijah proti skupnemu sovražniku, ki bi bili tako popolnoma in točno izvedeni, kakor je bil izveden načrt o skupnem udarcu po Nemčiji, ki je bil izdelan na Teheranski konferenci. Ni dvoma, da bi teheranski sklep ne mogel biti izvršen tako popolno in točno, če ne bi bilo enotnosti gledanja in sporazumnih akcij vseh treh držav. Po drugi strani pa prav tako ni dvoma, da je izvršitev Teheranskega sklepa morala koristiti utrditvi fronte Združenih narodov.

Za prav tako jasen primer moči fronte združenih narodov je treba imeti sklepe konference v Dumbar-

ton Oaxu glede vprašanja organizacije varnosti po vojni. Govorijo o nesoglasnosti med tremi državami v nekaterih vprašanjih varnosti. Nesoglasja kajpak so in tudi bodo še v vrsti drugih vprašanj. Nesoglasja so celo med ljudmi iste stranke. Toliko bolj se morajo pojaviti med predstavniki različnih držav in različnih strank. Ni se treba čuditi, da so nesoglasja, temveč da jih je tako malo in da se praviloma rešujejo vselej v duhu enotnosti in koordinacije akcij treh velesil. Bistvo ni v nesoglasju, temveč v tem, da nesoglasja ne stopoja iz okvira dopustnih interesov enotnosti treh velesil in da se konec koncev rešujejo v interesu te enotnosti. Znano je, da so bila med nami resna nesoglasja o vprašanju druge fronte. Toda prav tako je znano, da so bila ta nesoglasja poravnana v duhu popolnega soglasja. Prav to je mogoče reči o nesoglasju na konferenci v Dumbarton Oaxu. Značilno za to konferenco ni, da so se na njej pojavila neka nesoglasja, temveč da je bilo devet desetih vprašanj o varnosti rešenih v duhu popolne enodušnosti. Vidite zakaj mislim, da je treba imeti sklepe konference v Dumbarton Oaxu za izrazit primer trdnosti fronte protinemške zveze.

Za še bolj izrazit primer trdnosti fronte združenih narodov je treba imeti nedavne razgovore s predsednikom vlade Velike Britanije, g. Churchillom, in ministrom zunanjih zadev Velike Britanije, g. Edenom, v Moskvi, razgovore, ki so potekali v prijateljski atmosferi in v duhu popolnega soglasja.

V vsem času vojne so se hitlerjevci obupno prizadevali, da bi razdvojili Združene narode ter spravili drugega z drugim v nasprotstva, da bi med njimi izzvali sumničenja in neslogo, da bi oslabili njihove

vojne napore z medsebojnim nezaupanjem in če bi uspelo, bi jih pahnili tudi v medsebojno vojno. Ta prizadevanja hitlerjevskih politikov so popolnoma razumljiva. Zanje ni večje nevarnosti od enotnosti Združenih narodov v boju proti hitlerjevskemu imperializmu in zanje ne bi bilo večjega vojaškega in političnega uspeha od razdvajanja zavezniških držav v njihovi borbi proti skupnemu sovražniku. Znano pa je kako brezuspešna so bila vsa prizadevanja fašističnih politikov, da bi razbili zvezo velesil. To pomeni, da zveza med ZSSR, Veliko Britanijo in Združenimi Ameriškimi Državami ne temelji na slučajnih in bežnih razlogih, temveč na življenjsko važnih in trajnih interesih.

Če je bojna zveza demokratskih držav izdržala preizkušnje več kot triletno vojne in če je ta zveza utrjena s krvjo narodov, ki so se dvignili v obrambo svoje časti in svobode, tedaj ni treba dvomiti, da bo toliko bolj vzdržala preizkušnje zaključne dobe vojne. (Dolgotrajno ploskanje.) Preteklo leto pa ni bilo samo leto utrditve fronte protinemških zavezniških sil, temveč tudi razširjenja te fronte. Ne smemo imeti za golo naključje, da so bile po Italiji vržene iz vojne tudi druge zaveznice Nemčije — Finska, Rumunska, in Bolgarija. Treba je poudariti, da te države niso samo izstopile iz vojne, temveč so prekinile odnose z Nemčijo ter ji napovedale vojno in tako pristopile k fronti Združenih narodov. To brez dvoma pomeni razširitev fronte Združenih narodov proti hitlerjevski Nemčiji. Ne more biti dvoma, da bo tudi Madžarska, zadnja zaveznica Nemčije, v kratkem izločena iz vojne. To bo pomenilo popolno osamljenost Nemčije v Evropi in neizbežnost njenega poloma.

Združeni narodi so pred zmagoslavnim zaključkom vojne proti hitlerjevski Nemčiji.

V vojni proti Nemčiji bodo zmagali Združeni narodi — o tem danes ne more biti več nikakršnega dvoma.

Zmagati v vojni proti Nemčiji, pomeni uresničiti veliko zgodovinsko delo. Toda zmagati v vojni še ne pomeni zagotoviti narodom trajen mir in trdno varnost v bodočnosti. Naloga ni samo, da zmagamo v vojni, temveč tudi, da onemogočimo pojav novega napada in nove vojne, če ne za vedno, pa saj za dolgo časovno razdobje.

Po porazu bo Nemčija seveda razorožena tako v vojaškem kakor političnem pogledu. Bilo pa bi neumno misliti, da ne bo skušala obnoviti svoje moči in začeti z novim napadom. Vsi vemo, da se nemški poglavarji že sedaj pripravljajo za novo vojno. Zgodovina kaže, da je dovoljna tudi kratka doba 20 ali 30 let, da se Nemčija opomore od poraza in obnovi svoje moči. Kakšna sredstva imamo, da bi preprečili nov napad Nemčije — in če bi vojna vendarle izbruhnila, da bi zatrli v samem začetku in ne bi dopustili, da bi se razvila velika vojna?

To vprašanje je toliko bolj na mestu, ker so, kakor uč zgodovina, napadalni narodi navadno veliko bolj pripravljeni za novo vojno kakor miroljubni narodi, ki jih vojna ne interesira in zato navadno zakašnjavajo s svojimi pripravami za vojno. Dejstvo je, da so napadalni narodi v tej vojni že pred samim začetkom imeli pripravljeno vojsko za vdor, medtem ko miroljubni narodi niso imeli niti zadovoljive vojske, da bi izvedli mobilizacijo. Ne smemo imeti za naključje taka neprijetna dejstva kakor je bil incident v Pearl

Harbourju, izguba Filipinskih in drugih otokov v Tihem oceanu, izguba Honkonga in Singapooreja, ker je bila Japonska kot napadalna dežela bolj pripravljena za vojno kot sta bili pripravljeni Velika Britanija in Združene Države Amerike, ki sta se držali miroljubne politike. Prav tako ne smemo imeti za naključje tako neprijetna dejstva, kakor je bila izguba Ukrajine, Belorusije, Baltika v prvem letu vojne, ko je bila Nemčija kot napadalna država bolj pripravljena na vojno kakor pa miroljubna Sovjetska Zveza. Bilo bi naivno, razlagati ta dejstva z osebnimi lastnostmi Japoncev in Nemcev, z njihovo premočjo nad Angleži, Amerikanci in Rusi, z njihovo daljnovidnostjo itd. Ne gre tu za osebne lastnosti, temveč za to, da so na novi vojni zainteresirane napadalne države, kot države, ki se že dolgo pripravljajo na vojno in v ta namen zbirajo moči, navadno bolj pripravljene na vojno — in tudi morajo biti — kakor pa miroljubne države, ki niso zainteresirane na novi vojni. To je naravno in razumljivo. To je, če hočete, zgodovinska zakonitost, in bilo bi nevarno če je ne bi upoštevali.

Potemtakem se ne da zanikati, da miroljubni narodi v bodočnosti ne bi mogli biti spet presenečeni z napadom, razume se kajpak, če že sedaj ne izdelajo posebne mere, ki bi mogle preprečiti napad.

Katera so torej sredstva, da se prepreči nov napad s strani Nemčije, in če bi vojna že izbruhnila. da se ga zaduši že v samem začetku ter se prepreči, da bi se razvil v veliko vojno?

V to svrho poznamo razen popolne razorožitve napadalnih narodov samo eno sredstvo: da predstavniki miroljubnih narodov ustanovijo posebno organizacijo za zaščito miru in jamstvo varnosti, da se

vodilnemu organu te organizacije da na razpolago minimalno število potrebnih oboroženih sil, ki so potrebne za preprečevanje napada, in da se tej organizaciji naglasi, da je njena dolžnost v primeru potrebe brez odlašanja upotrebiti te oborožene sile za preprečitev ali likvidacijo napada in kaznovanje krivcev napada.

To ne sme biti ponovitev blagopokojne Zveze narodov, ki ni imela pravice niti sredstev, da bi preprečila napad. To bo nova, posebna, opolnomočena mednarodna organizacija, ki bo razpolagala z vsem, kar je potrebno, da se zaščiti mir in prepreči nov napad.

Ali lahko računamo, da bo akcija te mednarodne organizacije dovolj učinkovita? Učinkovite bodo, če bodo velesile, ki so nosile na svojih ramenih poglavitno breme vojne proti hitlerjevski Nemčiji, tudi v bodoče delovale v duhu sloge in enodušnosti. Ne bodo pa učinkovite, če bo zrušen ta nadvse potreben pogoj.

Tovariši!

Sovjetsko ljudstvo in Rdeča Armada z uspehom rešujeta naloge, ki so zrasle pred njimi v teku Domo-vinske vojne. Rdeča Armada je dostojno izvršila svoje nalogo in je osvobodila našo domovino od sovražnika. Od sedaj in za vselej je naša dežela osvobojena od hitlerjevske golazni. Sedaj je pred Rdečo Armado njeno poslednje zaključno poslanstvo: da skupno z armadami naših zaveznikov dovrši veliko delo uničenja nemško-fašistične vojske, da potolče fašistično zver v njenem lastnem brlogu in da razvije nad Berlinom zastavo svobode. (Burno in dolgotrajno ploskanje.) So razlogi, da lahko verjamemo, da bo Rdeča Armada

to svojo nalogo izvršila v bližnji bodočnosti. (Burno in dolgotrajno ploskanje).

Živela naša zmagoslavna Rdeča Armada! (Ploskanje.)

Živela naša slavna Rdeča vojna mornarica! (Ploskanje.)

Živelو močno sovjetsko ljudstvo! (Ploskanje.)

Živela naša velika domovina! (Burno ploskanje. Vsi vstanejo.)

Smrt nemško-fašističnim osvajalcem! (Burno ploskanje, ki se prelije v dolgotrajne ovacije. Klici: „Živel tovariš Stalin!“)

Dnevno povelje vrhovnega poveljnika maršala J. V. Stalina za 7. november

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podoficirji, oficirji in generali! Delovno ljudstvo Sovjetske Zveze! Bratje in sestre, ki ste bili nasilno odgnani v fašistično suženjstvo v Nemčijo!

V imenu sovjetske vlade in naše boljševiške stranke vas pozdravljam in vam čestitam k 27. obletnici Velike Oktobrske Socialistične Revolucije.

Sedemindvajseto obletnico Oktobrske Revolucije proslavljamo v dobi odločilnih zmag Rdeče Armade nad sovražniki naše domovine. Z junaškimi napori Rdeče Armade in sovjetskega ljudstva je naša dežela očiščena od nemških osvajalcev.

V tem letu so sovjetske čete neprestano zadajale udarce, drug močnejši od drugega. V zimi 1944. je Rdeča Armada izvojevala sijajno zmago v Ukrajini na desni obali Dnjeptra in razbila Nemce pri Leningradu. V letošnji pomladi je Rdeča Armada očistila od Nemcev Krim. V poletju 1944. so naše čete zadale hitlerjevski vojski težke poraze, ki so privedli do korenitega pokreta na bojnih fronti proti nemško fašističnim osvajalcem. Rdeča Armada je prebila močno sovražnikovo obrambo na Karelijski ožini in med Ladoškim in Oneškim jezerom ter vrgla Finsko iz hitlerjevskega razbojniškega bloka. V zgodovinski bitki na beloruskih

tleh so čete Rdeče Armade popolnoma potolkle osrednjo skupino nemških čet, sestoječo iz treh armad ter pri tem pobile in zajele nad 540 tisoč nemških vojakov in oficirjev. V bitki na jugu je Rdeča Armada obkolila in popolnoma uničila skupino nemških čet sestoječo iz dveh armad. Pri tem so sovjetske čete uničile in zajele nad 250 tisoč nemških vojakov in oficirjev. Rdeča Armada je razbila Nemce v Romuniji, jih izgnala iz Bolgarske ter bje Nemce na Madžarskem ozemlju. Naše čete so zdrobile baltsko skupino hitlerjevske vojske. V poletnih bojih 1944. je Rdeča Armada v borbah premerila pot od Kišinjeva do Beograda preko 900 km; od Zlobina do Varšave preko 600 km in od Vitebska do Tilsita 550 km. Vojna je prenešana sedaj na ozemlje fašistične Nemčije.

V teh bojih je Rdeča Armada izgnala nemške fašistične osvajalce z vsega ozemlja sovjetske Ukrajine in Beloruske, Karelofinske, Moldavske, Estonske, Latvijske in Litavske sovjetske republike. Vrgli smo triletni fašistični jarem z ozemlja naših bratskih sovjetskih republik, ki so jih bili Nemci začasno zavzeli. Rdeča Armada je vrnila svobodo desetina milijonov sovjetskih ljudi. Sovjetska državna meja, ki so jo hitlerjevske tolpe 22. junija 1944. verolomno prekoračile, je vspostavljena na vsej dolžini od Črnega do Barenčevega morja.

Tako je bilo preteklo leto, leto popolnega osvobojevanja sovjetske dežele od nemško fašističnih osvajalcev.

Ko je popolnoma osvobodila svoje deželo od hitlerjevske golazni sedaj Rdeča Armada pomaga narodu Poljske, Jugoslavije in Čehoslovaške, da se otresejo okov fašističnega suženjstva in vspostavijo svojo svobodo in neodvisnost.

V zimskih in poletnih bitkah preteklega leta je RA dokazala, da se je izpopolnila v vojaškem mojstrstvu. Borci Rdeče Armade so večje prebijali sovražnikove utrjene pasove, v zaletu so gonili sovražnika ter ga obkoljevali ter ga uničevali. V ofenzivnih bojih se je kazalo točno in vzajemno sodelovanje vseh vrst sovjetskih vojsk vsa velika spretnost manevriranja. Sovjetski borci so ojekleneli v borbah ter se naučili uničevati in premagovati sovražnika. Rdeča Armada je zrastle z veliko silo, ki s svojim vojaškim znanjem in s svojo vojno tehniko prekaša sovražnika.

Skladno delo sovjetskega zaledja v vsakem pogledu množi sile Rdeče Armade. Delavci, kolhozniki in inteligenca častno vršijo svojo dolžnost do domovine, junaško premagujejo težave vojne dobe ter oskrbujejo brez prestanka Rdečo Armado z orožjem, strelivom in hrano. Sovjetsko gospodarstvo neprestano krepi svoje sile in nudi vedno večjo pomoč fronti. Rdeča Armada in sovjetsko ljudstvo sta pripravljena, da zadasta nove uničujoče udarce sovražniku. Šteti so dnevi hitlerjevskemu krvavemu režimu. Pod udarci Rdeče Armade je do kraja razpadel fašistični blok. Hitlerjevska Nemčija je zgubila večino svojih zaveznikov.

Velike operacije v zapadni Evropi, ki so jih mojstrsko izvedle armade naših zaveznikov, se pripeljale do zloma nemških čet v Franciji in v Belgiji in do osvobojenja teh dežel izpod fašistične okupacije. Zavezniške čete so prešle nemško zapadno mejo. Skupni udarci Rdeče Armade in anglo-ameriških čet po hitlerjevski Nemčiji približujejo uro zmagoslavnega konca vojne. Dovršuje se obkoljevanje hitlerjevske Nemčije. Brlog fašistične zveri je oblegan z vseh strani in

nobena sovražnikova zvitost ga ne bo rešila pred neizbežnim in popolnim uničenjem. Rdeča Armada in vojske naših zaveznikov so zavzele izhodiščne položaje za odločilno ofenzivo na življenjska središča Nemčije. Naloga je sedaj ta, da s silovitim zaletom armad Združenih narodov čimprej stre hitlerjevsko Nemčijo.

Tovariši rdečearmejci in rdeči mornarji, podoficirji, oficirji in generali! Delovno ljudstvo Sovjetske Zveze!

V veliki domovinski vojni smo ubranili svoje domovino pred osvajalci, popolnoma likvidirali nevarnost fašističnih izrodov, zaslužniti narode Zveze Sovjetskih Socialističnih Republik in smo sedaj pred popolno zmago.

V počastitev zgodovinskih zmag Rdeče Armade na fronti in velikih uspehov delavcev, kmetov in inteligence v zaledju, v počastitev osvoboditve sovjetske dežele od nemških fašističnih osvajalcev.

U K A Z U J E M,

da se danes na dan 27. obletnice Velike Oktobrske Socialistične Revolucije ob 20. uri izvrši slaynostni pozdrav v Moskvi, Leningradu, Kijevu, Minsku, Petrozavodsku, Talinu, Rigi, Vilni, Kišinjevu, Tiflisu, Sevastopolu in Lvovu s 24. topovskimi streli.

Živela 27. obletnica Velike Oktobrske Socialistične Revolucije!

Živela naša svobodna sovjetska domovina!

Živela naša Rdeča Armada in vojna mornarica!

Živel veliki sovjetski narod!

Večna slava junakom, padlim v boju za svobodo in neodvisnost naše domovine!

Smrt nemškim osvajalcem!

**Vrhovni poveljnik
maršal Sovjetske Zveze**

Stalin

VSEBINA

	Stran
Govor na radiu dne 3. julija 1941	5
Govor na svečani seji Moskovskega Sveta 6. novembra 1941	13
Govor pri paradi Rdeče Armade	22
Dnevno povelje Rdeči Armadi 23. februarja 1942	26
Dnevno povelje Rdeči Armadi 1. maja 1942	34
Odgovor tov. J. V. Stalina na vprašanja dopisnika ameriške agencije Associated Press	43
Govor na svečani seji Moskovskega Sveta 6. novembra 1942	45
Dnevno povelje Rdeči Armadi 7. novembra 1942	60
Odgovori tov. J. V. Stalina na vprašanja dopisnika ameriške agencije Associated Press	64
Dnevno povelje vrhovnega poveljnika vojsk jugozapadne, južne, donske, severnokavkaške, veronežke, kalininske, volhovske in leningrajske fronte	67
Dnevno povelje vrhovnega poveljnika donske fronte . .	69
Dnevno povelje Rdeči Armadi 23. februarja 1943	70
Dnevno povelje Rdeči Armadi 1. maja 1943	78
Odgovori tov. J. V. Stalina na vprašanje dopisnika ameri- škega časnika „New York Times“ in angleškega časnika „Times“	85
Odgovor tov. J. V. Stalina na vprašanje glavnega dopisnika angleške agencije Reuter	87

Poročilo J. V. Stalina, predsednika Državnega Obrambnega Odbora na slavnostni seji Moskovskega Sovjeta odposlanih delovnega ljudstva, partijskih in socialnih organizacij mesta Moskve dne 6. novembra 1943	89
Dnevno povelje vrhovnega komandanta maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina dne 7. novembra 1943.	105
Dnevno povelje maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina dne 23. februarja 1944 ob 26-letnici Rdeče Armade.	110
Dnevno povelje maršala Sovjetske Zveze J. V. Stalina 1. maja 1944	118
27. obletnica Velike Oktobrske Socialistične Revolucije	124
Dnevno povelje vrhovnega poveljnika maršala J. V. Stalina za 7. november	141

nbnega	
poslan	
anizacij	
. . .	89
ovjetske	
. . .	105
ina dne	
. . .	110
Stalina	
. . .	118
ucije	124
Stalina	
. . .	141

ambnega
poslan
inacii

8

